

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

INFORMACIJA

**O SUBJEKTIMA BANKARSKOG SISTEMA FEDERACIJE BOSNE I
HERCEGOVINE SA STANJEM NA DAN 31.12.2022. GODINE
(PO KONAČNIM NEREVIDIRANIM PODACIMA)**

Sarajevo, april/travanj 2023. godine

Skraćenice i termini

AMFI	Udruženje mikrofinansijskih organizacija u BiH
AOD	Agencija za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine
ASF	Available Stable Funding (Raspoloživo stabilno finansiranje)
BD	Brčko Distrikt
BiH	Bosna i Hercegovina
CBBiH	Centralna banka Bosne i Hercegovine
CRK	Centralni registar kredita poslovnih subjekata i fizičkih lica u BiH
DPP	Devizni platni promet
EBA	European Banking Authority (Evropsko nadzorno tijelo za bankarstvo)
EBRD	European Bank for Reconstruction and Development (Evropska banka za obnovu i razvoj)
ECB	European Central Bank (Evropska centralna banka)
ECL	Expected credit loss (Očekivani kreditni gubitak)
EFSE	European Fund for Southeast Europe (Evropski fond za Jugoistočnu Evropu)
EKS	Efektivna kamatna stopa
EU	Europska unija
FBA	Agencija za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine
FBiH	Federacija Bosne i Hercegovine
FED	The Federal Reserve (Američka centralna banka)
FOO	Finansijsko-obavještajni odjel
FSAP	Financial Sector Assessment Program (Program procjene finansijskog sektora)
FX rizik	Foreign Exchange Risk (Devizni rizik)
ICAAP	Internal Capital Adequacy Assessment Process (Interni proces procjene adekvatnosti kapitala)
ILAAP	Internal Liquidity Adequacy Assessment Process (Interni proces procjene adekvatnosti likvidnosti)
LCR	Liquidity Coverage Ratio (Koeficijent pokrića likvidnosti)
MKD	Mikrokreditno društvo
MKF	Mikrokreditna fondacija
MKO	Mikrokreditna organizacija
MMF	Međunarodni monetarni fond
NFI	Nedepozitne finansijske institucije
NKS	Nominalna kamatna stopa
NPL	Non performing loans (Nekvalitetni krediti)
NSFR	Net Stable Funding Ratio (Koeficijent neto stabilnog finansiranja)
RBFBiH	Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine
RKG	Rezerve za kreditne gubitke
RS	Republika Srpska
RSF	Required Stable Funding (Potrebno stabilno finansiranje)
SAD	Sjedinjene Američke Države
SB	Svjetska banka
SBS	Subjekti bankarskog sistema FBiH: banke, bankarske grupe, razvojne banke, MKO, lizing društva, faktoring društva, mjenjači i druge finansijske organizacije čije poslovanje nadzire FBA

SPNiFTA	Sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti
SREP	Supervisory Review and Evaluation Process (Supervizorski pregled i proces procjene)
UBBiH	Udruženje banaka Bosne i Hercegovine
UDLBiH	Udruženje društava za lizing BiH
UPP	Unutrašnji platni promet
UO FBA	Upravni odbor Agencije za bankarstvo Federacije BiH
ZoA	Zakon o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine
ZoB	Zakon o bankama
ZoF	Zakon o faktoringu
ZoL	Zakon o lizingu
ZoMKO	Zakon o mikrokreditnim organizacijama

SADRŽAJ:

SKRAĆENICE I TERMINI	2
SPISAK TABELA:	6
SPISAK GRAFIKONA:	8
SAŽETAK REGULATORNIH ZAHTJEVA I STANDARDI POSLOVANJA SBS	9
SAŽETAK	12
UVOD.....	17
1. MAKROEKONOMSKI OKVIR POSLOVANJA KREDITNIH INSTITUCIJA	19
2. REGULATORNI OKVIR SBS I SUPERVIZORSKI PRIORITETI	26
3. BANKARSKI SEKTOR.....	29
3.1. STRUKTURA BANKARSKOG SEKTORA U FBiH.....	29
3.1.1. Status, broj i poslovna mreža	29
3.1.2. Struktura vlasništva i tržišno učešće.....	29
3.1.3. Kadrovska struktura.....	31
3.2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA	32
3.2.1. Bilans stanja	32
3.2.2. Obaveze	36
3.2.3. Kapital i adekvatnost kapitala.....	39
3.2.4. Kreditni rizik.....	41
3.2.5. Profitabilnost	48
3.2.6. Ponderisane NKS i EKS	52
3.2.7. Likvidnost.....	53
3.2.8. Devizni (FX) rizik.....	57
3.2.9. Kamatni rizik u bankarskoj knjizi.....	58
3.3. PREPORUKE ZA BANKARSKI SEKTOR.....	59
4. SEKTOR NEDEPOZITNIH FINANSIJSKIH INSTITUCIJA	63
4.1. MIKROKREDITNI SEKTOR.....	63
4.1.1. STRUKTURA MIKROKREDITNOG SEKTORA U FBiH.....	63
4.1.1.1. Status, broj i poslovna mreža	63
4.1.1.2. Struktura vlasništva	63
4.1.1.3. Kadrovska struktura	63
4.1.2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA	64
4.1.2.1. Bilans stanja.....	64
4.1.2.2. Kapital i obaveze.....	65
4.1.2.3. Aktiva i kvalitet aktive	67
4.1.2.4. Finansijski rezultat mikrokreditnog sektora FBiH.....	70
4.1.3. PREPORUKE ZA MIKROKREDITNI SEKTOR.....	72
4.2. LIZING SEKTOR.....	73
4.2.1. STRUKTURA LIZING SEKTORA U FBiH	73
4.2.1.1. Broj lizing društava i podružnica	73
4.2.1.2. Struktura vlasništva	73
4.2.1.3. Kadrovska struktura	73
4.2.2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA	74
4.2.2.1. Bilans stanja.....	74
4.2.2.2. Kapital i obaveze.....	76
4.2.2.3. Aktiva i kvalitet aktive	76
4.2.2.4. Profitabilnost.....	77
4.2.2.5. Struktura plasmana prema predmetu i vrsti lizinga	79
4.2.3. PREPORUKE ZA LIZING SEKTOR	81
4.3. FAKTORING POSLOVI.....	81

4.3.1. Učesnici na tržištu faktoringa u FBiH	81
4.3.2. Obim, struktura i trend faktoring poslovanja u FBiH	82
4.3.3. PREPORUKE ZA FAKTORING POSLOVANJE	83
5. POSLOVANJE BANAKA U OBAVLJANJU PLATNOG PROMETA I SPNIFTA	85
5.1. POSLOVANJE BANAKA U OBAVLJANJU PLATNOG PROMETA	85
5.2. ELEKTRONSKO BANKARSTVO I KARTIČNO POSLOVANJE	87
5.3. SPNIFTA	89
ZAKLJUČAK	91
PRAVNI OKVIR	93
Prilog 1- Pravni okvir za rad FBA i SBS u FBiH	93
PRILOZI ZA BANKARSKI SEKTOR.....	106
Prilog 2 - Osnovni podaci o bankama u FBiH - 31.12.2022.	106
Prilog 3 - Bilans stanja banaka u FBiH po šemi FBA (aktivni podbilans) - 31.12.2022.....	107
Prilog 4 - Pregled aktive, kredita, depozita i finansijskog rezultata banaka u FBiH - 31.12.2022. ...	108
Prilog 5 - Sektorska struktura kredita u FBiH i ECL - 31.12.2022.....	109
Prilog 6 - Bilans uspjeha banaka u FBiH po šemi FBA - 31.12.2022.....	110
Prilog 7 - Prosječne ponderisane NKS i EKS na kredite i depozite po periodima	111
PRILOZI ZA MIKROKREDITNI SEKTOR.....	112
Prilog 8 - Osnovni podaci o MKO u FBiH - 31.12.2022.	112
Prilog 9 - Zbirni bilans stanja MKF - 31.12.2022.	113
Prilog 10 - Zbirni bilans stanja MKD - 31.12.2022.	114
Prilog 11 - Pregled osnovnih pokazatelja MKO u FBiH - 31.12.2022.....	115
Prilog 12 - Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za MKO - 31.12.2022.	116
Prilog 12a - Usporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za MKO	116
Prilog 13 - Zbirni bilans uspjeha MKF - 31.12.2022.	117
Prilog 14 - Zbirni bilans uspjeha MKD - 31.12.2022.	118
PRILOZI ZA LIZING SEKTOR	119
Prilog 15 - Osnovni podaci o lizing društvima u FBiH - 31.12.2022.....	119
Prilog 16 - Zbirni bilans stanja lizing društava - 31.12.2022.	120
Prilog 17 - Pregled osnovnih pokazatelja lizing društava u FBiH - 31.12.2022.....	121
Prilog 18 - Zbirni bilans uspjeha lizing društava - 31.12.2022.	122
Prilog 19 - Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu - 31.12.2022.....	123
Prilog 19a - Usporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu.....	123

Spisak tabela:

Tabela 1:	Izdvojeni makroekonomski pokazatelji.....	19
Tabela 2:	Org. dijelovi, mreža bankomata i POS uređaja banaka koje posluju u FBiH.....	29
Tabela 3:	Struktura vlasništva prema ukupnom kapitalu.....	31
Tabela 4:	Struktura vlasništva prema učešću državnog, privatnog i stranog kapitala.....	31
Tabela 5:	Tržišni udjeli banaka prema vrsti vlasništva (većinskom kapitalu).....	31
Tabela 6:	Kvalifikaciona struktura zaposlenih u bankama FBiH.....	31
Tabela 7:	Ukupna aktiva po zaposlenom.....	32
Tabela 8:	Bilans stanja banaka.....	32
Tabela 9:	Aktiva banaka prema vlasničkoj strukturi.....	33
Tabela 10:	Učešće grupa banaka u ukupnoj aktivni.....	34
Tabela 11:	Novčana sredstva banaka	34
Tabela 12:	Vrijednosni papiri prema vrsti instrumenta.....	35
Tabela 13:	Vrijednosni papiri entitetskih vlada BiH.....	35
Tabela 14:	Sektorska struktura depozita.....	37
Tabela 15:	Štednja stanovništva.....	38
Tabela 16:	Ročna struktura štednih depozita stanovništva.....	38
Tabela 17:	Kreditni, štednja i depoziti stanovništva	38
Tabela 18:	Izveštaj o stanju regulatornog kapitala.....	39
Tabela 19:	Struktura izloženosti riziku.....	40
Tabela 20:	Pokazatelji adekvatnosti kapitala.....	41
Tabela 21:	Stopa finansijske poluge.....	41
Tabela 22:	Finansijska imovina, vanbilansne stavke i ECL.....	42
Tabela 23:	Izloženosti prema nivoima kreditnog rizika.....	43
Tabela 24:	Sektorska struktura kredita.....	44
Tabela 25:	Ročna struktura kredita.....	45
Tabela 26:	Kreditni prema nivoima kreditnog rizika.....	45
Tabela 27:	Pokazatelji kreditnog rizika.....	48
Tabela 28:	Ostvareni finansijski rezultat banaka.....	49
Tabela 29:	Struktura ukupnih prihoda banaka.....	49
Tabela 30:	Struktura ukupnih rashoda banaka.....	50
Tabela 31:	Pokazatelji profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti.....	51
Tabela 32:	LCR.....	53
Tabela 33:	Zaštitni sloj likvidnosti.....	53
Tabela 34:	Neto likvidnosni odlivi.....	54
Tabela 35:	NSFR.....	54
Tabela 36:	Struktura ASF.....	55
Tabela 37:	Struktura RSF.....	55
Tabela 38:	Ročna struktura depozita po preostalom dospijeću.....	55
Tabela 39:	Ročna usklađenost finansijske aktive i obaveza do 180 dana.....	56
Tabela 40:	Pokazatelji likvidnosti.....	57
Tabela 41:	Devizna pozicija (EUR i ukupno).....	58
Tabela 42:	Ukupna ponderisana pozicija bankarske knjige.....	59
Tabela 43:	Kvalifikaciona struktura zaposlenih u MKO u FBiH.....	63
Tabela 44:	Bilans stanja mikrokreditnog sektora.....	64
Tabela 45:	Struktura kapitala mikrokreditnog sektora.....	66
Tabela 46:	Ročna struktura uzetih kredita.....	66
Tabela 47:	Neto mikrokreditni	67
Tabela 48:	Sektorska i ročna struktura mikrokredita.....	67
Tabela 49:	RKG.....	68
Tabela 50:	Ostvareni finansijski rezultat MKO.....	70

Tabela 51: Struktura ukupnih prihoda MKO.....	70
Tabela 52: Struktura ukupnih rashoda MKO.....	71
Tabela 53: Kvalifikaciona struktura zaposlenih u lizing društvima FBiH.....	73
Tabela 54: Bilans stanja lizing sektora.....	74
Tabela 55: Struktura potraživanja po finansijskom lizingu.....	75
Tabela 56: Pregled rezervi za finansijski lizing.....	76
Tabela 57: Ostvareni finansijski rezultat lizing društava.....	78
Tabela 58: Struktura ukupnih prihoda lizing društava.....	78
Tabela 59: Struktura ukupnih rashoda lizing društava.....	79
Tabela 60: Struktura broja zaključenih ugovora i iznosa finansiranja lizing sistema	80
Tabela 61: Nominalni iznos otkupljenih novčanih potraživanja i isplaćenih kupčevih obaveza prema dobavljačima u FBiH, prema vrsti faktoringa i domicilnosti.....	82
Tabela 62: Obim UPP-a i DPP-a	85
Tabela 63: Obim DPP-a	85
Tabela 64: Obim UPP-a	86
Tabela 65: Izvršeni mjenjački poslovi banaka	86
Tabela 66: Izvršeni mjenjački poslovi ovlaštenih mjenjača.....	86
Tabela 67: Internet i mobilno bankarstvo.....	87
Tabela 68: Obim kartičnog poslovanja prema vrsti kartice.....	88
Tabela 69: Obim kartičnog poslovanja prema prihvatnim uređajima.....	88
Tabela 70: Izvještene transakcije po broju i vrijednosti - banke.....	89
Tabela 71: Izvještene sumnjive transakcije po broju i vrijednosti - banke.....	89
Tabela 72: Izvještene sumnjive transakcije po broju i vrijednosti - MKO	90

Spisak grafikona:

Grafikon 1:	Glavne kamatne stope vodećih centralnih banaka.....	21
Grafikon 2:	Omjer NPL-a i stopa kapitala banaka u EU	22
Grafikon 3:	ROE i ROA banaka u EU.....	23
Grafikon 4:	Struktura stranog kapitala po zemljama, učešće u %.....	30
Grafikon 5:	Struktura stranog kapitala po zemljama - sjedištu grupe, učešće u %	30
Grafikon 6:	Herfindahlov indeks koncentracije u aktivi, kreditima i depozitima	33
Grafikon 7:	Koncentracijske stope za pet najvećih banaka - CR5: aktiva, krediti i depoziti.....	34
Grafikon 8:	Struktura izloženosti u vidu vrijednosnih papira prema kriteriju države emitenta	35
Grafikon 9:	Ukupni depoziti	36
Grafikon 10:	Omjer kredita i depozita.....	36
Grafikon 11:	Ukupna štednja stanovništva	38
Grafikon 12:	Kreditni	44
Grafikon 13:	Učešće NPL-a u kreditima.....	46
Grafikon 14:	Aktiva, mikrokrediti i kapital po godinama.....	65
Grafikon 15:	Sektorska struktura mikrokredita (usporedni pregled).....	68
Grafikon 16:	Pokazatelji kvalitete portfolija.....	69
Grafikon 17:	Struktura potraživanja po finansijskom lizingu (usporedni pregled).....	75
Grafikon 18:	Struktura procijenjene tržišne vrijednosti izuzetih predmeta lizinga (u 000 KM) i broja izuzetih predmeta	77

Sažetak regulatornih zahtjeva i standardi poslovanja SBS

Minimalni iznos uplaćenog osnivačkog kapitala - 15 miliona KM	Član 24. stav (2) ZoB ¹
Stopa redovnog osnovnog kapitala - 6,75%	Član 34. stav (1), tačka a) Odluke o izračunavanju kapitala banke ²
Stopa osnovnog kapitala - 9%	Član 34. stav (1), tačka b) Odluke o izračunavanju kapitala banke
Stopa regulatornog kapitala - 12%	Član 34. stav (1), tačka c) Odluke o izračunavanju kapitala banke
Zaštitni sloj za očuvanje kapitala u obliku redovnog osnovnog kapitala - 2,5% ukupnog iznosa izloženosti riziku	Član 39. stav (1) Odluke o izračunavanju kapitala banke
Stopa finansijske poluge - 6%	Član 37. stav (2) Odluke o izračunavanju kapitala banke
Koeficijent pokrića likvidnosti - LCR ≥100%	Član 17. stav (2) Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke ³
Koeficijent neto stabilnih izvora finansiranja - NSFR ≥100%	Član 33. stav (2) i (3) Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke
Ročna usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza	<p>Ročno usklađivanje preostalih rokova do ugovorenih dospjeća instrumenata aktive i obaveza:</p> <ul style="list-style-type: none"> - najmanje 65% izvora sredstava sa rokom dospjeća do 30 dana angažuje u plasmane (instrumente aktive) sa rokom dospjeća do 30 dana, član 43. stav (8), tačka a) Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke; - najmanje 60% izvora sredstava sa rokom dospjeća do 90 dana angažuje u plasmane (instrumente aktive) sa rokom dospjeća do 90 dana, član 43. stav (8), tačka b) Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke; - najmanje 55% izvora sredstava sa rokom dospjeća do 180 dana angažuje u plasmane (instrumente aktive) sa rokom dospjeća do 180 dana, član 43. stav (8), tačka c) Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke.
Ograničenje za individualnu deviznu poziciju preko-noći banke, osim u EUR-ima - najviše do 20% priznatog kapitala banke	Član 3. stav (2), tačka a) Odluke o upravljanju deviznim rizikom banke ⁴
Ograničenje za individualnu deviznu poziciju preko-noći u EUR-ima - najviše do 40% priznatog kapitala banke.	Član 3. stav (2), tačka b) Odluke o upravljanju deviznim rizikom banke

¹ „Službene novine Federacije BiH“, broj 27/17

² „Službene novine Federacije BiH“, br. 81/17, 50/19, 37/20 i 81/20

³ „Službene novine Federacije BiH“, broj 39/21

⁴ „Službene novine Federacije BiH“, br. 81/17 i 37/20

Ograničenje za ukupnu deviznu poziciju - najviše do 40% priznatog kapitala banke	Član 3. stav (2), tačka c) Odluke o upravljanju deviznim rizikom banke
Odnos promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i regulatornog kapitala \leq 20%	Član 7. Odluke o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi ⁵
Herfindahl-Hirschman indeks - HHI	Predstavlja najčešće korištenu mjeru koncentracije u evropskom i američkom ekonomskom sistemu. HHI je zbir kvadrata procentnih udjela konkretne veličine (npr. aktive, depozita, kredita) svih tržišnih učesnika u sistemu. Ako je vrijednost HHI manja od 1000, smatra se da na tržištu nije prisutna koncentracija, za vrijednost indeksa između 1000 i 1800 jedinica na tržištu je prisutna umjerena koncentracija, ako je vrijednost HHI iznad 1800, to je pokazatelj postojanja visoke koncentracije.
Koncentracijska stopa - CR	CR je pokazatelj koncentracije u bankarskom sektoru i predstavlja ukupno učešće najvećih banaka u sektoru u odabranim relevantnim kategorijama: u aktivima, kreditima i depozitima. Označava se prema broju banaka koje se uključuju u izračun, npr. CR 5. Ne postoji jedinstven i općeprihvaćen stav o interpretaciji dobivenih rezultata koncentracijskog omjera. Ako je veća vrijednost, veća je koncentracija tržišta.
Odnos krediti/depoziti i uzeti krediti	Pokazuje odnos najvažnijih bankarska agregata, kredita, na strani aktive i depozita i uzetih kredita, na strani izvora sredstava. Što je stopa veća, to je slabija pozicija likvidnosti banke. Iskustveni standardi su: manji od 70% - veoma solidan, 71%-75% - zadovoljavajući, 76%-80% - na granici zadovoljavajućeg, 81%-85% - nedovoljan, preko 85% - kritičan.
Minimalan iznos osnovnog kapitala MKD - 500.000 KM	Član 26. stav (1) ZoMKO ⁶
Minimalan iznos osnovnog kapitala MKF - 50.000 KM	Član 36. stav (1) ZoMKO
Stopa fiksne aktive u odnosu na ukupnu aktivu umanjenu za donirani kapital - do 10% za MKF i MKD u kojem MKF ima većinsko vlasništvo	Član 11. stav (2) Odluke o uslovima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji ⁷
Stopa kapitala umanjenog za donirani kapital u odnosu na ukupnu aktivu MKO - preko 10%	Član 11. stav (1) Odluke o uslovima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji

⁵ "Službene novine Federacije BiH", broj 41/20

⁶ "Službene novine Federacije BiH", broj 59/06

⁷ "Službene novine Federacije BiH", broj 103/18

Portfolio u riziku MKO preko 30 dana (PAR) - do 5%	Član 12. stav (1) tačka c) Odluke o uslovima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji
Godišnji otpis MKO - do 3%	Član 12. stav (1) tačka d) Odluke o uslovima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji
Operativna efikasnost poslovanja MKO - do 45%	Član 12. stav (1) tačka b) Odluke o uslovima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji
Povrat na aktivu MKO prilagođen za inflaciju, tržišnu cijenu kapitala i donacije (AROA) - pozitivan	Član 12. stav (1) tačka a) Odluke o uslovima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji
Minimalan iznos osnovnog kapitala lizing društava - 250.000 KM	Član 8. stav (1) ZoL ⁸
Minimalan iznos osnovnog kapitala društava za faktoring - 750.000 KM	Član 27. stav (1) ZoF ⁹

⁸ „Službene novine Federacije BiH“, br. 85/08, 39/09, 65/13 i 104/16

⁹ „Službene novine Federacije BiH“, br. 14/16 i 74/20

SAŽETAK

Osnovni pokazatelji poslovanja bankarskog sektora u FBiH

Dozvola za rad | 13 komercijalnih banaka, 509 organizacionih dijelova i 6.410 zaposlenih, što je za 0,3% manje u odnosu na kraj prethodne godine

Aktiva | Neto aktiva 27,2 milijarde KM, krediti 16,5 milijardi KM, novčana sredstva 8,2 milijarde KM, ulaganja u vrijednosne papire dvije milijarde KM

Kapital | Ukupni kapital 3,2 milijarde KM (11,9% pasive), od čega dionički kapital 1,6 milijardi KM, regulatorni kapital 2,9 milijardi KM, osnovni kapital i redovni osnovni kapital 2,8 milijardi KM, dopunski kapital 143,9 miliona KM

Stope kapitala | 19,4% stopa regulatornog kapitala, stopa redovnog osnovnog kapitala i osnovnog kapitala 18,4%, stopa finansijske poluge 9,8%

Bilansne izloženosti prema nivoima kreditnog rizika | 25,2 milijarde KM (91,4% ukupnih bilansnih izloženosti) u nivou kreditnog rizika 1, u nivou kreditnog rizika 2 - 1,6 milijardi KM (5,6% ukupnih bilansnih izloženosti) i 0,8 milijardi KM (3% ukupnih bilansnih izloženosti) u nivou kreditnog rizika 3

Vanbilansne izloženosti prema nivoima kreditnog rizika | četiri milijarde KM u nivou kreditnog rizika 1 (91,6% ukupnih vanbilansnih izloženosti), u nivou kreditnog rizika 2 - 0,4 milijarde KM (8,1% ukupnih vanbilansnih izloženosti) i 10,5 miliona KM u nivou kreditnog rizika 3 (0,3% ukupnih vanbilansnih izloženosti)

Stopa pokrivenosti ECL-om bilansnih izloženosti | 3,8% ukupna stopa pokrivenosti: nivo kreditnog rizika 1 - 0,7%, nivo kreditnog rizika 2 - 11,4% i nivo kreditnog rizika 3 - 83,9%

Stopa pokrivenosti ECL-om vanbilansnih izloženosti | 1,7% ukupna stopa pokrivenosti: nivo kreditnog rizika 1 - 0,7%, nivo kreditnog rizika 2 - 10,9%, a nivo kreditnog rizika 3 - 69,3%

Kreditni portfolio | Krediti odobreni stanovništvu **osam milijardi KM** (povećanje za 409 miliona KM ili 5,4%), a krediti odobreni pravnim licima **8,5 milijardi KM** (povećanje za 213,1 milion KM ili 2,6%, a ukoliko se isključi smanjenje kratkoročnih izloženosti niskog rizika, ostvaren je rast od 4,9%)

Kreditni portfolio u nivou kreditnog rizika 3 (NPL) | 798,9 miliona KM i čini 4,8% ukupnog kreditnog portfolija (smanjenje za 1,6 procentnih poena u odnosu na kraj prethodne godine). Stopa NPL-a za portfolio pravnih lica **5%**, a za sektor stanovništva **4,6%**. **Stopa pokrivenosti NPL-a ECL-om | 83,5%** (pravna lica 83%, a stanovništvo 84,2%) i bilježi povećanje za 5,8 procentnih poena

Depoziti | 22,4 milijarde KM (82,5% ukupne pasive), od toga **štedni depoziti 10,3 milijarde KM**

Obaveze po uzetim kreditima | 520,3 miliona KM (1,9% ukupne pasive)

Trend | Zabilježeno je **povećanje** neto aktive (5%), novčanih sredstava (3,1%), kreditnog portfolija (3,9%), ulaganja u vrijednosne papire (3,2%), plasmana drugim bankama (51,3%), fiksne aktive (6%), ostale aktive (16,3%), kapitala (4,2%), depozita (5,9%) i ostalih obaveza (20,6%), dok je zabilježeno **smanjenje**, obaveza po uzetim kreditima (33,2%)

Likvidnost bankarskog sektora u FBiH | Zadovoljavajuća uzimajući u obzir osnovne pokazatelje likvidnosti, kvalitativne i kvantitativne zahtjeve, kao i druge faktore koji utječu na poziciju likvidnosti banaka

Profitabilnost | 361,4 miliona KM neto dobit, sve banke su iskazale pozitivan finansijski rezultat

Osnovni pokazatelji poslovanja mikrokreditnog sektora u FBiH

Dozvola za rad | 13 MKO (deset MKF i tri MKD), **358 organizacionih dijelova** i **1.412 zaposlenih**, što je više za 1%

Aktiva MKO | 728,9 miliona KM, veća za 35,4 miliona KM ili 5,1%. Stopa pada aktive MKD je 3,2%, dok je stopa rasta aktive MKF 8,1%

Neto mikrokrediti | 598,5 miliona KM (82,1% aktive), veći su za 41,6 miliona KM ili 7,5% (u MKD rast za 2,3%, u MKF rast za 9,5%)

PAR preko 30 dana | 1,23%
Godišnja stopa otpisa | 1,41%
Pokazatelji kvaliteta portfolija u okviru propisanih ograničenja uz smanjenje PAR-a za 0,04 procentna poena i stope otpisa za 0,04 procentna poena

Zaključeno je 147.690 ugovora (3,6% više) i **isplaćeno 552,9 miliona KM mikrokredita** (11,1% više)

Kapital | 353,1 milion KM (48,4% pasive), veći za 19,3 miliona KM ili 5,8% (stopa rasta kapitala MKD 11,2%, dok je stopa rasta kapitala MKF 4,8%)

Obaveze po uzetim kreditima | 338,3 miliona KM (46,4% pasive), povećane za 12,3 miliona KM ili 3,8% (stopa pada kreditnih obaveza MKD je 11,6%, dok je stopa rasta kod MKF 13,2%)

Trend | Zabilježeno je **povećanje** bruto i neto mikrokredita (7,5%), RKG (9,9%), dugoročnih investicija (1,5%), ostale aktive (115,9%), kapitala (5,8%), obaveza po uzetim kreditima (3,8%) i ostalih obaveza (11,4%) dok je zabilježeno **smanjenje** novčanih sredstava (16,2%), plasmana bankama (89%), te materijalne i nematerijalne imovine (3,2%)

Operativna efikasnost poslovanja | 18,93%. Povrat na aktivu, prilagođen za inflaciju, tržišnu cijenu kapitala i donacije | **1,95%** što je usklađeno s propisanim standardima

Pozitivan finansijski rezultat | 13,3 miliona KM, smanjenje za 0,9 miliona KM. **Neto gubitak MKD | 157 hiljada KM**, a **višak prihoda nad rashodima MKF | 13,4 miliona KM**

Osnovni pokazatelji poslovanja lizing sektora u FBiH

Dozvola za rad | četiri lizing društva, tri podružnice u RS-u i 100 zaposlenika, što je manje za 1%

Aktiva lizing sektora | 437 miliona KM, veća za 63,3 miliona KM ili 16,9%

Neto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga | 342,6 miliona KM (78,4% aktive), veća su za 51,9 miliona KM ili 17,9 %

Dospjela neizmirena potraživanja | 3,2 miliona KM, veća za 35,7%. Rezerve za gubitke po finansijskom lizingu | 4,8 miliona KM

Broj i vrijednost novozaključenih lizing ugovora za finansijski i operativni lizing na nivou lizing sistema, povećani za 10,9%, odnosno 23,5%

Obaveze po uzetim kreditima | 390,3 miliona KM (89,3% pasive), veće za 54 miliona KM, uz dominantno učešće dugoročnih kredita

Kapital | 36,6 miliona KM (8,4% pasive), veći za 7,1 milion KM ili 24%

Trend | Zabilježeno je povećanje bruto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga (20,5%), neto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga (17,9%), neto vrijednosti osnovnih sredstava finansiranih putem operativnog lizinga (19,3%), materijalne i nematerijalne imovine (18,3%), dugoročnih investicija (10,9%), ostale aktive (28,9%), obaveza po uzetim kreditima (16,1%), kapitala (24%) i ostalih obaveza (27,7%), dok je zabilježeno smanjenje plasmana bankama (25,2%), rezervi za gubitke (14,9%) i otpisanih potraživanja (40,9%)

Pozitivan finansijski rezultat | 8,9 miliona KM, povećanje za četiri miliona KM

Osnovni pokazatelji faktoring poslovanja u FBiH

Poslovi faktoringa u FBiH | tri komercijalne banke (dvije članice međunarodnih bankarskih grupa sa sjedištem u zemljama članicama EU i jedna u pretežno domaćem vlasništvu)

Ukupan broj novozaključenih ugovora o faktoringu je 228 (manje za 121 ugovor ili 34,7%)
nominalne vrijednosti otkupljenih novčanih potraživanja u iznosu od 165,8 miliona KM (povećanje od 11,1 milion KM ili 7,2%)

Ukupni prihodi pružaoca usluga faktoringa u FBiH | 785 hiljada KM, što je manje za 197 hiljada KM ili 20,1%

UVOD

FBA je osnovana 1996. godine kao neovisna i samostalna institucija koja izvršava nadležnosti u skladu sa odredbama ZoA, međunarodnim standardima, principima supervizije i pravilima struke. UO FBA vrši opći nadzor poslovanja FBA, te u skladu sa zakonom propisanim nadležnostima poduzima mjere za efikasno obavljanje poslova iz svog djelokruga. FBA za svoj rad odgovara Parlamentu FBiH.

U okviru redovnog izvršavanja zakonom propisanih nadležnosti, FBA sačinjava i objavljuje kvartalne informacije o SBS. Informacija o SBS sa stanjem na dan 31.12.2022. godine po konačnim nerevidiranim podacima sačinjena je korištenjem izvještajnih podataka i informacija koje su SBS dostavili FBA i koji se koriste u redovnom nadzoru SBS.

Sadržajno, Informacija je podijeljena u pet dijelova. Prvi dio se odnosi na makroekonomsko okruženje u kojem posluju kreditne institucije na globalnom nivou. U drugom dijelu prezentirane su informacije o regulatornim aktivnostima FBA tokom 2022. godine za SBS. Treći dio se odnosi na detaljnu analizu bankarskog sektora FBiH, strukturu, finansijske pokazatelje poslovanja i preporuke FBA za bankarski sektor u FBiH. U četvrtom dijelu prezentirana je detaljna analiza poslovanja NFI, kao i usklađenost poslovanja NFI sa zakonskom i podzakonskom regulativom u okviru koje su kao zasebni segmenti obrađeni mikrokreditni i lizing sektor, kao i faktoring poslovanje u FBiH, sa pripadajućim preporukama FBA. Peti dio odnosi se na poslovanje banaka u obavljanju platnog prometa u okviru kojeg je obrađeno elektronsko bankarstvo i kartično poslovanje i SPNiFTA.

Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS na odobrene kredite i primljene depozite za banke, kao i prosječne ponderisane NKS i EKS za MKO i ugovore o finansijskom lizingu po segmentima prezentira se sa ciljem veće transparentnosti i lakše uporedivosti za korisnike finansijskih usluga kroz priloge, koji su sastavni dio ove Informacije.

Podaci izraženi u procentima u Informaciji iskazani su sa jednim decimalnim mjestom, izuzev podataka o visinama NKS i EKS kod SBS i drugim podacima za koje je to relevantno. Sastavni dio Informacije je i pregled pravnog okvira za rad FBA i nadzor poslovanja SBS, koji je dat u Prilogu 1 - Pravni okvir za rad FBA i SBS u FBiH.

MAKROEKONOMSKI OKVIR POSLOVANJA
KREDITNIH INSTITUCIJA

1. MAKROEKONOMSKI OKVIR POSLOVANJA KREDITNIH INSTITUCIJA

Analizirajući pokazatelje poslovanja bankarskog sistema u BiH, kao i ekonomsko okruženje, izazovi i rizici za bankarski sistem u BiH najvećim dijelom su vezani za makroekonomske prilike. Banke u BiH su velikim dijelom poslovno vezane sa međunarodnim bankarskim grupacijama, od kojih najveći dio ima sjedišta u zemljama Eurozone. Također, za praćenje makroekonomskih pokazatelja i njihovog utjecaja na bankarski sektor u BiH potrebno je uzeti u obzir i ograničenja vezana za monetarnu politiku CBBiH, kao i postojanje aranžmana Valutnog odbora. Prema podacima Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine, stopa inflacije u decembru 2022. godine u odnosu na isti mjesec prethodne godine iznosila je 14,8%. U odnosu na isti mjesec prethodne godine, najviši prosječni rast cijena u decembru 2022. godine zabilježen je u odjeljcima hrana i bezalkoholna pića (23,2%), prevoz (17,2%), te stanovanje i režijski izdaci (16,9%), dok je prosječan pad cijena zabilježen u odjeljcima odjeća i obuća (7,3%).

Svjetska ekonomija se i dalje suočava sa velikim izazovima radi dugotrajnih utjecaja tri značajna faktora: ruske invazije na Ukrajinu, krize troškova života uzrokovane ustrajnim i sve većim inflacijskim pritiscima, te usporavanjem rasta u Kini. Prema projekcijama MMF-a iz oktobra 2022. godine predviđa se smanjenje rasta svjetske ekonomske aktivnosti (realnog BDP-a) sa 6% u 2021. godini na 3,2% u 2022. godini i 2,7% u 2023. godini. Na osnovu ažuriranih prognoza MMF-a iz januara 2023. godine, predviđa se da će globalni rast pasti sa procijenjenih 3,4% u 2022. godini na 2,9% u 2023. godini, a zatim porasti na 3,1% u 2024. godini. Januarske prognoze za 2023. godinu veće su za 0,2 procentna poena u odnosu na oktobarske prognoze. Porast kamatnih stopa centralnih banaka u borbi protiv inflacije i posljedica rata u Ukrajini i dalje opterećuju ekonomsku aktivnost. U tabeli 1 dati su izdvojeni makroekonomski pokazatelji kroz periode:

Tabela 1: Izdvojeni makroekonomski pokazatelji						
R. br.	Područje/kamatne stope	2018.	2019.	2020.	2021.	2022. ¹⁰
1	2	3	4	5	6	7
Rast BDP-a u %						
1.	SAD	2,9	2,3	-3,4	5,7	1,6
2.	Eurozona	1,8	1,6	-6,1	5,2	3,1
3.	EU	2,2	2,0	-5,6	5,4	3,2
4.	Slovenija	4,5	3,5	-4,3	8,2	5,7
5.	Hrvatska	2,9	3,5	-8,1	10,2	5,9
6.	Srbija	4,5	4,3	-0,9	7,4	3,5
7.	BiH	3,7	2,8	-3,1	7,5	2,4
Promjena potrošačkih cijena (CPI), godišnji prosjek u %						
1.	SAD	2,4	1,8	1,2	4,7	8,1
2.	Eurozona	1,8	1,2	0,3	2,6	8,3
3.	BiH	1,4	0,6	-1,1	2,0	10,5
Najvažnije kamatne stope						
1.	6-mjesečni Euribor ¹¹	-0,25	-0,35	-0,51	-0,54	2,41
2.	Prinos na 10-godišnju državnu obveznicu Njemačke ¹²	0,19	-0,30	-0,62	-0,38	2,09
3.	Prinos na 10-godišnju državnu obveznicu Italije	2,98	1,37	0,58	1,05	4,26

Izvor: MMF, World Economic Outlook Database, oktobar 2022. g.; Eurostat

¹⁰ Projicirane vrijednosti za 2022. g. (MMF, World Economic Outlook, oktobar 2022. g.); za kamatne stope podatak za decembar 2022. g.

¹¹ Podatak za period odnosi se na Euribor na prvi radni dan zadnjeg mjeseca u izvještajnom periodu

¹² Eurostat za države članice EU, 10-godišnji prinos koji se koristi za računanje kriterija iz Maastrichta: podaci za zadnji mjesec izvještajnog perioda

U najvećoj ekonomiji, SAD, nakon ostvarenog rasta BDP-a od 5,7% u 2021. godini, u 2022. godini progiciran je pad istog na 1,6%. Ekonomija EU bila je više pogođena i doživjela je veći pad u 2020. godini, a progicirana stopa rasta BDP-a za EU je 3,2% na godišnjem nivou.

Uporni i sve veći inflacijski pritisci su potakli brzo i sinhronizirano pooštavanje monetarnih uslova, uz snažno jačanje američkog dolara u odnosu na većinu drugih valuta. Pooštavanje monetarnih i finansijskih uslova na globalnom nivou pomoći će ekonomijama da smanje potražnju i postepeno obuzdaju inflaciju. Prema ažuriranim prognozama MMF-a iz januara 2023. godine, predviđa se da će globalna inflacija pasti sa 8,8% u 2022. godini na 6,6% u 2023. godini i 4,3% u 2024. godini, što je još uvijek iznad pretpandemijskih nivoa (2017.-2019.) kada se kretala oko 3,5%. Predviđena dezinflacija djelomično je rezultat smanjenja cijena goriva i potrošne robe na međunarodnom tržištu, usljed slabije globalne potražnje, kao i efekata pooštavanja monetarne politike. Predviđa se da će se u razvijenim zemljama prosječna godišnja stopa inflacije smanjiti sa 7,3% u 2022. godini na 4,6% u 2023. godini i 2,6% u 2024. godini. Za zemlje u razvoju i ekonomije u nastajanju, predviđa se godišnji pad stope inflacije sa 9,9% u 2022. godini na 8,1% u 2023. godini i 5,5% u 2024. godini, što je iznad prosjeka od 4,9%, koliko je iznosila prije pandemije (2017.-2019.). U zemljama u razvoju sa niskim prihodima, predviđa se da će se inflacija sa 14,2% u 2022. godini smanjiti na 8,6% u 2024. godini, što je još uvijek visoka stopa, ali je blizu prosjeka prije izbijanja pandemije.

U decembru 2022. godine, godišnja stopa inflacije u Eurozoni iznosila je 9,2%, dok je u decembru prethodne godine bila 5%, a godišnja inflacija u EU dostigla je nivo od 10,4%, dok je u decembru prethodne godina bila 5,3%. Ipak, stopa inflacije je ostala znatno iznad ciljne vrijednosti ECB-a od 2%, što bi značilo da bi kreatori politika mogli još neko vrijeme nastaviti kampanju pooštavanja mjera za suzbijanje inflacije. Posmatrajući glavne komponente inflacije u Eurozoni, odjeljak energije ima najvišu godišnju stopu u decembru 2022. godine (25,7%), a slijede odjeljci hrane, alkohola i duhana (13,8%), neenergetski industrijski proizvodi (6,4%), te usluge (4,4%). Od 19 zemalja koje su sa 31.12.2022. godine pripadale Eurozoni, njih devet je u decembru 2022. godine imalo godišnju stopu inflacije preko 10%, a od toga dvije zemlje 20% i više od 20%. Godišnja stopa inflacije u SAD-u usporila je šesti mjesec zaredom na 6,5% u decembru 2022. godine i predstavlja najniže dvanaestomjesečno povećanje od oktobra 2021. godine, a što je u skladu s tržišnim prognozama. Troškovi energije porasli su za 7,3%, dok su troškovi hrane povećani za 10,4%.

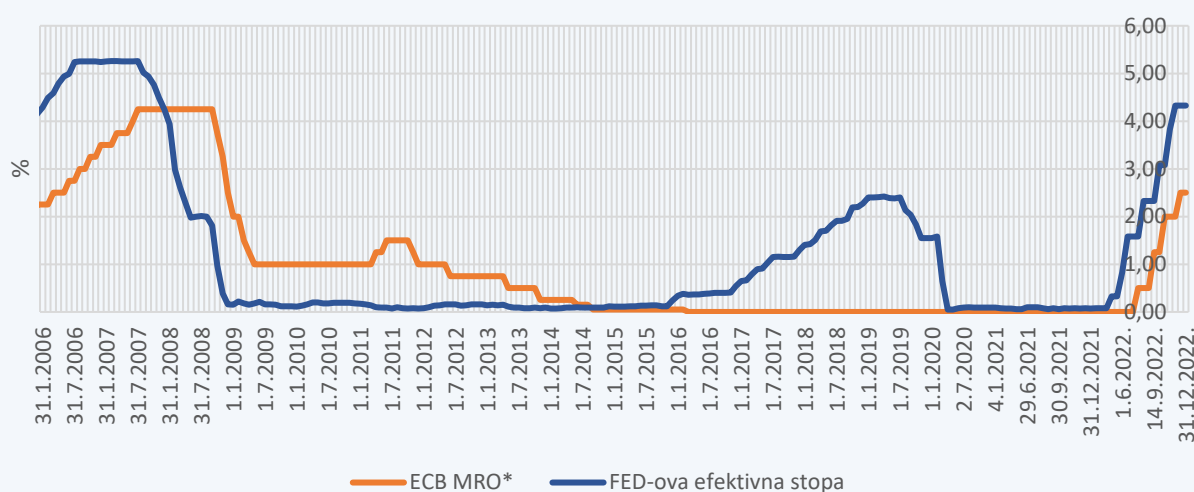
Porast inflacije i rastuće kamatne stope u mnogim zemljama potisnuli su višedecenijsko stanje prigušene inflacije i niskih kamatnih stopa. Izražena je zabrinutost radi moguće recesije, a geopolitičke napetosti su nastavljene obzirom da rat u Ukrajini i dalje traje. Sve je teže pronaći adekvatne fiskalne mjere, posebno u zemljama s visokim dugom u kojima su mjere poduzete u borbi protiv pandemije iscrpile njihov fiskalni prostor. U 2021. i 2022. godini fiskalni deficiti su naglo pali u razvijenim zemljama i ekonomijama u nastajanju, ali su i dalje iznad pretpandemijskih nivoa, usljed popuštanja mjera vezanih uz pandemiju zbog rasta inflacije. U kontekstu visoke inflacije, visokog duga, rastućih kamatnih stopa i velike neizvjesnost, od presudne je važnosti dosljednost monetarne i fiskalne politike. Predviđa se da će globalni državni dug iznositi 91% BDP-a u 2022. godini, koji je oko 7,5 procentnih poena iznad pretpandemijskog nivoa, uprkos nedavnom smanjenju pokazatelja za mnoge zemlje. Dug se smanjio zbog smanjenja deficita, ekonomskog oporavka i inflacijskih šokova.

U oblasti monetarne politike, ECB u prvoj polovini 2022. godine nije mijenjao kamatne stope. Kamatna stopa na depozite bila je u negativnoj zoni (-0,5%), a glavna stopa za operacije refinansiranja na 0%. Upravno vijeće ECB-a, je u junu 2022. godine objavilo da namjerava

povećati ključne kamatne stope za 0,25 procentnih poena na sastanku povezanom sa monetarnom politikom u julu, a dugoročnije gledano, projicira da će ponovno povećati ključne kamatne stope u septembru tekuće godine. Nakon sastanka u julu 2022. godine, ECB je povećao ključne kamatne stope više od najavljenog, za 0,5 procentnih poena, da bi sljedeće povećanje bilo u septembru za isti iznos, pa u novembru za 0,75 procentnih poena, te u decembru za 0,5 procentnih poena, tako da na kraju 2022. godine kamatna stopa na depozite iznosi 2%, a glavna stopa za operacije refinansiranja iznosi 2,5%. FED je već u martu 2022. godine, zbog rizika koje predstavlja ruska vojna invazija na Ukrajinu i sankcije Rusiji, odlučio da ciljanu stopu za EFFR (eng. Effective Federal Funds Rate) sa 0,08% poveća za 0,25 procentnih poena. U maju je povećana za 0,5 procentnih poena, da bi u junu povećanje iznosilo 0,75 procentnih poena. Zadnje povećanje izvršeno je u decembru 2022. godine i EFFR s krajem 2022. godine iznosi 4,33%.

U Grafikonu 1. daje se pregled glavnih kamatnih stopa vodećih centralnih banaka:

Grafikon 1: Glavne kamatne stope vodećih centralnih banaka

* Eng. Marginal Refinancing Operations

Izvor: ECB, FED

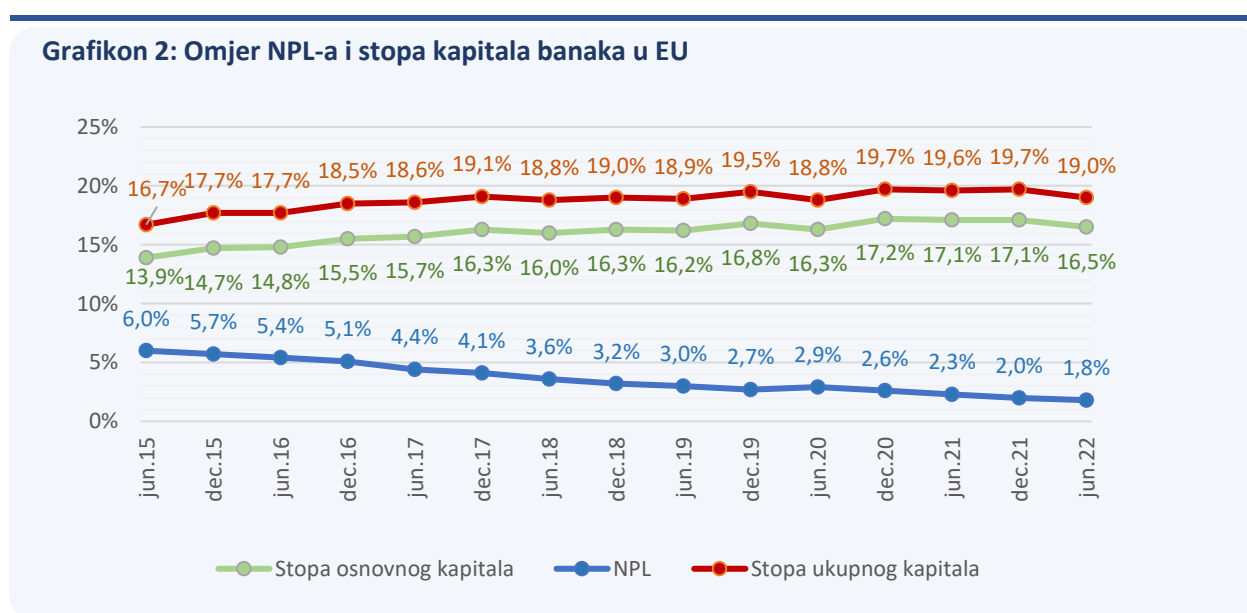
Rast inflacije u EU, te ECB-ovo najavljanje i povećanje kamatnih stopa, podstakli su rast međubankarske kamatne stope na tržištu novca u EU. Došlo je do promjene uslova na evropskom međubankarskom tržištu, tako da vrijednost referentne kamatne stope Euribor (engl. Euro Interbank Offered Rate) bilježi konstantno povećanje od početka godine. Sa krajem decembra 2022. godine Euribor 6M dostigao je vrijednost od 2,69%, dok je Euribor 12M 3,29%. Stope prinosa do dospelja porasle su i na referentnom tržištu desetogodišnjih obveznica svih zemalja Eurozone, pa tako prinos na desetogodišnju državnu obveznicu Njemačke iznosi 2,09%, dok je u decembru 2021. godine iznosio -0,38%.

Banke u EU imaju dovoljne rezerve likvidnosti ali su suočene sa povećanim troškovima finansiranja. Koeficijenti kapitala banaka u EU su stabilni kod većine banaka, također prisutan je nastavak trenda pada NPL-a. Operativni rizik kod banaka je visok zbog izazova digitalizacije i kibernetičkog rizika. Oslanjanje banaka na digitalna rješenja za obavljanje svakodnevnih poslova, pružanje digitalnih usluga, rezultiralo je povećanoj izloženosti prema sofisticiranim kibernetičkim napadima i prevarama. Izloženost banaka u EU prema Rusiji i dalje predstavlja izvor reputacionog rizika kod pojedinih banaka. Tržišni rizik kod banaka u EU je povećan zbog volatilnosti tržišta usljed rastućih kamatnih stopa. Profitabilnost banaka u EU je stabilna i na većem je nivou u

odnosu na period prije izbijanja pandemije, gdje prihodi od kamata i dalje predstavljaju najznačajniji izvor prihoda kod banaka u EU. Rast neto prihoda od kamata ubrzao se zbog rastućih kamatnih stopa i sve većeg prinosa krivulje, dok je rast prihoda od naknada blago usporen zbog veće averzije prema riziku na finansijskim tržištima.

Klimatski rizici mogu u narednom periodu imati negativan utjecaj na bilanse banaka. Trenutna energetska kriza ubrzala je prelazak na obnovljive izvore energije, a banke se suočavaju sa izazovima u vezi dostupnosti o klimatskim podacima i tehnikama modeliranja. Evropska i međunarodna nadzorna tijela sve više intenziviraju aktivnosti vezano za upravljanje rizikom koncentracije povezan sa ugljikom, a i BCBS¹³ je dao preporuku da banke mjere i upravljaju koncentracijama vezano za finansijske rizike povezane sa klimom.

U grafikonu 2 daje se pregled omjera NPL-a i stopa kapitala banaka u EU:

Izvor: EBA, Risk Dashboard

Stopa osnovnog kapitala banaka u EU prema raspoloživim podacima za prvo polugodište 2022. godine iznosi 16,5% i manja je za 0,6 procentnih poena u odnosu na kraj 2021. godine. Isti trend ima i stopa ukupnog kapitala koja iznosi 19% i manja je za 0,7 procentnih poena u odnosu na kraj 2021. godine. Prema preliminarnim podacima za treći kvartal 2022. godine došlo je do blagog smanjenja ovih pokazatelja, smanjenje stope osnovnog kapitala i stope ukupnog kapitala za 0,2 procentna poena, odnosno 0,1 procentni poen u odnosu na prethodni kvartal.

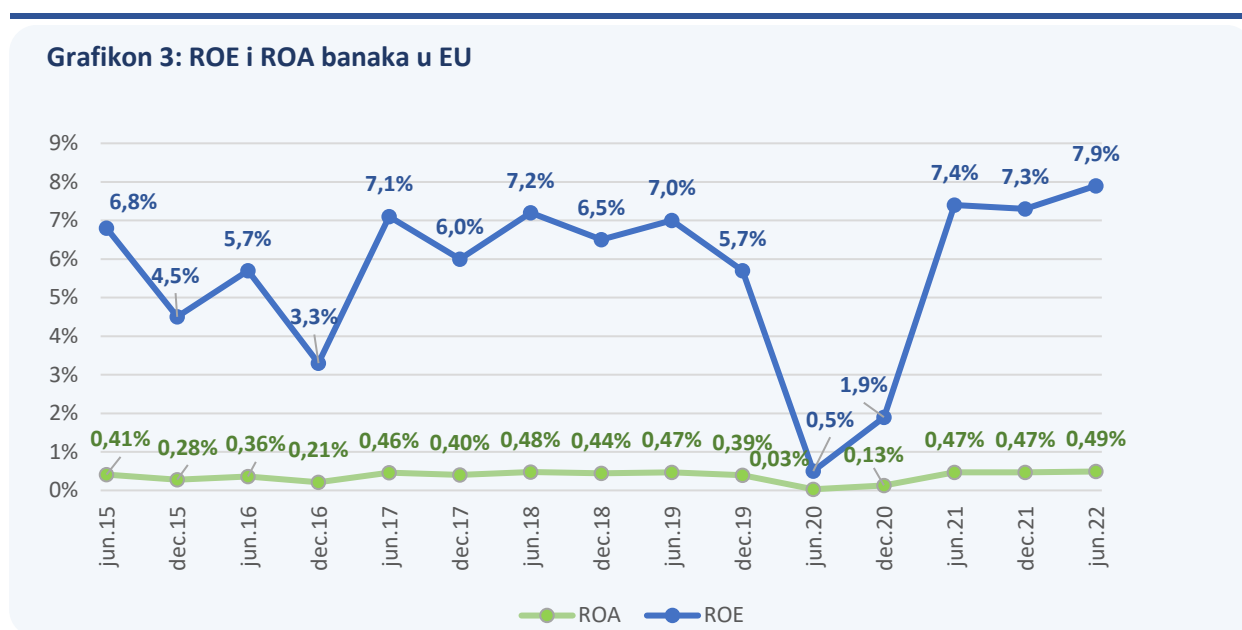
NPL bilježi konstantan trend smanjenja i sa prvim polugodištem 2022. godine iznosi 1,8% i manji je za 0,2 procentna poena u odnosu na kraj 2021. godine, a prema preliminarnim podacima za treći kvartal 2022. godine ostao je na istom nivou prethodnog kvartala.

Krajem 2021. godine LCR je iznosio 174,8% i smanjen je za 9,9 procentnih poena sa prvim polugodištem 2022. godine (164,9%). Prema preliminarnim podacima za treći kvartal 2022. godine došlo je do smanjenja LCR-a za 12,3 procentna poena (162,5%) u odnosu na kraj 2021. godine, što je i dalje znatno iznad minimuma.

¹³ Bazelski komitet za superviziju banaka (eng. Basel Committee for Banking Supervision)

Profitabilnost banaka u EU u 2022. godini je na stabilnom nivou. Sa prvim polugodištem 2022. godine u odnosu na isti period 2021. godine kod prosječnog povrata na aktivu zabilježen je rast od 0,02 procentna poena, a kod prosječnog povrata na kapital rast od 0,5 procentnih poena. Prema preliminarnim podacima za treći kvartal 2022. godine, došlo je do blagog smanjenja prosječnog povrata na aktivu za 0,01 procentni poen, dok je prosječni povrat na kapital ostao na istom nivou u odnosu na isti period 2021. godine. Profitabilnost banaka u narednom periodu zavisi od dešavanja vezanih za rat u Ukrajini i makroekonomskog okruženja u kojem posluju banke u EU.

U grafikonu 3 daje se pregled povrata na aktivu i povrata na kapital banaka u EU:

Izvor: EBA, Risk Dashboard

EBA u 2023. godini planira svoje aktivnosti usmjeriti na nekoliko ključnih područja koja se odnose na provedbu preostalih reformi Bazela III, testa otpornosti na stres, razvoj alata za digitalno regulatorno izvještavanje, regulatornog okvira i nadzor kripto imovine, te nastavak prilagođavanja za okolišne, socijalne i upravljačke rizike (ESG rizike).

Prema nadzornim prioritetima ECB-a za naredni period, aktivnosti u okviru SSM-a¹⁴ biti će usmjerene na otklanjanje ranjivosti i rizika koji se odnose na kamatni rizik i rizik kreditne marže, kreditni rizik druge ugovorne strane, praćenje i preispitivanje primjerenosti praksi rezervisanja i kapitalnih pozicija banaka te vezano s tim usklađivanje sa MREL¹⁵. Od banaka će se zahtijevati da ojačaju svoju otpornost na makrofinansijske šokove, odgovore na izazove povezane sa digitalizacijom i povećaju svoje napore za rješavanje pitanja klimatskih promjena.

U okviru kreditnog rizika aktivnosti će biti usmjerene na otklanjanju nedostataka u upravljanju kreditnim rizikom, što uključuje izloženosti ranjivim sektorima, a u okviru rizika finansiranja diverzificiranje u izvorima finansiranja i otklanjanje manjkavosti u planovima finansiranja. U okviru poslovnog modela banaka, aktivnosti će biti usmjerene na otklanjanju manjkavosti u strategijama digitalne transformacije i okvira za operativnu otpornost vezano za rizik

¹⁴ Jedinствени supervizorski mehanizam (eng. Single Supervisory Mechanism)

¹⁵ Minimalni zahtjev za regulatorni kapital i prihvatljive obaveze (eng. minimum requirement for own funds and eligible liabilities)

eksternalizacije IT aktivnosti i IT sigurnosni rizik. U okviru klimatskog rizika i rizika za okoliš aktivnosti će biti usmjerene na adekvatnom upravljanju značajnim pokretačima fizičkog i tranzicijskog rizika u okviru klimatskih promjena. Banke bi trebale na odgovarajući način uključiti klimatske rizike i rizike za okoliš u svoju poslovnu strategiju i okvire za interno upravljanje rizicima, kako bi smanjile i objavile takve rizike i uskladile svoje prakse sa trenutnim regulatornim i nadzornim očekivanjima.

Od banaka se očekuje da izrade takve planove kapitala, likvidnosti i finansiranja u kojima treba da uzmu u obzir trenutnu neizvjesnost oko makrofinansijskih pokazatelja i spremnost da fleksibilno i adekvatno prilagođavaju svoje planove u odnosu na stanje rizika koji se mijenjaju. Testiranje otpornosti na stres na nivou EU u 2023. godini i rezultati istog će pomoći za sljedeći ciklus SREP-a i nadzornim prioritetima u narednom periodu.

Svake druge godine EBA u saradnji sa ECB-om, Evropskim odborom za sistemske rizike i nacionalnim nadzornim tijelima provodi testiranje otpornosti na stres na nivou EU. Za provođenje testiranja otpornosti na stres koriste se EBA-ina metodologija i obrasci, a scenarije i ključne pretpostavke zajednički izrađuju EBA, Evropski odbor za sistemske rizike, ECB i Evropska komisija. Testiranje otpornosti na stres na nivou EU predstavlja značajan input za procjenu otpornosti evropskog bankarskog sektora na zajednički scenarij nepovoljnih ekonomskih kretanja kako bi se identificirali potencijalni rizici, donijele informacije za nadzorne odluke i povećala tržišna disciplina.

Posljednje testiranje otpornosti na stres na nivou EU izvršeno je u 2021. godini. Kako bi bankama dala dovoljno vremena za pripremu, EBA je u novembru 2022. godine objavila metodologiju testa otpornosti na stres za banke u EU, a biti će objavljeni i relevantni makroekonomski scenariji prije samog početka provođenja testa otpornosti na stres, koji je planiran za početak 2023. godine. Rezultati testiranja otpornosti na stres biti će objavljeni do kraja jula 2023. godine i koristit će se kao input u SREP-u, u okviru kojeg se donose odluke o odgovarajućim kapitalnim resursima banke i planovima kapitala. Fokus je na procjeni utjecaja negativnih šokova na solventnost banaka. Provođenje testiranja otpornosti na stres predstavlja značajan alat sa aspekta finansijske stabilnosti, odnosno procjene koliko se uspješno banke mogu nositi sa finansijskim i privrednim šokovima i važan su izvor informacija nadzornim tijelima za otkrivanje slabosti banaka s ciljem adekvatnog nadzora zasnovanog na riziku.

REGULATORNI OKVIR SBS I SUPERVIZORSKI PRIORITETI

2. REGULATORNI OKVIR SBS I SUPERVIZORSKI PRIORITETI

Prioriteti u bankarskoj regulativi i superviziji u FBiH u 2022. godini su bili uslovljeni okolnostima i trendovima povezanim sa pojačanim geopolitičkim napetostima, makroekonomskim poremećajima, neizvjesnom ekonomskom situacijom, visokom inflacijom i rastom referentnih kamatnih stopa, te mogućom materijalizacijom negativnih efekata na cjelokupnu privredu i SBS u FBiH.

Imajući u vidu opšte procjene rizika koji su utjecali na bankarsku regulativu i superviziju u FBiH, FBA je svoje aktivnosti u 2022. godini većim dijelom usmjerila na:

- Ublažavanje rizika povezanih sa posljedicama rusko-ukrajinske krize, koja je rezultirala objavom sankcija, koje se odnose na kapital i banke povezane sa Ruskom Federacijom, a s ciljem očuvanja sigurnog, stabilnog i zakonitog poslovanja Sberbank BH d.d. Sarajevo, zaštite njenih deponenata i povjerilaca, kao i očuvanja stabilnosti cjelokupnog bankarskog sistema FBiH. FBA je poduzela ključne aktivnosti u okviru svojih ovlaštenja, što je rezultiralo donošenjem adekvatnih supervizorskih mjera, imenovanjem eksternog upravnika, te pokretanjem postupka restrukturiranja nad Sberbank BH d.d. Sarajevo, koji je uspješno okončan, čime je osiguran kontinuitet ključnih funkcija, izbjegnuta štetni učinak na finansijsku stabilnost i finansijski sistem, te osigurana zaštita deponenata, sredstava i imovine klijenata banke;
- Ublažavanje rizika koji proizilaze iz rasta referentnih kamatnih stopa u EU, ali i rizika koji mogu nastati uslijed općeg rasta kamatnih stopa na tržištu BiH, a cijeneći institucionalni i regulatorni okvir koji ne omogućava upravljanje inflacijom putem kamatnih stopa i stvarne uzroke inflatornih pritisaka koji se prenose na tržište BiH. FBA je usvojila privremene mjere za ublažavanje rizika rasta kamatnih stopa, s ciljem pravovremenog upravljanja kreditnim rizikom, formiranja dodatnih rezervi za očekivane kreditne gubitke i ublažavanja posljedica potencijalno značajnog porasta iznosa otplate duga, odnosno zaštite korisnika finansijskih usluga, stabilnosti bankarskog sistema i ograničavanje postupaka banaka koji bi mogli nepovoljno utjecati na građane i privredu, te u konačnici i na rast sistemskih rizika;
- Nastavak aktivnosti na održavanju odgovarajućeg nivoa ekvivalencije sa regulatornim okvirom EU, u mjeri u kojoj to omogućavaju zakonski propisi, uz harmonizaciju između entitetskih agencija za bankarstvo i koordinaciju sa CBBiH, radi postizanja ciljeva povezanih sa finansijskom stabilnošću i upravljanje sistemskim rizicima u BiH. Navedeno je podrazumijevalo i izradu Strateških prioriteta za održavanje ekvivalencije bankarske regulative sa EU regulatornim okvirom za period 2022. - 2026. godina s ciljem zadržavanjem statusa „treće zemlje“;
- Revidiranje regulative o izvještavanju, koja je obuhvatila izmjene i dopune postojećeg izvještajnog okvira iz segmenta regulatornog praćenja, te iz segmenta platnog prometa i upravljanja informacionim sistemima;
- Revidiranje postojeće regulative iz segmenta eksterne revizije i sadržaja revizije u banci, kao i regulative koja se odnosi na planove oporavka banke i bankarske grupe, te ICAAP i ILAAP u banci;
- Pripremne aktivnosti na revidiranju Odluke o izračunavanju kapitala banke s ciljem usklađivanja sa Uredbom CRR II (Uredba 2019/876) i održavanja ekvivalencije regulatornog okvira;
- Izradu dokumenta Strateški prioriteti o upravljanju i nadzoru rizika povezanih sa klimatskim promjenama i okolišnim rizicima u bankarskom sektoru za period 2023. - 2025. godina, te

pripremne aktivnosti na izradi podzakonskog akta kojim će se definisati pravila za upravljanje klimatskim i okolišnim rizicima;

- Supervizorsko djelovanje u skladu sa standardiziranom metodologijom SREP-a;
- Objavu Supervizorskih očekivanja u vezi sa postupanjem banaka u 2022. godini;
- Pripremu za provođenje drugog ciklusa nadzornog testiranja otpornosti solventnosti banaka na stres;
- Jačanju sistema internog upravljanja u banci, koji obuhvata jasnu, efikasnu i stabilnu organizacionu strukturu, efektivne i efikasne procese za utvrđivanje, mjerenje, odnosno procjenjivanje, ovladavanje, praćenje i izvještavanje o izloženosti rizicima, adekvatan i efikasan sistem internih kontrola u svim poslovnim aktivnostima i linijama, ICAAP i ILAAP, te adekvatne planove oporavka.

U segmentu NFI, regulatorne aktivnosti su bile usmjerene na analizu utjecaja i usklađivanje podzakonskih akata prema supervizorskim iskustvima i praksi u nadzoru NFI, te praksi regulatora u okruženju. Regulatorne aktivnosti povezane sa specijalističkim nadzorom u oblasti platnog prometa, SPNiFTA, kontrole informacionih sistema, te zaštite korisnika finansijskih usluga u bankarskom sistemu odnosile su se na učešće u usklađivanju regulative za upravljanje eksternalizovanim aktivnostima u banci i uspostavu izvještajnog sistema o relevantnim incidentima koji mogu utjecati na bankarski sektor, te proširenju izvještajnog okvira u segmentu platnog prometa. Vezano za poslovanje RFBiH, FBA je u 2022. godini otpočela aktivnosti izrade regulatornog okvira RFBiH, koji ovisi o usvajanju i stupanju na snagu novog Zakona o Razvojnoj banci Federacije Bosne i Hercegovine.

Radi usklađivanja sa međunarodnim standardima i najboljim praksama u bankarskoj regulativi i superviziji, nastavljene su aktivnosti sa međunarodnim i domaćim institucijama, te regionalnim i drugim organizacijama kroz bilateralnu i multilateralnu saradnju sa bankarskim regulatorima iz zemlje, regiona i šire.

BANKARSKI SEKTOR

STRUKTURA BANKARSKOG SEKTORA U FBIH
29

FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA
32

PREPORUKE ZA BANKARSKI SEKTOR
59

3. BANKARSKI SEKTOR

3.1. STRUKTURA BANKARSKOG SEKTORA U FBiH

3.1.1. Status, broj i poslovna mreža

Na dan 31.12.2022. godine u FBiH bankarsku dozvolu ima 13 komercijalnih banaka i sve banke su članice AOD-a. U odnosu na kraj 2021. godine broj banaka je smanjen za jednu banku kojoj je FBA oduzela dozvolu za rad zbog provođenja statusne promjene pripajanja drugoj banci.

Posebnim zakonskim propisom regulisano je osnivanje i rad RBFBiH, a njen nadzor se vrši u skladu sa Uredbom o kriterijima i načinu vođenja nadzora nad poslovanjem Razvojne banke FBiH, te podaci o njenom poslovanju nisu uvršteni u ovu Informaciju.

U Prilogu 2. daju se osnovni podaci o bankama u FBiH na dan 31.12.2022. godine.

Banke iz FBiH na dan 31.12.2022. godine imaju ukupno 509 organizacionih dijelova, što je za 18 organizacionih dijelova ili 3,4% manje u odnosu na kraj 2021. godine. Na području FBiH posluje 448 organizacionih dijelova banaka. Sedam banaka iz FBiH ima 50 organizacionih dijelova u RS-u, a devet banaka ima 11 organizacionih dijelova u BD-u. Tri banke iz RS-a imaju 28 organizacionih dijelova u FBiH, što je na istom nivou u odnosu na kraj 2021. godine.

U tabeli 2 daje se usporedni pregled organizacionih dijelova, mreže bankomata i POS uređaja banaka u FBiH:

Tabela 2: Org. dijelovi, mreža bankomata i POS uređaja banaka koje posluju u FBiH						
R. br.	Opis	Poslovna jedinica/viši organizacioni dijelovi	Ostali organizacioni dijelovi	POS uređaji	Bankomati	
31.12.2021.						
1.	Banke sa sjedištem u FBiH (na području BiH)	409	118	24.295	1.232	
2.	Organizacioni dijelovi banaka iz RS u FBiH	10	18	370	38	
	Ukupno	419	136	24.665	1.270	
31.12.2022.						
1.	Banke sa sjedištem u FBiH (na području BiH)	398	111	27.036	1.249	
2.	Organizacioni dijelovi banaka iz RS u FBiH	9	19	424	35	
	Ukupno	407	130	27.460	1.284	

3.1.2. Struktura vlasništva i tržišno učešće

Vlasnička struktura banaka¹⁶ u FBiH na dan 31.12.2022. godine je sljedeća:

- u privatnom i pretežno privatnom vlasništvu - 12 banaka,
- u državnom i pretežno državnom vlasništvu¹⁷ - jedna banka.

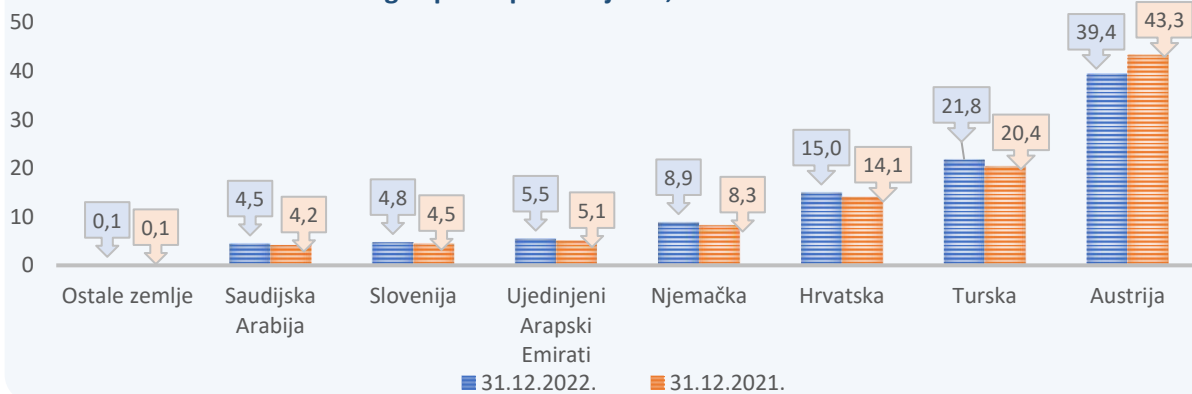
Od 12 banaka u privatnom i pretežno privatnom vlasništvu, tri banke su u većinskom vlasništvu domaćih pravnih i fizičkih lica (rezidenata), dok je devet banaka u većinskom stranom vlasništvu.

¹⁶ Kriterij podjele banaka je vlasništvo u dioničkom kapitalu banaka

¹⁷ Državno vlasništvo se odnosi na kapital Vlade FBiH

Ako se posmatra zemlja porijekla dioničara, na dan 31.12.2022. godine (grafikon 4), najveće učešće i dalje imaju dioničari iz Austrije (39,4% stranog kapitala), zatim Turske (21,8%), Hrvatske (15%) i Njemačke (8,9%), dok ostale zemlje nemaju značajnije pojedinačno učešće.

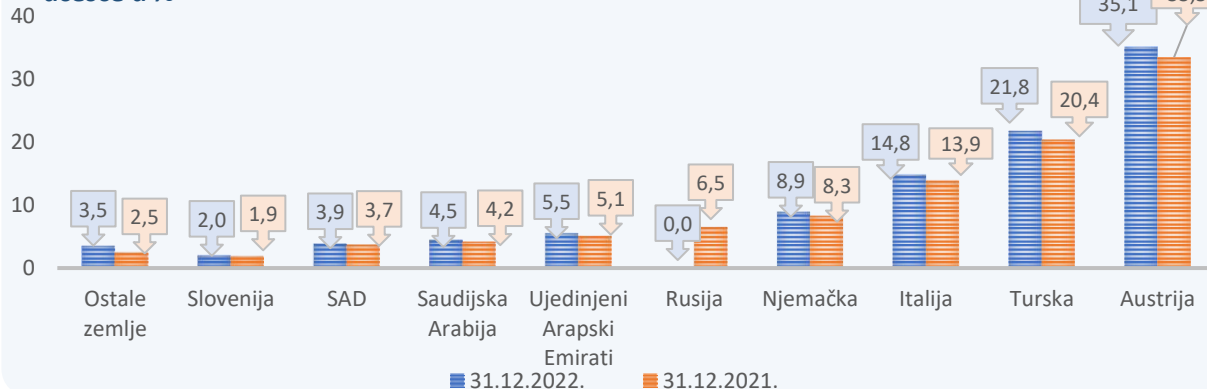
Grafikon 4: Struktura stranog kapitala po zemljama, učešće u %

Struktura stranog kapitala može se posmatrati po kriteriju zemlje sjedišta majke-matrice, odnosno bankarske grupe u čijem su većinskom vlasništvu (direktno ili indirektno preko članica iz bankarske grupe) banke u FBiH (grafikon 5).

Prema ovom kriteriju najveće učešće sa 31.12.2022. godine imaju bankarske grupe i banke iz Austrije (35,1%), zatim iz Turske (21,8%), Italije (14,8%) i Njemačke (8,9%), dok bankarske grupe i banke iz ostalih zemalja nemaju značajnije pojedinačno učešće (ispod 7%).

Grafikon 5: Struktura stranog kapitala po zemljama - sjedištu grupe, učešće u %

Ukupan kapital bankarskog sektora u FBiH na dan 31.12.2022. godine, povećan je za 129,2 miliona KM ili 4,2% u odnosu na kraj 2021. godine i iznosi 3,2 milijarde KM (tabela 3). Povećanje ukupnog kapitala ostvareno je kao neto efekat: povećanja po osnovu ostvarenog tekućeg finansijskog rezultata za 2022. godinu u iznosu od 361,4 miliona KM, povećanja po osnovu konverzije subordinisanog duga u dionički kapital u iznosu od 30 miliona KM, povećanja po osnovu prodaje vlastitih dionica u iznosu od 2,1 milion KM, povećanja u iznosu od 18,3 miliona KM po osnovu statusne promjene pripajanja, smanjenja po osnovu isplate dividende u iznosu od 203,7 miliona KM, smanjenja po osnovu prodaje vrijednosnih papira vrednovanih po fer vrijednosti u iznosu od 1,7 miliona KM i smanjenja po osnovu vrednovanja po fer vrijednosti imovine u iznosu od 77,2 miliona KM.

- 000 KM -

Tabela 3: Struktura vlasništva prema ukupnom kapitalu

R. br.	Banke	31.12.2020.		31.12.2021.		31.12.2022.		Indeks	
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Državne banke	63.642	2,1	95.412	3,1	119.681	3,7	150	125
2.	Privatne banke	3.002.440	97,9	3.012.735	96,9	3.117.650	96,3	100	103
	Ukupno	3.066.082	100	3.108.147	100	3.237.331	100	101	104

Posmatrano kroz učešće državnog, privatnog i stranog kapitala u dioničkom kapitalu banaka dobije se detaljniji pregled o strukturi vlasništva kapitala banaka u FBiH (tabela 4):

- 000 KM -

Tabela 4: Struktura vlasništva prema učešću državnog, privatnog i stranog kapitala

R. br.	Dionički kapital	31.12.2020.		31.12.2021.		31.12.2022.		Indeks	
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Državni kapital	41.619	3,2	66.556	4,8	96.556	6,2	160	145
2.	Privatni kapital (rezidenti)	140.547	10,8	137.373	9,9	363.207	23,2	98	264
3.	Strani kapital (nerezidenti)	1.117.534	86,0	1.178.936	85,3	1.102.626	70,6	105	94
	Ukupno	1.299.700	100	1.382.865	100	1.562.389	100	106	113

Sa 31.12.2022. godine, u odnosu na kraj 2021. godine, povećano je učešće privatnog kapitala (rezidenti) za 13,3 procentna poena, što je posljedica izvršenog procesa restrukturiranja kod jedne banke.

U tabeli 5 daje se pregled tržišnih udjela banaka prema vrsti vlasništva (većinskom kapitalu) kroz periode:

Tabela 5: Tržišni udjeli banaka prema vrsti vlasništva (većinskom kapitalu)

R. br.	Banke	Broj banaka	31.12.2020.		31.12.2021.		31.12.2022.		Broj banaka	Učešće u ukup. kapit. %	Učešće u ukup. aktivi %
			Učešće u ukup. kapit. %	Učešće u ukup. aktivi %	Učešće u ukup. kapit. %	Učešće u ukup. aktivi %					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1.	Banke s većinskim državnim kapitalom	1	2,1	3,6	1	3,1	4,1	1	3,7	3,9	
2.	Banke s većinskim privatn. kapitalom rezidenata	4	5,3	6,7	3	5,7	6,8	3	13,1	13,3	
3.	Banke s većinskim stranim kapitalom	10	92,6	89,7	10	91,2	89,1	9	83,2	82,8	
	Ukupno	15	100	100	14	100	100	13	100	100	

3.1.3. Kadrovska struktura

Na nivou bankarskog sektora na dan 31.12.2022. godine broj radnika je 6.410 i manji je za 22 radnika ili 0,3% u odnosu na kraj 2021. godine (tabela 6).

Tabela 6: Kvalifikaciona struktura zaposlenih u bankama FBiH

R. br.	Stepen stručne spreme	31.12.2020.		31.12.2021.		31.12.2022.		Indeks	
		Broj zaposl.	Učešće %	Broj zaposl.	Učešće %	Broj zaposl.	Učešće %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Visoka stručna sprema - VSS	4.088	62,7	4.090	63,6	4.101	64,0	100	100
2.	Viša stručna sprema - VŠS	453	6,9	413	6,4	408	6,4	91	99
3.	Srednja stručna sprema - SSS	1.975	30,3	1.924	29,9	1.897	29,5	97	99
4.	Ostali	6	0,1	5	0,1	4	0,1	83	80
	Ukupno	6.522	100	6.432	100	6.410	100	99	100

Jedan od pokazatelja koji utječe na ocjenu performansi poslovanja pojedinačne banke i bankarskog sektora je omjer aktive i broja zaposlenih, odnosno iznos aktive po zaposlenom (tabela 7), pri čemu je veći omjer pokazatelj bolje efikasnosti poslovanja banke i ukupnog sektora.

- 000 KM -

Broj zaposl.	31.12.2020.		Broj zaposl.	31.12.2021.		Broj zaposl.	31.12.2022.	
	Aktiva	Aktiva po zaposl.		Aktiva	Aktiva po zaposl.		Aktiva	Aktiva po zaposl.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
6.522	24.396.438	3.741	6.432	25.890.829	4.025	6.410	27.188.181	4.242

3.2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA

3.2.1. Bilans stanja

U prezentirane pokazatelje poslovanja banaka u FBiH i analize bankarskog sektora uključeni su pokazatelji iz aktivnog podbilansa jedne banke sa većinskim državnim kapitalom¹⁸, a u skladu sa odredbama Zakona o početnom bilansu stanja preduzeća i banaka FBiH, prema kojim su banke sa većinskim državnim kapitalom obavezne izvještavati FBA na bazi „ukupnog“ bilansa stanja, raščlanjenog na: pasivni, neutralni i aktivni podbilans.

S tim u vezi, podaci su iskazani u Prilogu 3. ove Informacije - Bilans stanja banaka u FBiH po šemi FBA (aktivni podbilans). U Prilogu 4. daje se pregled aktive, kredita, depozita i finansijskog rezultata banaka u FBiH na dan 31.12.2022. godine.

U tabeli 8 daje se sažeti pregled bilansa stanja bankarskog sektora:

- 000 KM -

R. br.	O p i s	31.12.2020.		31.12.2021.		31.12.2022.		Indeks	
		Iznos	Učeš. %	Iznos	Učeš. %	Iznos	Učeš. %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
AKTIVA (IMOVINA)									
1.	Novčana sredstva	7.414.615	30,4	7.989.239	30,9	8.240.642	30,3	108	103
2.	Vrijednosni papiri	1.687.459	6,9	1.966.008	7,6	2.028.824	7,5	117	103
3.	Plasmani drugim bankama	275.941	1,1	350.452	1,3	530.298	1,9	127	151
4.	Kredit	15.254.651	62,5	15.890.822	61,4	16.513.007	60,7	104	104
5.	Ispravka vrijed.	1.127.176	4,6	1.099.948	4,3	995.285	3,6	98	90
6.	Kredit-neto (kred. - isp. vrij.)	14.127.475	57,9	14.790.874	57,1	15.517.722	57,1	105	105
7.	Posl. prostor i ostala fiksna aktiva	553.475	2,3	516.921	2,0	548.157	2,0	93	106
8.	Ostala aktiva	337.473	1,4	277.335	1,1	323.538	1,2	82	116
UKUPNA AKTIVA		24.396.438	100	25.890.829	100	27.188.181	100	106	105
OBAVEZE									
9.	Depoziti	19.660.862	80,6	21.184.952	81,8	22.443.589	82,5	108	106
10.	Uzete pozajmice od drugih banaka	0	0,0	0	0,0	0	0,0	-	-
11.	Obaveze po uzetim kreditima	811.878	3,3	779.075	3,0	520.335	1,9	96	67
12.	Ostale obaveze	857.616	3,5	818.655	3,2	986.926	3,7	95	121
KAPITAL									
13.	Kapital	3.066.082	12,6	3.108.147	12,0	3.237.331	11,9	101	104
UKUPNO PASIVA (OBAVEZE I KAPITAL)		24.396.438	100	25.890.829	100	27.188.181	100	106	105

¹⁸ Banke u većinskom državnom vlasništvu u "ukupnom" bilansu iskazuju pasivne i neutralne stavke

Ukupna neto aktiva na nivou bankarskog sektora u FBiH sa 31.12.2022. godine iznosi 27,2 milijarde KM i za 1,3 milijarde KM ili 5% je veća u odnosu na kraj 2021. godine. U strukturi aktive banaka najveće učešće imaju neto krediti (57,1%), zatim slijede novčana sredstva (30,3%), te vrijednosni papiri (7,5%). U okviru pasive bilansa banaka najveće učešće imaju depoziti (82,5%) i kapital (11,9%).

Sa 31.12.2022. godine u odnosu na kraj 2021. godine zabilježen je rast novčanih sredstava, ulaganja u vrijednosne papire, plasmana drugim bankama, kredita, poslovnog prostora i ostale fiksne aktive, ostale aktive, depozita, ostalih obaveza i ukupnog kapitala, dok je zabilježeno smanjenje obaveza po uzetim kreditima.

U tabeli 9 daje se pregled aktive banaka prema vlasničkoj strukturi:

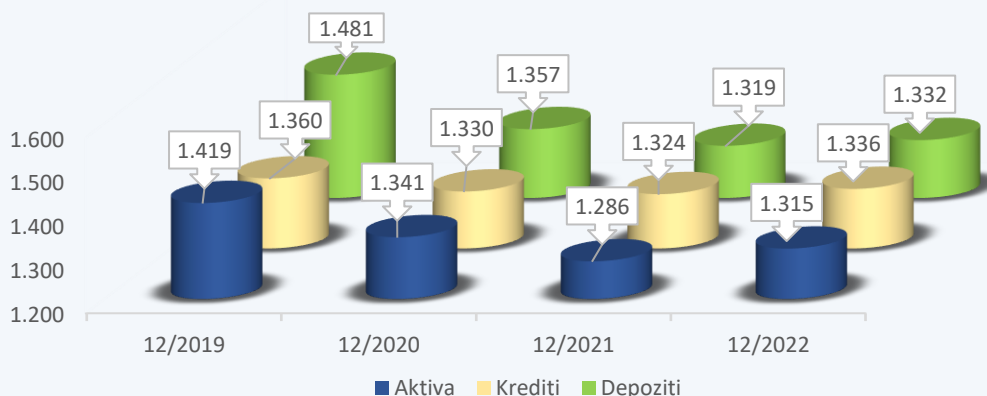
- 000 KM -

Tabela 9: Aktiva banaka prema vlasničkoj strukturi

R. br.	Banke	Broj banaka	31.12.2020.		31.12.2021.			Broj banaka	31.12.2022.		Indeks	
			Aktiva (000 KM)	Učeš. %	Broj banaka	Aktiva (000 KM)	Učeš. %		Aktiva (000 KM)	Učeš. %	(7/4)	(10/7)
1.	Državne	1	879.736	3,6	1	1.054.365	4,1	1	1.048.095	3,9	120	99
2.	Privatne	14	23.516.702	96,4	13	24.836.464	95,9	12	26.140.086	96,1	106	105
	Ukupno	15	24.396.438	100	14	25.890.829	100	13	27.188.181	100	106	105

Sa 31.12.2022. godine Herfindahlov indeks koncentracije (grafikon 6) u odnosu na kraj 2021. godine povećan je za aktivu za 29 jedinica, kredite za 12 jedinica i depozite za 13 jedinica. Herfindahlov indeks koncentracije za posmatrani period pokazuje umjerenu koncentraciju u sve tri relevantne kategorije.

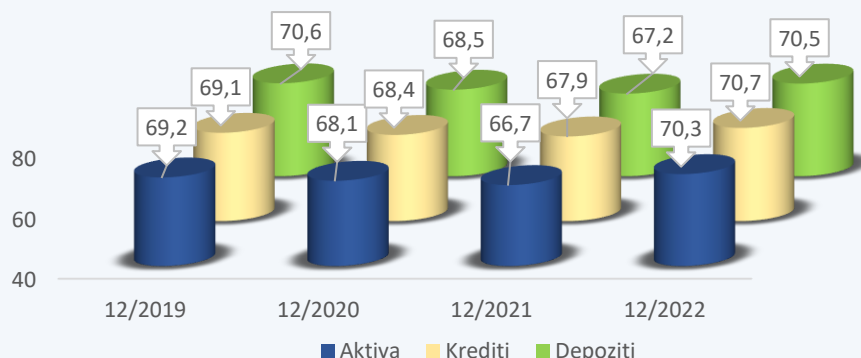
Grafikon 6: Herfindahlov indeks koncentracije u aktivima, kreditima i depozitima

Ako se posmatra koncentracijska stopa, odnosno ukupno učešće pet najvećih banaka u sektoru - CR5 sa 31.12.2022. godine u odnosu na kraj 2021. godine (grafikon 7), prisutno je povećanje koncentracijske stope kod svih kategorija, odnosno kod tržišnog učešća za 3,6 procentnih poena, kredita za 2,8 procentnih poena i depozita za 3,3 procentna poena.

Dvije najveće banke u sektoru čine 42,5% tržišta (aktiva 42,7%, krediti 41,8% i depoziti 43%).

Grafikon 7: Koncentracijske stope za pet najvećih banaka - CR5: aktiva, krediti i depoziti

Bankarski sektor može se prezentirati i po kriteriju pripadnosti grupama, formiranih prema veličini aktive¹⁹ (tabela 10). Sa 31.12.2022. godine u bankarskom sektoru FBiH, prema veličini aktive, izdvaja se pet banaka sa učešćem od 70,3%, koje čine I grupu banaka sa aktivom preko dvije milijarde KM.

- 000 KM -

Tabela 10: Učešće grupa banaka u ukupnoj aktivi

R. br.	Iznos aktive	31.12.2020.			31.12.2021.			31.12.2022.		
		Iznos	Učešće %	Broj banaka	Iznos	Učešće %	Broj banaka	Iznos	Učešće %	Broj banaka
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	I (preko 2 milijarde KM)	13.375.256	54,8	3	13.713.355	53,0	3	19.102.869	70,3	5
2.	II (1-2 milijarde KM)	7.906.422	32,4	6	10.748.335	41,5	8	6.406.910	23,6	5
3.	III (0,5-1 milijarda KM)	2.708.664	11,1	4	1.301.209	5,0	2	1.552.257	5,7	2
4.	IV (ispod 0,5 milijardi KM)	406.096	1,7	2	127.930	0,5	1	126.145	0,4	1
	Ukupno	24.396.438	100	15	25.890.829	100	14	27.188.181	100	13

Sa 31.12.2022. godine u odnosu na kraj 2021. godine došlo je do promjene u strukturi grupe banaka u ukupnoj aktivi bankarskog sektora FBiH, odnosno do prelaska dvije banke iz II grupe u I grupu banaka.

Novčana sredstva na nivou bankarskog sektora FBiH sa 31.12.2022. godine (tabela 11) iznose 8,2 milijarde KM i bilježe povećanje u odnosu na kraj 2021. godine za 251,4 miliona KM ili 3,1%. Banke i dalje drže značajan iznos novčanih sredstava iznad obavezne rezerve.

- 000 KM -

Tabela 11: Novčana sredstva banaka

R. br.	Novčana sredstva	31.12.2020.		31.12.2021.		31.12.2022.		Indeks	
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Gotov novac	1.267.712	17,1	1.526.329	19,1	1.543.794	18,7	120	101
2.	Račun rezervi kod CBBiH	4.478.515	60,4	5.270.323	66,0	5.365.342	65,1	118	102
3.	Računi kod depoz. inst. u BiH	30.194	0,4	10.345	0,1	7.662	0,1	34	74
4.	Računi kod depoz. inst. u inostr.	1.638.190	22,1	1.182.240	14,8	1.323.842	16,1	72	112
5.	Novč. sred. u procesu naplate	4	0,0	2	0,0	2	0,0	50	100
	Ukupno	7.414.615	100	7.989.239	100	8.240.642	100	108	103

Sa 31.12.2022. godine u odnosu na kraj 2021. godine prisutno je povećanje novčanih sredstava na poziciji gotovog novca, računa rezervi kod CBBiH i u okviru računa depozita kod depozitnih institucija u inostranstvu, smanjenje novčanih sredstava zabilježeno je u okviru računa depozita

¹⁹ Banke su podijeljene u četiri grupe u zavisnosti od veličine aktive

kod depozitnih institucija u BiH, dok su novčana sredstva u procesu naplate ostala na istom nivou. U valutnoj strukturi novčanih sredstava sa 31.12.2022. godine u odnosu na kraj 2021. godine, učešće domaće valute smanjeno je sa 81,1% na 78,5%.

Portfolio vrijednosnih papira na dan 31.12.2022. godine (tabela 12) iznosi dvije milijarde KM i ostvareno je povećanje za 62,8 miliona KM ili 3,2% u odnosu na kraj 2021. godine.

- 000 KM -

Tabela 12: Vrijednosni papiri prema vrsti instrumenta

R. br.	Ulaganja u VP	31.12.2020.		31.12.2021.		31.12.2022.		Indeks	
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Vlasnički vrijednosni papiri	11.844	0,7	7.374	0,4	18.113	0,9	62	246
2.	Dužnički vrijednosni papiri:	1.675.615	99,3	1.958.634	99,6	2.010.711	99,1	117	103
2.1.	- VP svih nivoa vlasti u BiH	992.337	58,8	1.014.120	51,6	1.045.523	51,5	102	103
2.2.	- Državni VP (druge zemlje)	544.646	32,3	756.726	38,4	790.617	39,0	139	104
2.3.	- Korporativne obveznice ²⁰	138.632	8,2	187.788	9,6	174.571	8,6	135	93
	Ukupno	1.687.459	100	1.966.008	100	2.028.824	100	117	103

Sa 31.12.2022. godine, u okviru izloženosti u vidu dužničkih vrijednosnih papira, najznačajnija stavka su vrijednosni papiri entitetskih vlada (tabela 13) i to vrijednosni papiri koje je emitovala FBiH ukupne vrijednosti 587,9 miliona KM, te vrijednosni papiri emitenta RS u iznosu od 380 miliona KM.

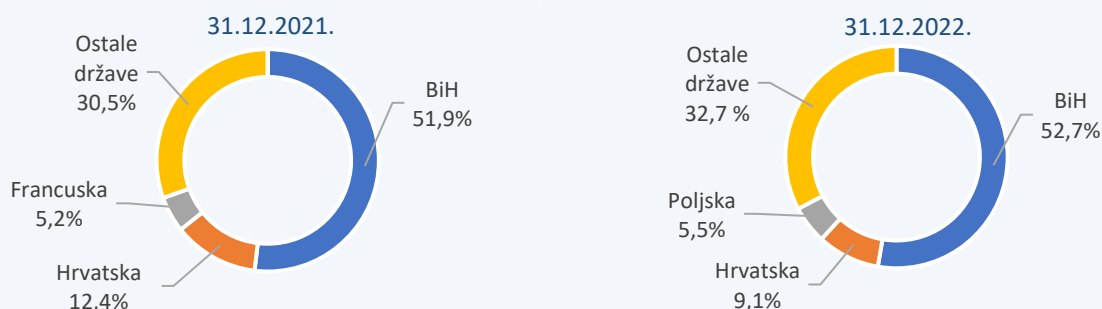
- 000 KM -

Tabela 13: Vrijednosni papiri entitetskih vlada BiH

R. br.	Ulaganja u VP	31.12.2020.		31.12.2021.		31.12.2022.		Indeks	
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Dužnički vrijednosni papiri emitenta FBiH:	699.554	71,5	625.252	64,4	587.897	60,7	89	94
1.1.	- Trezorski zapisi	100.007	10,2	34.986	3,6	29.988	3,1	35	86
1.2.	- Obveznice	599.547	61,3	590.266	60,8	557.909	57,6	98	95
2.	Dužnički vrijednosni papiri emitenta RS:	278.325	28,5	346.095	35,6	379.994	39,3	124	110
2.1.	- Trezorski zapisi	41.759	4,3	0	0,0	27.437	2,8	0	-
2.2.	- Obveznice	236.566	24,2	346.095	35,6	352.557	36,5	146	102
	Ukupno	977.879	100	971.347	100	967.891	100	99	100

Ako se ukupna izloženost u vidu vrijednosnih papira posmatra prema izloženosti po zemljama (grafikon 8), sa 31.12.2022. godine najveće učešće od 52,7% je prema emitentima iz BiH, zatim slijede Hrvatska sa učešćem od 9,1%, Poljska 5,5% i ostale države sa pojedinačnim učešćem ispod 5%.

Grafikon 8: Struktura izloženosti u vidu vrijednosnih papira prema kriteriju države emitenta

²⁰ Najveći dio, cca 97%, odnosi se na obveznice banaka iz EU, V. Britanije, SAD i Turske

3.2.2. Obaveze

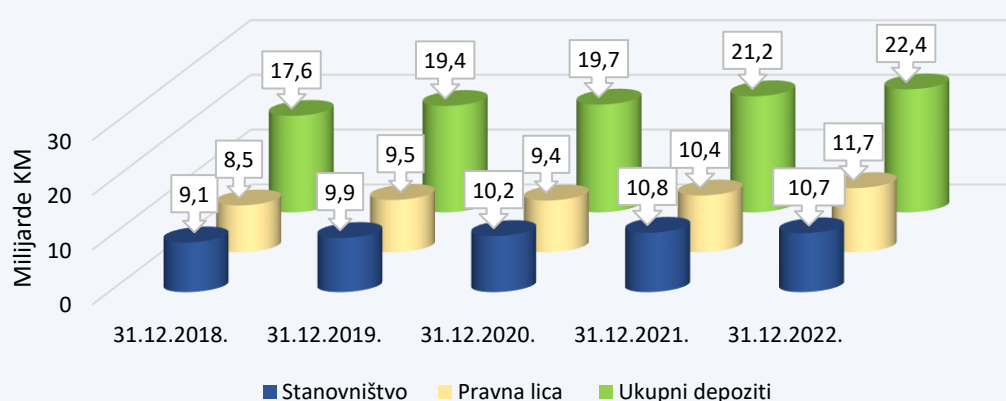
Depoziti na dan 31.12.2022. godine iznose 22,4 milijarde KM i povećani su u odnosu na kraj 2021. godine za 1,3 milijarde KM ili 5,9%. Od ukupnog iznosa depozita na kraju posmatranog perioda, 1,4 milijarde KM ili 6,4% odnosi se na depozite prikupljene u organizacionim dijelovima banaka iz FBiH u RS-u i BD-u.

Sa 31.12.2022. godine učešće depozita, kao najznačajnijeg izvora finansiranja banaka u odnosu na kraj 2021. godine, povećano je za 0,7 procentnih poena (82,5%), dok je smanjeno učešće kreditnih obaveza za 1,1 procentni poen (1,9%).

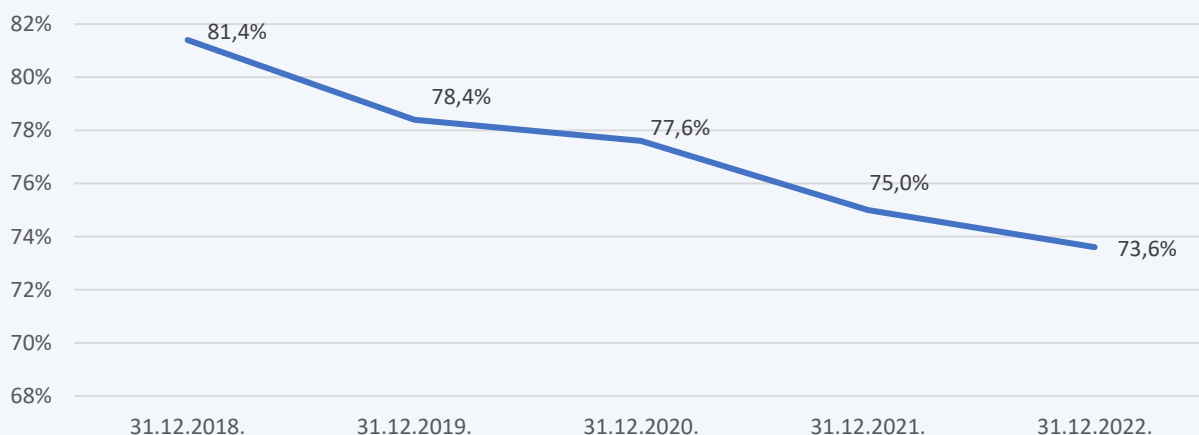
Kreditne obaveze banaka sa iznosom od 520,3 miliona KM smanjene su za 258,7 miliona KM ili 33,2% u odnosu na kraj 2021. godine. Ako se kreditnim obavezama dodaju i subordinisani krediti u iznosu od 303,2 miliona KM, ukupna kreditna sredstva u izvorima imaju učešće od 3%.

U grafikonu 9 i grafikonu 10 daju se pregledi ukupnih depozita i omjera kredita i depozita po periodima:

Grafikon 9: Ukupni depoziti

Grafikon 10: Omjer kredita i depozita

U tabeli 14 dat je prikaz sektorske strukture depozita:

- 000 KM -

Tabela 14: Sektorska struktura depozita

R. br.	Sektori	31.12.2020.		31.12.2021.		31.12.2022.		Indeks	
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Vladine institucije	2.236.845	11,4	2.600.382	12,3	3.227.149	14,4	116	124
2.	Javna preduzeća	1.453.080	7,4	1.618.685	7,6	1.723.548	7,7	111	106
3.	Privatna preduzeća i društva	3.783.548	19,2	4.393.701	20,8	4.997.582	22,2	116	114
4.	Bankarske institucije	568.484	2,9	348.047	1,6	362.688	1,6	61	104
5.	Nebankarske finans. institucije	848.319	4,3	829.534	3,9	829.765	3,7	98	100
6.	Stanovništvo	10.236.559	52,1	10.832.483	51,1	10.742.142	47,9	106	99
7.	Ostalo	534.027	2,7	562.120	2,7	560.715	2,5	105	100
	Ukupno	19.660.862	100	21.184.952	100	22.443.589	100	108	106

Najveće učešće u sektorskoj strukturi depozita imaju depoziti stanovništva sa iznosom od 10,7 milijardi KM ili 47,9% i njihovo učešće je smanjeno za 3,2 procentna poena u odnosu na kraj 2021. godine.

Rast depozita sa 31.12.2022. godine u odnosu na kraj 2021. godine ostvaren je kod depozita vladinih institucija za 626,8 miliona KM ili 24,1%, depozita javnih preduzeća za 104,9 miliona KM ili 6,5%, depozita privatnih preduzeća za 603,9 miliona KM ili 13,7%, depozita bankarskih institucija za 14,6 miliona KM ili 4,2% i kod depozita nebankarskih finansijskih institucija za 0,2 miliona KM ili 0,03%. Smanjenje depozita sa 31.12.2022. godine u odnosu na kraj 2021. godine zabilježeno je kod depozita stanovništva za 90,3 miliona KM ili 0,8% i kod ostalih depozita za 1,4 miliona KM ili 0,2%. Ako se posmatraju depoziti stanovništva u odnosu na 30.09.2022. godine, zabilježen je porast u iznosu od 243,2 miliona KM ili 2,3%.

Finansiranje u vidu depozita bankarskih grupa prisutno je u šest banaka u FBiH, tako da se 70,2% ukupnih depozita bankarskih institucija odnosi na depozite bankarskih grupa.

Valutna struktura depozita na dan 31.12.2022. godine promijenjena je u odnosu na kraj 2021. godine u pogledu povećanja učešća depozita u domaćoj valuti sa 67,6% na 69,3% i smanjenja učešća depozita u stranoj valuti sa 32,4% na 30,7%. Depoziti u domaćoj valuti iznose 15,5 milijardi KM i povećani su za iznos od 1,2 milijarde KM ili 8,6% u odnosu na kraj 2021. godine, dok depoziti u stranim valutama iznose 6,9 milijardi KM i povećani su za iznos od 21,1 milion KM ili 0,3% u odnosu na kraj 2021. godine.

Struktura depozita, prema porijeklu deponenata, sa 31.12.2022. godine u odnosu na kraj 2021. godine, je sljedeća: sredstva rezidenata iznose 21,7 milijardi KM i imaju učešće od 96,9% (povećanje za 0,3 procentna poena), a depoziti nerezidenata iznose 0,7 milijardi KM, što je 3,1% ukupnih depozita (smanjenje za 0,3 procentna poena).

Trend rasta štednih depozita po periodima je kontinuiran, izuzev 2022. godine. Promjene u trendu rasta depozita vezane su za eksterne događaje i dominantno su vezani za jednu banku koja je uspješno restrukturirana u drugom kvartalu 2022. godine. Štedni depoziti na dan 31.12.2022. godine iznose 10,3 milijarde KM i u odnosu na kraj 2021. godine smanjeni su za 136,5 miliona KM ili 1,3%. Uvažavajući trenutne makroekonomske okolnosti, visoku stopu inflacije uz niske kamatne stope na depozite, dio stanovništva se odlučuje na druge oblike investiranja i raspolaganja novcem, što je trenutno dominantan razlog izostanka značajnijeg rasta štednje.

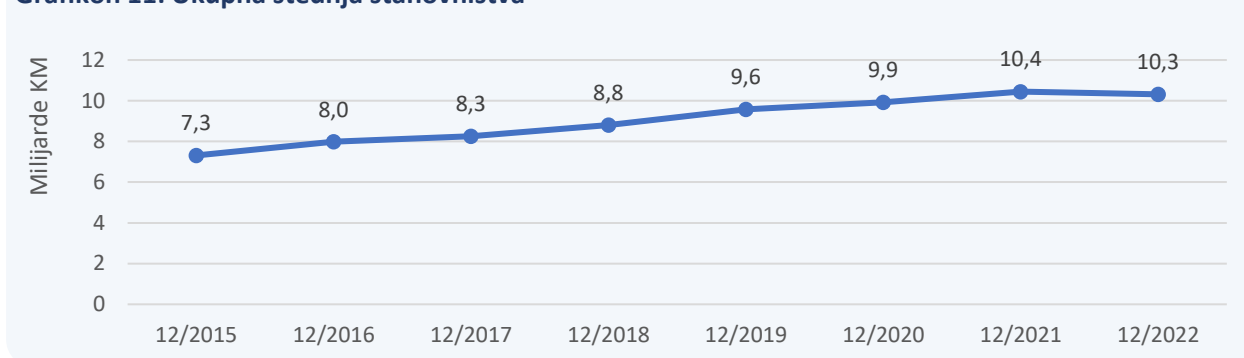
Trend štednje stanovništva prikazan je u tabeli 15 i grafikonu 11.

- 000 KM -

Tabela 15: Štednja stanovništva

R. br.	Banke	Iznos			Indeks	
		31.12.2020.	31.12.2021.	31.12.2022.	(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Državne	105.980	124.474	124.725	117	100
2.	Privatne	9.809.340	10.324.468	10.187.746	105	99
	Ukupno	9.915.320	10.448.942	10.312.471	105	99

Grafikon 11: Ukupna štednja stanovništva

U dvije najveće banke koncentrisano je 53,7% štednje, četiri banke imaju pojedinačno učešće manje od 10%, što iznosi 29,5% ukupne štednje u sektoru, dok preostali dio štednje od 16,8% se odnosi na štednju sedam banaka sa pojedinačnim učešćem manjim od 5% ukupne štednje bankarskog sektora. Od ukupnog iznosa štednje, 56,4% se odnosi na štedne depozite u domaćoj, a 43,6% u stranoj valuti.

Sa 31.12.2022. godine u odnosu na kraj 2021. godine povećani su kratkoročni štedni depoziti stanovništva za 476,6 miliona KM ili 7,1% (povećanje učešća za 5,4 procentnih poena), dok su dugoročni štedni depoziti stanovništva smanjeni za 613 miliona KM ili 16,6% (smanjenje učešća za 5,4 procentnih poena). Ročna struktura štednih depozita može se vidjeti u tabeli 16:

- 000 KM -

Tabela 16: Ročna struktura štednih depozita stanovništva

R. br.	Štedni depoziti	31.12.2020.		31.12.2021.		31.12.2022.		Indeks	
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Kratkoročni štedni	6.142.454	61,9	6.755.829	64,7	7.232.406	70,1	110	107
2.	Dugoročni štedni	3.772.866	38,1	3.693.113	35,3	3.080.065	29,9	98	83
	Ukupno	9.915.320	100	10.448.942	100	10.312.471	100	105	99

U tabeli 17 daje se pregled kredita stanovništvu, štednje i depozita stanovništva po periodima:

- 000 KM -

Tabela 17: Krediti, štednja i depoziti stanovništva

R. br.	Opis	31.12.2020.	31.12.2021.	31.12.2022.	Indeks	
		Iznos	Iznos	Iznos	(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Kreditni stanovništva	7.281.540	7.613.327	8.022.374	105	105
2.	Štednja stanovništva	9.915.320	10.448.942	10.312.471	105	99
2.1.	Oročena štednja	4.089.390	3.976.925	3.347.737	97	84
2.2.	Štednja po viđenju	5.825.930	6.472.017	6.964.734	111	108
3.	Kreditni/Štednja	73%	73%	78%		
4.	Depoziti stanovništva	10.236.559	10.832.483	10.742.142	106	99
5.	Kreditni/Depoziti stanovništva	71%	70%	75%		

Kreditni odobreni stanovništvu sa 31.12.2022. godine iznose osam milijardi KM i povećani su za 5,4% u odnosu na kraj 2021. godine, dok depoziti stanovništva bilježe smanjenje od 0,8% i sa 31.12.2022. godine iznose 10,7 milijardi KM. Pokazatelji odnos kredita i štednje i odnos kredita i depozita stanovništva, povećani su za pet procentnih poena u odnosu na kraj 2021. godine, usljed smanjenja depozita stanovništva, odnosno štednje i povećanja kredita stanovništvu u posmatranom periodu.

3.2.3. Kapital i adekvatnost kapitala

Ukupan kapital banaka, na dan 31.12.2022. godine iznosio je 3,2 milijarde KM i ostvareno je povećanje istog za 129,2 miliona KM ili za 4,2% u odnosu na kraj 2021. godine (vidjeti pod 3.1.2. - Struktura vlasništva i tržišno učešće).

U tabeli 18 daje se izvještaj o stanju, odnosno strukturi regulatornog kapitala banaka u FBiH:

- 000 KM -

Tabela 18: Izvještaj o stanju regulatornog kapitala						
R. br.	Opis	31.12.2020.	31.12.2021.	31.12.2022.	Indeks (4/3) (5/4)	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Regulatorni kapital	2.698.561	2.852.902	2.926.563	106	103
1.1.	Osnovni kapital	2.581.508	2.733.978	2.782.658	106	102
1.1.1.	Redovni osnovni kapital	2.581.508	2.733.978	2.782.658	106	102
1.1.1.1.	Plaćeni instrumenti kapitala	1.299.335	1.384.714	1.562.046	107	113
1.1.1.2.	Premija na dionice	137.290	137.290	137.327	100	100
1.1.1.3.	(-) Vlastiti instrumenti redovnog osnovnog kapitala	-214	-214	0	100	0
1.1.1.4.	(-) Stvarne ili potencijalne obaveze kupovine vlastitih instrumenata redovnog osnovnog kapitala	0	-2.192	0	-	0
1.1.1.5.	Zadržana dobit prethodnih godina	343.453	393.494	466.815	115	119
1.1.1.6.	Priznata dobit ili gubitak	-145.228	-118.241	-113.355	81	96
1.1.1.7.	Akumulirana ostala sveobuhvatna dobit	29.151	10.368	-66.916	36	-645
1.1.1.8.	Ostale rezerve	1.000.959	1.014.269	897.338	101	88
1.1.1.9.	(-) Ostala nematerijalna imovina	-58.638	-61.626	-68.789	105	112
1.1.1.10.	(-) Odgođena porezna imovina koja zavisi o budućoj profitabilnosti i ne proizlazi iz privremenih razlika umanjanih za povezane poreske obaveze	-34	-1.081	-4.306	3.179	398
1.1.1.11.	(-) Odgođena poreska imovina koja se može odbiti i koja zavisi o budućoj profitabilnosti i proizlazi iz privremenih razlika	-8.300	-8.621	-13.470	104	156
1.1.1.12.	(-) Instrumenti redovnog osnovnog kapitala subjekata finansijskog sektora ako banka ima značajno ulaganje	-16.266	-14.182	-14.032	87	99
1.1.1.13.	Elementi ili odbici od redovnog osnovnog kapitala – ostalo	0	0	0	-	-
1.1.2.	Dodatni osnovni kapital	0	0	0	-	-
1.2.	Dopunski kapital	117.053	118.924	143.905	102	121
1.2.1.	Plaćeni instrumenti kapitala i subordinisani dugovi	117.067	118.938	143.905	102	121
1.2.2.	(-) Vlastiti instrumenti dopunskog kapitala	-14	-14	0	100	0
1.2.3.	Opći ispravci vrijednosti za kreditni rizik u skladu sa standardiziranim pristupom	0	0	0	-	-
1.2.4.	Odbitak od stavki dopunskog kapitala koji premašuje dopunski kapital (odbijen u dodatnom osnovnom kapitalu)	0	0	0	-	-
1.2.5.	Elementi ili odbici od dopunskog kapitala – ostalo	0	0	0	-	-

Regulatorni kapital banaka u FBiH sa 31.12.2022. godine iznosi 2,9 milijardi KM i veći je za 73,7 miliona KM ili 2,6% u odnosu na kraj 2021. godine. U isto vrijeme, osnovni kapital i redovni

osnovni kapital banaka iznose 2,8 milijardi KM, sa ostvarenim povećanjem od 48,7 miliona KM ili 1,8%. Dopunski kapital iznosi 143,9 miliona KM, sa ostvarenim povećanjem od 25 miliona KM ili 21% u odnosu na kraj 2021. godine. Povećanje je najvećim dijelom posljedica značajnijeg povećanja subordinisanog duga kod dvije banke i smanjenja kod jedne. U strukturi regulatornog kapitala bankarskog sektora FBiH osnovni kapital učestvuje sa 95,1% (12/2021. godine 95,8%), dok dopunski kapital učestvuje sa 4,9% (12/2021. godine 4,2%).

Detaljnija analiza pokazuje da su najveći utjecaj na promjenu osnovnog kapitala imale sljedeće stavke:

- povećanje po osnovu uključene dobiti u iznosu od 115,1 milion KM,
- povećanje po osnovu konverzije subordinisanog duga u dionički kapital u iznosu od 30 miliona KM,
- povećanje po osnovu smanjenja odbitne stavke - vlastiti instrumenti kapitala (prodaja vlastitih dionica) u iznosu od 2,5 miliona KM,
- povećanje po osnovu prodaje vrijednosnih papira 6,9 miliona KM,
- smanjenje po osnovu isplate dividende u iznosu od 12,7 miliona KM,
- smanjenje po osnovu povećanja odbitne stavke - nematerijalna imovina u iznosu od 7,2 miliona KM,
- smanjenje ostalih rezervi po osnovu odgođene porezne imovine koja ne ovisi od buduće profitabilnosti 0,5 miliona KM,
- smanjenje po osnovu povećanja odbitne stavke - odgođena porezna imovina u iznosu od 8,1 milion KM i
- smanjenje akumulirane ostale sveobuhvatne dobiti u iznosu od 77,3 miliona KM.

Ukupan iznos izloženosti riziku u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke, predstavlja zbir izloženosti ponderisane rizikom za kreditni, tržišni, operativni rizik, rizik namirenja/slobodne isporuke i rizik povezan sa velikim izloženostima koje proizilaze iz stavki u knjizi trgovanja. Ukupna izloženost riziku bankarskog sektora FBiH sa stanjem na dan 31.12.2022. godine (tabela 19) iznosi 15,1 milijardu KM.

- 000 KM -

R. br.	Izloženost riziku	31.12.2020.		31.12.2021.		31.12.2022.		Indeks	
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Izloženosti ponderisane rizikom za kreditni rizik	12.843.833	91,0	13.167.335	91,0	13.870.013	91,9	103	105
2.	Izloženosti riziku namirenja/slobodne isporuke	0	0,0	0	0,0	0	0,0	-	-
3.	Izloženosti za tržišni rizik (pozicijski i valutni rizik)	119.065	0,8	152.789	1,1	80.840	0,5	128	53
4.	Izloženosti riziku za operativni rizik	1.150.236	8,2	1.147.271	7,9	1.144.473	7,6	100	100
	Ukupan iznos izloženosti riziku	14.113.134	100	14.467.395	100	15.095.326	100	103	104

Ukupan iznos izloženosti riziku na nivou bankarskog sektora FBiH povećan je za 627,9 miliona KM ili 4,3% u odnosu na kraj prethodne godine. U posmatranom periodu iznos izloženosti ponderisane rizikom za kreditni rizik povećan je za 702,7 miliona KM ili 5,3%, dok je došlo do smanjenja iznosa izloženosti za tržišni rizik za 71,9 miliona KM ili 47,1% i izloženosti riziku za operativni rizik za 2,8 miliona KM ili 0,2%. Na kraju 2022. godine šest banaka u sektoru nisu iskazale izloženost riziku za valutni rizik, jer im neto otvorena valutna pozicija ne prelazi 2% regulatornog kapitala, dok ih je na kraju 2021. godine bilo pet. Značajno smanjenje izloženosti za tržišni rizik na nivou bankarskog sektora FBiH najvećim dijelom je posljedica smanjenja neto otvorene pozicije za EUR kod jedne banke.

Sa 31.12.2022. godine, banke su najviše bile izložene kreditnom riziku (učešće 91,9%), koji je dominantan u bankarskom sektoru u FBiH. U odnosu na kraj prethodne godine, učešće kreditnog rizika u ukupnoj izloženosti povećalo se za 0,9 procentnih poena, dok je učešće izloženosti za tržišni rizik smanjeno za 0,6 procentnih poena, a učešće izloženosti za operativni rizik za 0,3 procentna poena. U okviru izloženosti ponderisane rizikom za kreditni rizik najveće učešće ima izloženost prema stanovništvu (4,9 milijardi KM ili 35,1%), zatim izloženost prema privrednim društvima (3,7 milijardi KM ili 27%), te izloženost osigurana nekretninama (3,5 milijardi KM ili 25%).

Posljednjih nekoliko godina adekvatnost kapitala bankarskog sektora održavana je kontinuirano iznad 15%, što je zadovoljavajuća kapitaliziranost na nivou sektora. Pokazatelji adekvatnosti kapitala bankarskog sektora u FBiH, daju se u tabeli 20:

- 000 KM -

R. br	Stope kapitala	% i iznos viška ili manjka od propisanog minimuma		
		31.12.2020.	31.12.2021.	31.12.2022.
1	2	3	4	5
1.	Stopa redovnog osnovnog kapitala	18,3%	18,9%	18,4%
2.	Višak (+)/ manjak (-) redovnog osnovnog kapitala	1.628.872	1.757.430	1.763.723
3.	Stopa osnovnog kapitala	18,3%	18,9%	18,4%
4.	Višak (+) / manjak (-) osnovnog kapitala	1.311.327	1.431.916	1.424.078
5.	Stopa regulatornog kapitala	19,1%	19,7%	19,4%
6.	Višak (+) / manjak (-) regulatornog kapitala	1.004.986	1.116.816	1.115.126

Stopa regulatornog kapitala na dan 31.12.2022. godine iznosi 19,4% i značajno je veća u odnosu na zakonom propisani minimum, a što se odnosi i na ostale stope kapitala (stopa redovnog osnovnog kapitala i osnovnog kapitala). U odnosu na kraj 2021. godine stopa regulatornog kapitala smanjena je za 0,3 procentna poena, a stope redovnog osnovnog i osnovnog kapitala smanjene su za 0,5 procentnih poena.

U tabeli 21 daje se pregled stope finansijske poluge bankarskog sektora FBiH (odnos osnovnog kapitala i ukupne izloženosti banke) kroz periode:

- 000 KM -

R. br.	Vrijednosti izloženosti	31.12.2020.	31.12.2021.	31.12.2022.
1	2	3	4	5
1.	Izloženosti stope finansijske poluge	25.523.184	27.111.043	28.527.370
2.	Osnovni kapital	2.581.508	2.733.978	2.782.658
	Stopa finansijske poluge	10,1%	10,1%	9,8%

Stopa finansijske poluge na nivou bankarskog sektora na dan 31.12.2022. godine iznosi 9,8%, manja je za 0,3 procentna poena u odnosu na kraj 2021. godine i značajno je veća u odnosu na regulatorno propisani minimum.

3.2.4. Kreditni rizik

Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka²¹ definisana su pravila za upravljanje kreditnim rizikom, način raspoređivanja izloženosti u nivoe kreditnog

²¹ „Službene novine Federacije BiH“, br. 44/19 i 37/20

rizika i utvrđivanja ECL-a, vrste prihvatljivih kolaterala i drugo. Ista je u primjeni od 01.01.2020. godine. Sve izloženosti raspoređuju se u tri nivoa kreditnog rizika: nivo kreditnog rizika 1 - nizak nivo kreditnog rizika, nivo kreditnog rizika 2 - povećan nivo kreditnog rizika i nivo kreditnog rizika 3 - izloženosti u statusu neizmirenja obaveza.

U tabeli 22 daje se pregled izloženosti na nivou bankarskog sektora FBiH, prema ključnim kategorijama finansijske imovine, vanbilansnih izloženosti i pripadajućih ECL:

- 000 KM -

Tabela 22: Finansijska imovina, vanbilansne stavke i ECL										
R. br.	O p i s	31.12.2020.			31.12.2021.			31.12.2022.		
		Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Novac i novčani plasmani	7.693.909	9.887	0,1	8.343.998	11.218	0,1	8.778.045	10.431	0,1
2.	Finansijska imovina po amortizovanom trošku	15.460.513	1.136.925	7,4	16.160.753	1.119.190	6,9	17.222.513	1.022.011	5,9
3.	Finansijska imovina po fer vrijednosti	1.552.559	0	0,0	1.781.852	0	0,0	1.431.360	0	0,0
4.	Ostala finansijska potraživanja	258.027	33.250	12,9	187.605	21.971	11,7	190.166	15.507	8,2
I Ukupno bilansna izloženost		24.965.008	1.180.062	4,7	26.474.208	1.152.379	4,4	27.622.084	1.047.949	3,8
5.	Izdane garancije	1.373.899	24.965	1,8	1.428.082	24.875	1,7	1.680.091	43.900	2,6
6.	Nepokriveni akreditivi	39.203	1.432	3,7	40.601	1.172	2,9	43.263	1.255	2,9
7.	Neopozivo odobreni a neiskorišteni krediti	2.468.359	32.597	1,3	2.188.232	21.071	1,0	2.270.434	22.194	1,0
8.	Ostale potencijalne obaveze banke	8.274	26	0,3	263.064	2.563	1,0	411.127	5.342	1,3
II Ukupno vanbilansne stavke		3.889.735	59.020	1,5	3.919.979	49.681	1,3	4.404.915	72.691	1,7
Ukupna izloženost (I+II)		28.854.743	1.239.082	4,3	30.394.187	1.202.060	4,0	32.026.999	1.120.640	3,5

Ukupna izloženost banaka na dan 31.12.2022. godine iznosi 32 milijarde KM, od čega se 27,6 milijardi KM odnosi na bilansne izloženosti, a 4,4 milijarde KM na vanbilansne stavke. U 2022. godini zabilježeno je povećanje bilansne izloženosti u odnosu na kraj 2021. godine za iznos od 1,1 milijardu KM ili 4,3%, a nastalo je kao neto efekat povećanja novčanih sredstava i plasmana za 434 miliona KM (5,2%), finansijske imovine koja se vrednuje po amortizovanom trošku za 1,1 milijardu KM (6,6%) i ostalih finansijskih potraživanja za 2,6 miliona KM (1,4%), a smanjenja finansijske imovine po fer vrijednosti za 350,9 miliona KM ili 19,7% (87,3% smanjenja odnosi se na dvije banke.

U istom periodu zabilježeno je povećanje vanbilansnih stavki za 484,9 miliona KM ili 12,4%, kao posljedica povećanja na poziciji izdatih garancija (252 miliona KM ili 17,6% - 60,6% povećanja odnosi se na četiri banke, nepokrivenih akreditiva 2,7 miliona KM ili 6,6%), neopozivo odobrenih, a neiskorištenih kredita (82,2 miliona KM ili 3,8%), te na poziciji ostalih potencijalnih obaveza banke (148,1 milion KM ili 56,3%), pri čemu se 81,9% povećanja odnosi na jednu banku.

U tabeli 23 daje se pregled bilansnih i vanbilansnih izloženosti na nivou bankarskog sektora FBiH, prema nivoima kreditnog rizika i pripadajućih ECL:

- 000 KM -

Tabela 23: Izloženosti prema nivoima kreditnog rizika											
R. br.	Opis	31.12.2020.			31.12.2021.			31.12.2022.			
		Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1.	Nivo kreditnog rizika 1	22.301.920	179.478	0,8	24.029.210	166.312	0,7	25.240.962	174.913	0,7	
2.	Nivo kreditnog rizika 2	1.645.274	204.681	12,4	1.387.627	160.138	11,5	1.550.710	176.701	11,4	
3.	Nivo kreditnog rizika 3	1.017.814	795.903	78,2	1.057.371	825.929	78,1	830.412	696.335	83,9	
I Ukupno bilansna izloženost		24.965.008	1.180.062	4,7	26.474.208	1.152.379	4,4	27.622.084	1.047.949	3,8	
4.	Nivo kreditnog rizika 1	3.440.487	21.343	0,6	3.603.792	20.660	0,6	4.035.724	26.448	0,7	
5.	Nivo kreditnog rizika 2	443.246	34.354	7,8	309.101	25.536	8,3	358.721	38.984	10,9	
6.	Nivo kreditnog rizika 3	6.002	3.323	55,4	7.086	3.485	49,2	10.470	7.259	69,3	
II Ukupno vanbilansne stavke		3.889.735	59.020	1,5	3.919.979	49.681	1,3	4.404.915	72.691	1,7	
Ukupna izloženost (I+II)		28.854.743	1.239.082	4,3	30.394.187	1.202.060	4,0	32.026.999	1.120.640	3,5	

Bilansna izloženost u nivou kreditnog rizika 1 na dan 31.12.2022. godine iznosi 25,2 milijarde KM i čini 91,4% ukupne bilansne izloženosti. Ista je u odnosu na kraj 2021. godine povećana za 1,2 milijarde KM ili za 5%, najvećim dijelom kao neto efekat povećanja novčanih sredstava i plasmana bankama za 435 miliona KM, kreditnog portfolija u ovom nivou kreditnog rizika za 697,4 miliona KM i dužničkih vrijednosnih papira koji se vrednuju po amortiziranom trošku za 395,5 miliona KM, a smanjenja dužničkih vrijednosnih papira koji se vrednuju po fer vrijednosti za 350,4 miliona KM.

Bilansna izloženost u nivou kreditnog rizika 2 na dan 31.12.2022. godine iznosi 1,6 milijardi KM i čini 5,6% ukupne bilansne izloženosti. U odnosu na kraj 2021. godine ista je veća za 163,1 milion KM ili 11,8%. Povećanje ukupne bilansne izloženosti u ovom nivou kreditnog rizika ostvareno je najvećim dijelom kao neto efekat povećanja kreditnog portfolija u nivou kreditnog rizika 2 za 154,3 miliona KM i dužničkih vrijednosnih papira koji se vrednuju po amortizovanom trošku za 14,6 miliona KM, a smanjenja ostalih finansijskih potraživanja za 3,6 miliona KM i novčanih sredstava i plasmana u ovom nivou kreditnog rizika za 1,2 miliona KM.

Bilansna izloženost u nivou kreditnog rizika 3 na dan 31.12.2022. godine iznosi 830,4 miliona KM i čini 3% ukupne bilansne izloženosti. Ista je u odnosu na kraj 2021. godine smanjena za 227 miliona KM ili 21,5%, najvećim dijelom zbog smanjenja kreditnog portfolija u ovom nivou kreditnog rizika za 220,3 miliona KM i ostalih finansijskih potraživanja za pet miliona KM.

Na kraju 2022. godine u odnosu na kraj 2021. godine, ECL za nivo kreditnog rizika 1 za bilansnu izloženost povećan je za 8,6 miliona KM, za nivo kreditnog rizika 2 za 16,6 miliona KM, dok je za nivo kreditnog rizika 3 smanjen za 129,6 miliona KM. U posmatranom periodu, stopa pokrivenosti ECL-om za izloženosti u nivou kreditnog rizika 1 ostala je na istom nivou (0,7%), u nivou kreditnog rizika 2 smanjena je za 0,1 procentni poen (sa 11,5% na 11,4%), a u nivou kreditnog rizika 3 povećana je za 5,8 procentnih poena (sa 78,1% na 83,9%). Ukupna stopa pokrivenosti ECL-om bilansnih izloženosti iznosi 3,8%, dok je na kraju 2021. godine iznosila 4,4%.

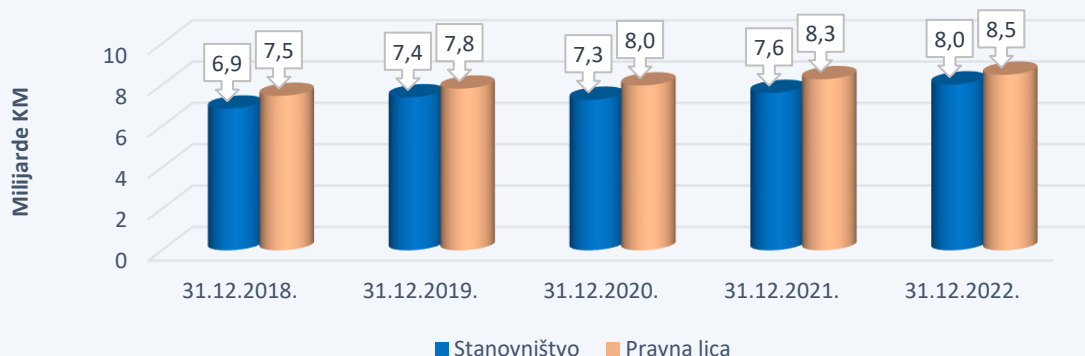
Vanbilansna izloženost raspoređena u nivo kreditnog rizika 1 na dan 31.12.2022. godine iznosi četiri milijarde KM i čini 91,6% ukupne vanbilansne izloženosti. Izloženost u nivou kreditnog rizika 2 iznosi 358,7 miliona KM ili 8,1% ukupne vanbilansne izloženosti, dok je u nivou kreditnog rizika 3 raspoređeno 10,5 miliona KM ili 0,3% ukupne vanbilansne izloženosti. Ukupna pokrivenost

vanbilansnih izloženosti ECL-om iznosi 1,7% i za 0,4 procentna poena je veća u odnosu na kraj prethodne godine. Kod svih nivoa kreditnog rizika stope pokrivenosti su povećane u odnosu na kraj prethodne godine: za nivo kreditnog rizika 1 za 0,1 procentni poen, za nivo kreditnog rizika 2 za 2,6 procentnih poena, a za nivo kreditnog rizika 3 za 20,1 procentni poen (usljed povećanja vanbilansnih stavki u nivou kreditnog rizika 3 kod jedne banke, uz istovremeno značajnije povećanje ECL-a za iste).

Na dan 31.12.2022. godine krediti iznose 16,5 milijardi KM i isti su veći za 622,2 miliona KM ili za 3,9% u odnosu na kraj 2021. godine. Posmatrajući sektorsku strukturu kredita, stope rasta ostvarili su krediti vladinim institucijama, javnim preduzećima, privatnim preduzećima i stanovništvu, dok su ostali sektori zabilježili smanjenje. Najveću stopu pada imali su krediti bankarskim institucijama (28,1%), što je najvećim dijelom posljedica smanjenja kratkoročnih izloženosti niskog rizika kod jedne banke za 194,6 miliona KM ili za 24,9%, a koji su uključeni u kreditni portfolio. Ukoliko bi se isključilo pomenuto smanjenje kratkoročnih izloženosti niskog rizika, u posmatranom periodu ostvaren je rast kreditnog portfolija od 5,1%.

Kreditni stanovništvu iznose osam milijardi KM, sa učešćem u ukupnim kreditima od 48,6%, i u odnosu na kraj 2021. godine povećani su za 409 miliona KM ili za 5,4%. Krediti pravnim licima iznose 8,5 milijardi KM, sa učešćem u ukupnim kreditima od 51,4%, i u odnosu na kraj 2021. godine ostvarili su povećanje od 213,1 milion KM ili 2,6% (grafikon 12). Ukoliko se isključi smanjenje kratkoročnih izloženosti niskog rizika kod jedne banke, u posmatranom periodu ostvaren je rast kreditnog portfolija pravnih lica od 4,9%.

Grafikon 12: Krediti

Trend i promjena učešća pojedinih sektora u ukupnoj strukturi kredita dati su u tabeli 24:

- 000 KM -

R. br.	Sektori	31.12.2020.		31.12.2021.		31.12.2022.		Indeks	
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(5/3)	(7/5)
1.	Vladine institucije	199.032	1,3	223.252	1,4	244.803	1,5	112	110
2.	Javna preduzeća	395.157	2,6	406.525	2,6	452.504	2,7	103	111
3.	Privatna preduzeća i društva	6.500.322	42,6	6.616.261	41,6	7.028.386	42,6	102	106
4.	Bankarske institucije	772.554	5,1	917.784	5,8	660.333	4,0	119	72
5.	Nebankarske fin. institucije	83.921	0,6	91.038	0,6	86.148	0,5	108	95
6.	Građani	7.281.540	47,7	7.613.327	47,9	8.022.374	48,6	105	105
7.	Ostalo	22.125	0,1	22.635	0,1	18.459	0,1	102	82
	Ukupno	15.254.651	100	15.890.822	100	16.513.007	100	104	104

U tabeli 25 daje se ročna struktura kredita po sektorima:

- 000 KM -

R. br.	Sektori	31.12.2021.			31.12.2022.			Indeks		
		Kratk. krediti	Dug. krediti	Dospjela potraž.	Kratk. krediti	Dug. krediti	Dospjela potraž.	(6/3)	(7/4)	(8/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Vladine institucije	4.481	218.670	101	5.388	239.362	53	120	109	52
2.	Javna preduzeća	53.308	349.648	3.569	83.815	365.781	2.908	157	105	81
3.	Privatna preduzeća i druš.	2.305.244	3.836.967	474.050	2.541.376	4.127.079	359.931	110	108	76
4.	Bankarske institucije	917.783	0	1	660.331	0	2	72	-	200
5.	Nebankarske fin. institucije	32.401	58.615	22	16.614	69.479	55	51	119	250
6.	Građani	389.772	6.977.461	246.094	389.574	7.411.302	221.498	100	106	90
7.	Ostalo	6.412	15.835	388	5.957	11.534	968	93	73	249
	Ukupno	3.709.401	11.457.196	724.225	3.703.055	12.224.537	585.415	100	107	81

Sa 31.12.2022. godine u odnosu na kraj 2021. godine kratkoročni krediti bankarskog sektora FBiH smanjeni su za 6,3 miliona KM ili 0,2%, dok su dugoročni krediti povećani za 767,3 miliona KM ili 6,7%. Dospjela potraživanja po kreditima iznose 585,4 miliona KM ili 3,5% ukupnog kreditnog portfolija i manja su za 138,8 miliona KM ili 19,2% u odnosu na kraj 2021. godine.

U valutnoj strukturi kredita najveće učešće od 60,7% ili deset milijardi KM imaju krediti odobreni u domaćoj valuti, zatim slijede krediti odobreni sa valutnom klauzulom sa učešćem od 35,2% ili 5,8 milijardi KM (EUR: 5,8 milijardi KM ili 99,98%, CHF: 1,3 miliona KM ili 0,02%), a najmanje učešće od 4,1% ili 0,7 milijardi KM imaju krediti odobreni u stranoj valuti (od toga se na EUR odnosi 99,8%).

U tabeli 26 daje se pregled kredita pravnim licima i stanovništvu prema nivoima kreditnog rizika i pripadajućih ECL:

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2020.			31.12.2021.			31.12.2022.		
		Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
I Krediti pravna lica										
1.	Nivo kreditnog rizika 1	6.272.170	78.817	1,3	6.770.321	66.945	1,0	7.169.779	76.991	1,1
2.	Nivo kreditnog rizika 2	1.157.194	141.218	12,2	925.089	114.323	12,4	892.521	102.569	11,5
3.	Nivo kreditnog rizika 3	543.747	421.893	77,6	582.085	437.552	75,2	428.333	355.323	83,0
	Ukupno I	7.973.111	641.928	8,1	8.277.495	618.820	7,5	8.490.633	534.883	6,3
II Krediti stanovništvo										
4.	Nivo kreditnog rizika 1	6.395.495	84.591	1,3	6.748.669	82.526	1,2	7.044.253	77.844	1,1
5.	Nivo kreditnog rizika 2	446.971	58.801	13,2	425.538	43.166	10,1	607.597	70.735	11,6
6.	Nivo kreditnog rizika 3	439.074	341.856	77,9	439.120	355.436	80,9	370.524	311.823	84,2
	Ukupno II	7.281.540	485.248	6,7	7.613.327	481.128	6,3	8.022.374	460.402	5,7
Ukupno krediti										
7.	Nivo kreditnog rizika 1	12.667.665	163.408	1,3	13.518.990	149.471	1,1	14.214.032	154.835	1,1
8.	Nivo kreditnog rizika 2	1.604.165	200.019	12,5	1.350.627	157.489	11,7	1.500.118	173.304	11,6
9.	Nivo kreditnog rizika 3	982.821	763.749	77,7	1.021.205	792.988	77,7	798.857	667.146	83,5
	Ukupno krediti (I+II)	15.254.651	1.127.176	7,4	15.890.822	1.099.948	6,9	16.513.007	995.285	6,0

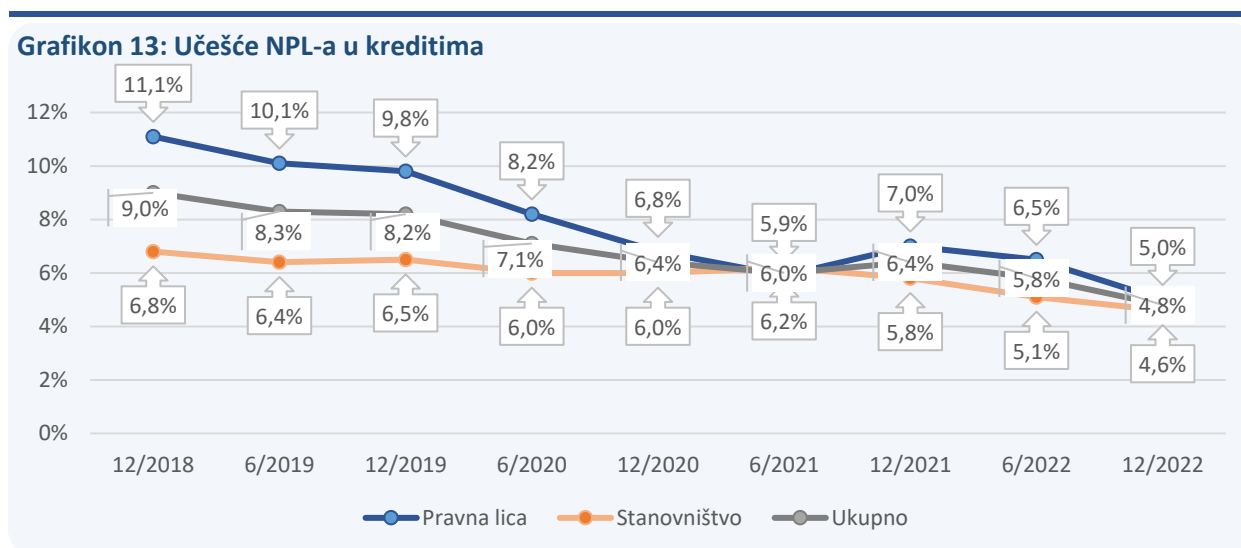
Kreditni portfolio raspoređen u nivo kreditnog rizika 1 na dan 31.12.2022. godine iznosi 14,2 milijarde KM i čini 86,1% ukupnog kreditnog portfolija. Isti je u odnosu na kraj 2021. godine povećan za 695 miliona KM ili za 5,1%. Stopa pokrivenosti ECL-om za nivo kreditnog rizika 1 iznosi 1,1% (i za pravna lica i za stanovništvo), koliko je iznosila i na kraju 2021. godine.

Kreditni portfolio u nivou kreditnog rizika 2 na dan 31.12.2022. godine iznosi 1,5 milijardi KM i čini 9,1% ukupnog kreditnog portfolija. U odnosu na kraj 2021. godine isti je veći za 149,5 miliona KM ili 11,1%, od čega se 87,4% povećanja odnosi na dvije banke. Stopa pokrivenosti ECL-om za nivo kreditnog rizika 2 iznosi 11,6% (pravna lica 11,5%, stanovništvo 11,6%) i u odnosu na kraj prethodne godine manja je za 0,1 procentni poen.

Kreditni portfolio u nivou kreditnog rizika 3 (NPL) na dan 31.12.2022. godine iznosi 798,9 miliona KM i čini 4,8% ukupnog kreditnog portfolija, dok je na kraju prethodne godine stopa NPL-a iznosila 6,4%. Smanjenje istog za 222,3 miliona KM ili 21,8% u odnosu na kraj 2021. godine nastalo je kao neto efekat: novih NPL-ova u iznosu od 168,6 miliona KM, oporavka u iznosu od 42,5 miliona KM, naplate u iznosu od 185,6 miliona KM, računovodstvenog i trajnog otpisa u iznosu od 158,5 miliona KM, te ostalih stavki u iznosu od 4,3 miliona KM. Stopa pokrivenosti ECL-om za nivo kreditnog rizika 3 iznosi 83,5% (pravna lica 83%, a stanovništvo 84,2%) i u odnosu na 31.12.2021. godine veća je za 5,8 procentnih poena.

Od ukupnih kredita pravnim licima, na NPL se odnosi 428,3 miliona KM ili 5%, što je za dva procentna poena manje nego na kraju 2021. godine. Za sektor stanovništva NPL iznosi 370,5 miliona KM ili 4,6% kreditnog portfolija stanovništva, što je smanjenje za 1,2 procentna poena u odnosu na kraj 2021. godine.

Pregled NPL-a (kreditni portfolio raspoređen u nivo kreditnog rizika 3) daje se u grafikonu 13:

Sektorska analiza kreditnog portfolija bankarskog sektora FBiH je u Prilogu 5. Informacije, a zasnovana je na podacima o granskoj koncentraciji kredita unutar sektora pravnih lica (prema NACE²² šifarniku djelatnosti) i stanovništva (po namjeni).

²² Statistička klasifikacija ekonomskih djelatnosti u EU - NACE (engl. Statistical Classification of Economic Activities in the European Community)

Kod kredita pravnim licima najveće učešće imaju krediti odobreni sljedećim sektorima: trgovina (2,9 milijardi KM ili 34,7% kredita pravnih lica, odnosno 17,9% ukupnog kreditnog portfolija), prerađivačka industrija (dvije milijarde KM ili 23,3% kredita pravnih lica, odnosno 12% ukupnih kredita), te finansijska djelatnost (0,8 milijardi KM ili 9,7% kredita pravnih lica, odnosno 5% ukupnih kredita).

Učešće NPL-a kod kredita odobrenih sektoru trgovine iznosi 4,4% (stopa pokrivenosti NPL-a ECL-om iznosi 87,4%), sektoru prerađivačke industrije je 7,4% (stopa pokrivenosti NPL-a ECL-om iznosi 86,4%), dok kod sektora finansijske djelatnosti iznosi 0,01% (stopa pokrivenosti NPL-a ECL-om iznosi 98,1%). Kod kredita odobrenih ostalim privrednim djelatnostima, najveće učešće NPL-a sa 31.12.2022. godine prisutno je kod kredita odobrenih poljoprivredi (22,5%), obrazovanju (16,3%), te djelatnosti hotelijerstva i ugostiteljstva (13,6%).

Kod kredita odobrenih stanovništvu najveće učešće imaju krediti za opću potrošnju (6,3 milijarde KM ili 79% kredita stanovništvu, odnosno 38,4% ukupnog kreditnog portfolija) i krediti odobreni za stambene potrebe (1,6 milijardi KM ili 19,9% kredita stanovništvu, odnosno 9,6% ukupnog kreditnog portfolija). Učešće NPL-a kod kredita odobrenih za opću potrošnju iznosi 5,4% (stopa pokrivenosti ECL-om je 84,6%), dok je kod stambenih kredita 1,5% (stopa pokrivenosti ECL-om je 77,1%).

U uslovima globalne ekonomske krize i rasta inflacije, praćene rastom kamatnih stopa na međunarodnom tržištu, FBA je u septembru 2022. godine donijela Odluku o privremenim mjerama za ublažavanje rizika rasta kamatnih stopa²³, sa ciljem pravovremenog upravljanja kreditnim rizikom, zaštite korisnika finansijskih usluga, stabilnosti bankarskog sistema u smislu utjecaja efekata odluke na kvalitet kreditnog portfolija banaka, te postizanja makroekonomske ravnoteže.

Odluka predviđa povećanje minimalnih stopa koje su banke u obavezi primjenjivati za ECL u slučaju značajnijeg rasta kamatnih stopa. Odredbe odluke naročito utječu na zaštitu korisnika finansijskih usluga, a što podrazumijeva da banka neće povećati kamatnu stopu iznad nivoa koji se smatra značajnim, ukoliko procijeni da će navedeno povećanje kamatne stope imati utjecaja na kreditnu sposobnost korisnika finansijske usluge, te bi isto dovelo korisnika finansijske usluge u status neizmirenja obaveza. U skladu sa navedenim, banka može takvom korisniku finansijske usluge ponuditi mogućnost modifikacije kreditne izloženosti. Također, odluka ima za cilj dodatno stimulisati banke da iznađu način zadržavanja kamatnih stopa na razumnim nivoima, kako bi se izbjegli negativni efekti na privredu i stanovništvo, što direktno utječe na izbjegavanje rizika gubitka usljed nemogućnosti izmirenja obaveza prema banci.

Kada se posmatra ukupan kreditni portfolio na nivou bankarskog sektora FBiH sa stanovišta načina ugovorene kamatne stope na dan 31.12.2022. godine, 4,7 milijardi KM ili 28,2% ukupnog portfolija ugovoreno je sa promjenjivom kamatnom stopom, dok je 11,8 milijardi KM ili 71,8% ugovoreno sa fiksnom kamatnom stopom. Prema izvještajnim podacima banaka, značajan rast kamatne stope sa 31.12.2022. godine u odnosu na referentni datum utvrđen je kod kreditnog portfolija u iznosu od 108,5 miliona KM, što čini 0,7% ukupnog kreditnog portfolija. Kod kreditnog portfolija pravnih lica, značajan rast kamatne stope utvrđen je u iznosu od 103,5 miliona KM ili 1,2% kreditnog portfolija pravnih lica, dok je kod kreditnog portfolija fizičkih lica utvrđen u iznosu od pet miliona KM ili 0,06% portfolija fizičkih lica. Banke u svom portfoliju još uvijek nemaju

²³ "Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", br. 79/22

modifikovanih kreditnih izloženosti u skladu sa odredbama Odluke o privremenim mjerama za ublažavanje rizika rasta kamatnih stopa.

U tabeli 27 dat je pregled najznačajnijih koeficijenata koji se koriste za ocjenu kreditnog rizika u bankama u FBiH:

- % -

Tabela 27: Pokazatelji kreditnog rizika				
R. br.	Opis	31.12.2020.	31.12.2021.	31.12.2022.
1	2	3	4	5
1.	Stopa nekvalitetnih izloženosti	3,5	3,5	2,6
2.	Stopa pokrivenosti nekvalitetnih izloženosti sa ECL	78,1	77,9	83,7
3.	Stopa pokrivenosti ukupne aktive sa ECL	4,3	4,0	3,5
4.	Stopa NPL	6,4	6,4	4,8
5.	Stopa pokrivenosti NPL sa ECL	77,7	77,7	83,5
6.	Stopa pokrivenosti ukupnih kredita sa ECL	7,4	6,9	6,0
7.	Novi NPL*/Ukupni prihodujući krediti	0,7	0,8	-0,4
8.	NPL/Ukupni kapital i ECL za NPL	25,7	26,2	20,5
9.	Neto NPL/Osnovni kapital	8,5	8,4	4,7
10.	Dospjeli krediti/Ukupni krediti	4,2	4,6	3,5

* Iznos rasta/pada NPL na izvještajni datum u odnosu na usporedni period

Kreditni rizik je dominantan rizik u bankarskom sektoru FBiH, zbog čega je fokus supervizora na ocjeni praksi upravljanja kreditnim rizikom, odnosno ocjeni prakse odobravanja, praćenja i analize izloženosti kreditnom riziku, uspostave sistema ranog upozorenja na povećanje kreditnog rizika, raspoređivanja izloženosti u nivoe kreditnog rizika i utvrđivanja ECL-a, postupanje sa nekvalitetnim izloženostima, te upravljanja rizikom koncentracije.

3.2.5. Profitabilnost

Na održivu profitabilnost banaka najznačajnije utječe kvalitet aktive. Također, profitabilnost banaka može biti pod utjecajem i ostalih rizika, strukture, diverzificiranosti i troškova izvora finansiranja, troškovne efikasnosti, eksternih faktora koji su specifični za bankarski, odnosno finansijski sektor u FBiH (razvijenost finansijskog sistema, regulatorna obilježja, industrijska koncentracija i dr.) i eksternih makroekonomskih faktora (ekonomski rast, kamatne stope na svjetskom tržištu, stopa zaposlenosti i nezaposlenosti, kretanje plaća, inflacija i dr.).

Iz supervizorske perspektive, profitabilnost bankarskog sektora u FBiH, kao i pojedinačnih banaka u sektoru, posmatra se u kontekstu održivosti, odnosno stabilnosti nivoa i kvaliteta zarade i jačanja kapitalne osnove putem zadržane dobiti.

Nivo, kvalitet i trend zarade bankarskog sektora u FBiH

Na nivou bankarskog sektora u FBiH za period 01.01. - 31.12.2022. godine iskazan je pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 361,4 miliona KM, što je za 67,8 miliona KM više u odnosu na prethodnu godinu (tabela 28). Sve banke sa sjedištem u FBiH su iskazale pozitivan finansijski rezultat.

- 000 KM -

Tabela 28: Ostvareni finansijski rezultat banaka

R. br.	Opis	01.01. - 31.12.2020.		01.01. - 31.12.2021.		01.01. - 31.12.2022.	
		Iznos	Broj banaka	Iznos	Broj banaka	Iznos	Broj banaka
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Dobit	187.335	13	293.560	14	361.381	13
2.	Gubitak	13.070	2	0	0	0	0
	Ukupno	174.265	15	293.560	14	361.381	13

U Prilogu 6. prikazan je zbirni bilans uspjeha banaka u FBiH za period 01.01. - 31.12.2022. godine, po šemi FBA, sa usporednim podacima za izvještajni period 2021. godine.

Ukupni prihodi bankarskog sektora u FBiH

Prema izvještajnim podacima banaka, u 2022. godini na nivou bankarskog sektora u FBiH ostvareni su ukupni prihodi u iznosu od 1,3 milijarde KM i u odnosu na isti period prethodne godine veći su za 64,1 milion KM ili za 5,3% (tabela 29).

- 000 KM -

Tabela 29: Struktura ukupnih prihoda banaka

R. br.	Struktura ukupnih prihoda	01.01. - 31.12.2021.		01.01. - 31.12.2022.		Indeks (5/3)
		Iznos	%	Iznos	%	
1	2	3	4	5	6	7
I Prihodi od kamata i slični prihodi						
1.	Kamatonosni računi depozita kod depozitnih institucija	796	0,1	7.079	0,5	889
2.	Kreditni i poslovi lizinga	611.388	50,2	592.182	46,2	97
3.	Ostali prihodi od kamata	76.275	6,3	74.267	5,8	97
	Ukupno I	688.459	56,5	673.528	52,5	98
II Operativni prihodi						
4.	Naknade za izvršene usluge	388.320	31,9	431.211	33,6	111
5.	Prihodi iz posl. sa devizama	70.514	5,8	91.598	7,1	130
6.	Ostali operativni prihodi	71.554	5,9	86.570	6,8	121
	Ukupno II	530.388	43,5	609.379	47,5	115
	Ukupni prihodi (I+II)	1.218.847	100	1.282.907	100	105

U strukturi ukupnih prihoda, prihodi od kamata i slični prihodi učestvuju sa 52,5%, dok operativni prihodi učestvuju sa 47,5%. U odnosu na prethodnu godinu, došlo je do smanjenja učešća prihoda od kamata i sličnih prihoda za četiri procentna poena, koliko iznosi povećanje učešća operativnih prihoda. U posmatranom periodu, ostvareni ukupni kamatni i slični prihodi manji su za 14,9 miliona KM ili 2,2%. Dominantna stavka u ovim prihodima su kamatni prihodi po kreditima i poslovima lizinga, čije je učešće u ukupnim prihodima smanjeno za četiri procentna poena. U istom periodu smanjeno je učešće kredita i potraživanja po poslovima lizinga u ukupnoj aktivi za 0,7 procentnih poena (sa 61,4% na 60,7%), a smanjena je i prosječna ponderisana NKS na kredite sa 3,21% na 3,05% (za 0,16 procentnih poena).

U 2022. godini kamatni prihodi po kamatonosnim računima depozita kod depozitnih institucija veći su za 6,3 miliona KM ili 789,3% u odnosu na prethodnu godinu, pri čemu se 76,1% povećanja odnosi na tri banke. U istom periodu, učešće kamatonosnih računa depozita kod depozitnih institucija u ukupnoj aktivi bankarskog sektora u FBiH smanjeno je sa 16,1% na 15,5% (za 0,6 procentnih poena). U okviru ostalih prihoda od kamata zabilježeno je povećanje na poziciji kamatnih prihoda od vrijednosnih papira koji se drže do dospelja za 6,1% i na poziciji kamatni prihodi od plasmana drugim bankama za 74,8% (88,7% povećanja odnosi se na tri banke), dok su ostali prihodi od kamata smanjeni za 6,6%.

Ukoliko se posmatra sektorska struktura ostvarenih kamatnih prihoda, najveći dio odnosi se na prihode od stanovništva (58,1%), iako krediti stanovništvu čine 48,6% ukupnog kreditnog portfolija bankarskog sektora FBiH, zbog veće prosječne ponderisane NKS, koja za stanovništvo iznosi 4,82%, a za privredu 2,35%. Od ukupnih kamatnih prihoda, na prihode od privatnih preduzeća odnosi se 26,1%, od vladinih institucija 6,7%, a od javnih preduzeća 1,7%.

Ukupni operativni prihodi su u posmatranom periodu zabilježili povećanje od 79 miliona KM ili 14,9%. U strukturi ukupnih operativnih prihoda, najveća stavka su prihodi po naknadama za izvršene usluge koji su zabilježili povećanje za 42,9 miliona KM ili 11%. Prihodi iz poslovanja sa devizama ostvarili su rast za 21,1 milion KM ili 29,9% u odnosu na isti period prethodne godine, pri čemu se 88,5% povećanja odnosi na četiri banke.

Ukupni rashodi bankarskog sektora u FBiH

Prema izvještajnim podacima banaka, ukupni rashodi na nivou bankarskog sektora u FBiH u 2022. godini iznose 887,1 milion KM i u odnosu na prethodnu godinu manji su za 4,7 miliona KM ili 0,5% (tabela 30).

- 000 KM -

R. br.	Struktura ukupnih rashoda	01.01. - 31.12.2021.		01.01. - 31.12.2022.		Indeks (5/3)
		Iznos	%	Iznos	%	
1	2	3	4	5	6	7
I Rashodi od kamata i slični rashodi						
1.	Depoziti	75.580	8,5	52.226	5,9	69
2.	Obaveze po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama	6.782	0,8	5.709	0,7	84
3.	Ostali rashodi od kamata	37.836	4,2	34.951	3,9	92
Ukupno I		120.198	13,5	92.886	10,5	77
II Nekamatni rashodi						
4.	Troškovi IV, rezerv. po pot. obav. i ost. vrijed. usklađenja	75.703	8,5	79.112	8,9	105
5.	Troškovi plata i doprinosa	259.673	29,1	262.807	29,6	101
6.	Troškovi poslovnog prostora i amortizacija	173.442	19,4	162.529	18,3	94
7.	Ostali poslovni i direktni troškovi	155.890	17,5	170.082	19,2	109
8.	Ostali operativni troškovi	106.864	12,0	119.684	13,5	112
Ukupno II		771.572	86,5	794.214	89,5	103
Ukupni rashodi (I+II)		891.770	100	887.100	100	99

U strukturi ukupnih rashoda, dominiraju nekamatni rashodi sa učešćem od 89,5%, dok rashodi od kamata i slični rashodi učestvuju sa 10,5%. U odnosu na prethodnu godinu, povećano je učešće nekamatnih rashoda za tri procentna poena, za koliko je smanjeno učešće rashoda od kamata.

U posmatranom periodu kamatni i slični rashodi smanjeni su za 27,3 miliona KM ili 22,7%, pri čemu su kamatni rashodi po depozitima smanjeni za 23,4 miliona KM ili 30,9%, iako depoziti predstavljaju dominantan izvor finansiranja bankarskog sektora u FBiH. Kamatonosni depoziti u ukupnom depozitnom potencijalu sa 31.12.2022. godine učestvuju sa 62,5% i smanjeno im je učešće, obzirom da su na kraju 2021. godine učestvovali sa 66,5%. Smanjenje kamatnih rashoda po depozitima posljedica je, pored smanjenja učešća kamatonosnih depozita, i smanjenja prosječnih ponderisanih NKS za depozite, sa 0,75% za privredu koliko je iznosila za prethodnu godinu, na 0,56%, odnosno sa 0,59% na 0,50% za stanovništvo.

Kamatni rashodi po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama u posmatranom periodu smanjeni su za 1,1 milion KM ili za 15,8%, dok je u isto vrijeme nivo zaduženja bankarskog sektora u FBiH po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama smanjen za 258,7 miliona KM ili 33,2%.

Ostali rashodi od kamata smanjeni su u posmatranom periodu za 2,9 miliona KM ili 7,6%, najvećim dijelom usljed smanjenja ostalih rashoda po kamatama prema ino bankama (smanjenje za 2,8 miliona KM ili 31,8%), a kao posljedica značajnijeg smanjenja kod jedne banke.

Na nivou bankarskog sektora u FBiH, u posmatranom periodu, ukupni nekamatni rashodi su povećani za 22,6 miliona KM ili 2,9%. U okviru istih, najveću stopu povećanja od 12% ili 12,8 miliona KM imali ostali operativni troškovi, pri čemu se 66,5% povećanja odnosi na jednu banku. Troškovi ispravki vrijednosti, rezervisanja po potencijalnim obavezama i ostalih vrijednosnih usklađivanja iznose 79,1 milion KM sa stopom povećanja od 4,5%. Isti su povećani za 3,4 miliona KM. Dvije banke kroz neto efekat nisu imale troškove ispravki vrijednosti u ovoj godini, a tri banke imale su manje troškove ispravke vrijednosti u ovoj godini u odnosu na prethodnu. Ostali poslovni i direktni troškovi zabilježili su stopu povećanja od 9,1% ili 14,2 miliona KM, pri čemu se 61,8% povećanja odnosi na dvije banke.

Koeficijenti profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti poslovanja bankarskog sektora u FBiH

U tabeli 31 dat je pregled najznačajnijih veličina i koeficijenata koji se koriste kao mjere za ocjenu profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti poslovanja banaka u FBiH:

- 000 KM ili % -

Tabela 31: Pokazatelji profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti					
R. br.	Opis	31.12.2020.	31.12.2021.	31.12.2022.	
1	2	3	4	5	
1.	Neto dobit	174.265	293.560	361.381	
2.	Prosječna neto aktiva	23.842.663	24.808.854	24.978.287	
3.	Prosječni ukupni kapital	2.996.296	3.166.005	3.020.107	
4.	Ukupan prihod	1.035.059	1.098.649	1.190.021	
5.	Neto kamatni prihod	568.581	568.261	580.642	
6.	Operativni prihodi	466.478	530.388	609.379	
7.	Operativni rashodi	529.943	539.979	545.020	
8.	Poslovni i direktni rashodi	317.866	231.593	249.194	
9.	Ostali poslovni i direktni troškovi	135.862	155.890	170.082	
10.	Dobit na prosječnu aktivu (ROAA)	0,7	1,2	1,4	
11.	Dobit na prosječni ukupni kapital (ROAE)	5,8	9,3	12,0	
12.	Ukupan prihod/prosječna aktiva	4,3	4,4	4,8	
13.	Neto kamatni prihod/prosječna aktiva (NIM)*	2,4	2,3	2,3	
14.	Neto kamatna marža (kamatni prihod/prosječna kamatonosna aktiva-kamatni rashod/prosječna kamatonosna pasiva)	2,5	2,5	2,5	
15.	Operativni rashodi/ukupan prihod umanjen za ostale poslov. i dir. troš. (CIR)**	58,9	57,3	53,4	

* NIM eng. Net Income Margin

** CIR eng. Cost-income Ratio

Ukoliko se posmatra neto kamatni prihod, zabilježeno je njegovo povećanje u odnosu na prethodnu godinu za 12,4 miliona KM ili 2,2%, pri čemu je zabilježeno značajnije smanjenje njegovog učešća u ukupnom prihodu, sa 51,7% na 48,8%. Posmatrajući pokazatelje profitabilnosti u odnosu na prethodnu godinu vidljivo je da su isti najvećim dijelom poboljšani, osim NIM-a i neto kamatne marže koji su na istom nivou.

3.2.6. Ponderisane NKS i EKS

Sa ciljem veće transparentnosti i lakše uporedivosti uslova banaka za odobravanje kredita i primanje depozita, te zaštitu klijenata kroz uvođenje transparentnog prikaza troškova kredita, odnosno prihoda depozita, a u skladu s međunarodnim standardima, kriterijima i praksama u drugim zemljama, FBA je propisala jedinstven način obračuna i iskazivanja EKS za sve banke sa sjedištem u FBiH, kao i za organizacione dijelove banaka sa sjedištem u RS-u, a koji posluju u FBiH. Banke su obavezne mjesečno izvještavati FBA o prosječnim ponderisanim NKS i EKS na odobrene kredite i primljene depozite u izvještajnom mjesecu, u skladu sa propisanom metodologijom²⁴. FBA na osnovu dostavljenih podataka, prema utvrđenoj metodologiji, izračunava prosječne ponderisane NKS i EKS za bankarski sektor i iste zavise, osim od visine kamatnih stopa pojedinačnih banaka, i od volumena i strukture novoodobrenih kredita, odnosno novougovorenih depozita.

Za potrebe korisnika kredita, a prilikom analize trenda kamatnih stopa, relevantno je pratiti kretanje prosječne ponderisane EKS, obzirom da uključuje sve troškove koje korisnik plaća, a koji su direktno povezani sa kreditom, tj. uslovima korištenja kredita i koji ulaze u obračun cijene kredita (na primjer: troškovi za obradu kredita, troškovi premije osiguranja kod fizičkih lica ako je osiguranje uslov za odobravanje kredita, te drugi troškovi u vezi sa sporednim uslugama koje plaća klijent, a uslov su za korištenje kredita).

U Prilogu 7. daju se prosječne ponderisane NKS i EKS na kredite i depozite po periodima.

Ukupna prosječna ponderisana EKS na novoodobrene kredite u 2022. godini u bankarskom sektoru FBiH iznosi 3,59% i u odnosu na prethodnu godinu, kada je iznosila 3,78%, smanjena je za 0,19 procentnih poena.

Kada se posmatra ročna struktura novoodobrenih kredita u 2022. godini u odnosu na prethodnu godinu, prosječna ponderisana EKS na dugoročne kredite smanjena je za 0,24 procentna poena (sa 5,18% na 4,94%), dok je za kratkoročne kredite smanjena za 0,15 procentnih poena (sa 2,45% na 2,30%). Posmatrano prema sektorskoj strukturi, prosječna ponderisana EKS na ukupne novoodobrene kredite privredi smanjena je za 0,14 procentnih poena (sa 2,71% na 2,57%), prosječna ponderisana EKS na ukupne novoodobrene kredite stanovništvu smanjena je za 0,34 procentna poena (sa 6,50% na 6,16%), dok je prosječna ponderisana EKS na ukupne novoodobrene kredite ostalim sektorima povećana za 0,66 procentnih poena (sa 2,97% na 3,63%).

Ukupna prosječna ponderisana EKS na depozite prikupljene u 2022. godini u bankarskom sektoru FBiH iznosi 0,51% i u odnosu na 2021. godinu, kada je iznosila 0,48%, povećana je za 0,03 procentna poena. Posmatrano prema ročnosti depozita, prosječna ponderisana EKS na kratkoročne depozite zabilježila je povećanje za 0,20 procentnih poena (sa 0,21% na 0,41%), dok je na dugoročne depozite smanjena za 0,13 procentnih poena (sa 0,75% na 0,62%). Kada se posmatra sektorska struktura prikupljenih depozita, prosječna ponderisana EKS na depozite privrede smanjena je za 0,19 procentnih poena (sa 0,75% na 0,56%), prosječna ponderisana EKS na depozite stanovništva smanjena je za 0,08 procentnih poena (sa 0,59% na 0,51%), dok je prosječna ponderisana EKS na depozite ostalih sektora povećana za 0,22 procentna poena (sa 0,26% na 0,48%).

²⁴ Odluka o jedinstvenom načinu obračuna iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite ("Službene novine Federacije BiH", broj 81/17) i Uputstvo za izračunavanje ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope

3.2.7. Likvidnost

Upravljanje rizikom likvidnosti je, uz upravljanje kreditnim rizikom, jedan od najvažnijih i najsloženijih segmenata bankarskog poslovanja. Održavanje likvidnosti u tržišnoj ekonomiji je permanentna obaveza banke i osnovna pretpostavka za njenu održivost na finansijskom tržištu, te jedan od ključnih preduslova za uspostavljanje i očuvanje povjerenja u bankarski sektor, njegovu stabilnost i sigurnost.

U tabeli 32 daje se pregled ispunjenja LCR-a, pokazatelja kratkoročne otpornosti banaka na rizik likvidnosti, u bankarskom sektoru u FBiH:

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2020.	31.12.2021.	31.12.2022.	Indeks	
					(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Zaštitni sloj likvidnosti	5.849.379	7.064.703	6.928.631	121	98
2.	Neto likvidnosni odlivi	2.186.642	3.176.830	3.280.801	145	103
	LCR	268%	222%	211%		

Sa 31.12.2022. godine LCR na nivou bankarskog sektora FBiH iznosi 211% i značajno je veći u odnosu na regulatorno propisani minimum, te sve banke ispunjavaju zahtjeve u pogledu LCR-a.

Struktura zaštitnog sloja likvidnosti, po tržišnoj vrijednosti nakon primjene korektivnih faktora, prikazana je u tabeli 33:

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2020.	31.12.2021.	31.12.2022.	Indeks	
					(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Likvidna imovina nivoa 1	5.844.033	7.059.357	6.928.631	121	98
1.1.	Gotovina	1.267.715	1.526.321	1.543.788	120	101
1.2.	Rezerve centralne banke koje se mogu povući	2.467.371	3.095.846	3.076.604	125	99
1.3.	Imovina centralne vlade	1.112.172	1.401.508	1.238.867	126	88
1.4.	Imovina jedinica regionalne vlade i lokalne vlasti	981.701	1.011.738	1.045.296	103	103
1.5.	Imovina multilateralne razvojne banke i međunarodne organizacije	15.074	23.944	24.076	159	101
2.	Likvidna imovina nivoa 2	5.346	5.346	0	100	0
2.1.	Likvidna imovina nivoa 2a	0	0	0	-	-
2.2.	Likvidna imovina nivoa 2b	5.346	5.346	0	100	0
	Ukupno (1+2)	5.849.379	7.064.703	6.928.631	121	98

Zaštitni sloj likvidnosti iznosi 6,9 milijardi KM i bilježi smanjenje od 136,1 milion KM ili 1,9% u odnosu na kraj prethodne godine. Najveće smanjenje od 162,6 miliona KM ili 11,6% zabilježeno je na poziciji imovina centralne vlade, kao posljedica smanjenja kratkoročnih izloženosti niskog rizika kod jedne banke. U strukturi zaštitnog sloja likvidnosti učestvuje samo likvidna imovina nivoa 1, a najveće učešće ima iznos iznad obavezne rezerve koju banke drže u CBBiH sa 44,4%, zatim gotovina sa 22,3%, imovina centralnih vlada sa 17,9%, te imovina jedinica regionalne vlade sa 15,1%.

Izračun neto likvidnosnih odliva može se vidjeti iz tabele 34:

- 000 KM -

Tabela 34: Neto likvidnosni odlivi

R. br.	Opis	31.12.2020.	31.12.2021.	31.12.2022.	Indeks	
					(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Ukupni odlivi	4.875.334	5.579.174	5.690.905	114	102
2.	Ukupni prilivi	2.716.263	2.402.345	2.469.853	88	103
3.	Prilivi na koje se primjenjuje gornja granica od 75% odliva	2.688.692	2.402.344	2.410.104	89	100
Neto likvidnosni odlivi (1-3)		2.186.642	3.176.830	3.280.801	145	103

Pri izračunu neto likvidnosnih odliva na dan 31.12.2022. godine, kod svih banaka, osim jedne, odlivi su umanjeni za iznos ukupnih priliva, a kod jedne ograničeno je priznavanje likvidnosnih priliva na 75% ukupnih likvidnosnih odliva.

U strukturi odliva koji na dan 31.12.2022. godine iznose 24,8 milijardi KM (prije primjene stope odliva), najveće učešće imaju odlivi po osnovu depozita stanovništva (9,9 milijardi ili 39,8% ukupnih odliva, od čega se na stabilne depozite odnosi 5,4 milijarde KM ili 54,9% odliva depozita stanovništva), zatim depoziti drugih klijenata (8,4 milijarde KM ili 33,9% ukupnih odliva), te drugi proizvodi i usluge (3,7 milijardi KM ili 14,8% ukupnih odliva).

U strukturi ukupnih priliva koji iznose 2,5 milijardi KM, najveće učešće imaju novčana potraživanja od finansijskih klijenata (1,6 milijardi KM ili 63,3% ukupnih priliva), na koje je primijenjena stopa priliva od 100%, zatim prilivi po osnovu finansijskih derivata (0,5 milijardi KM ili 19,1% ukupnih priliva) na koje je također primijenjena stopa priliva od 100%, te potraživanja od klijenata koji nisu finansijski klijenti u iznosu od 0,3 milijarde KM ili 10,2% ukupnih priliva, a na koje je primijenjena stopa priliva od 50%.

Sa ciljem smanjenja rizika finansiranja tokom dužeg vremenskog perioda, Odlukom o upravljanju likvidnosti banaka propisano je da su banke od 31.12.2022. godine dužne kontinuirano održavati minimalni NSFR. NSFR-om se banke podstiču da finansiraju svoje aktivnosti stabilnijim izvorima finansiranja na trajnoj osnovi. NSFR se izračunava kao odnos između ASF i RSF, gdje ASF predstavlja dio kapitala i obaveza banke čija pouzdanost se očekuje tokom vremenskog perioda uključenog u NSFR (period do jedne godine), a RSF predstavlja rezultat množenja imovine i vanbilansnih izloženosti banke odgovarajućim faktorima kojima se odražavaju njihove likvidnosne karakteristike i preostali rokovi do dospjeća tokom jednogodišnjeg perioda NSFR-a.

U tabeli 35 daje se pregled ispunjenja NSFR-a, u bankarskom sektoru u FBiH:

- 000 KM -

Tabela 35: NSFR

R. br.	Opis	31.12.2021.	31.12.2022.	Indeks
1	2	3	4	5=4/3
1.	Raspoloživo stabilno finansiranje (ASF)	19.085.238	19.770.563	104
2.	Potrebno stabilno finansiranje (RSF)	11.488.742	12.189.130	106
NSFR		166%	162%	

Sa 31.12.2022. godine NSFR na nivou bankarskog sektora FBiH iznosi 162% i značajno je veći u odnosu na regulatorno propisani minimum, te sve banke ispunjavaju zahtjeve u pogledu NSFR-a.

U tabeli 36 data je struktura ASF, a u tabeli 37 struktura RSF na nivou bankarskog sektora FBiH:

- 000 KM -

Tabela 36: Struktura ASF

R. br.	Opis	31.12.2021.		31.12.2022.		Indeks	
		Iznos obaveza i kapitala	ASF	Iznos obaveza i kapitala	ASF	(5/3)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8
	ASF od:						
1.	Stavki i instrumenata kapitala	2.983.318	2.961.760	3.066.853	3.065.720	103	104
2.	Depozita stanovništva	11.343.194	10.557.433	11.338.559	10.579.940	100	100
3.	Ostalih nefinansijskih klijenata (osim centralnih banaka)	9.193.960	4.894.824	10.451.040	5.533.246	114	113
4.	Finansijskih klijenata i centralnih banaka	1.567.541	555.737	1.327.124	470.160	85	85
5.	Neto obaveza po finansijskim derivatima	4	0	28	0	700	-
6.	Ostalih obaveza	603.201	115.484	608.116	121.497	101	105
	Ukupno ASF	25.691.218	19.085.238	26.791.720	19.770.563	104	104

- 000 KM -

Tabela 37: Struktura RSF

R. br.	Opis	31.12.2021.		31.12.2022.		Indeks	
		Iznos imovine	RSF	Iznos imovine	RSF	(5/3)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8
	RSF od:						
1.	Imovine centralne banke	6.762.820	0	6.903.112	0	102	-
2.	Likvidne imovine	1.733.998	37.289	1.773.311	19.978	102	54
3.	Vrijednosnih papira koji nisu likvidna imovina	287.897	241.299	276.375	230.870	96	96
4.	Kredita	16.077.638	10.136.514	17.319.091	10.834.011	108	107
5.	Finansijskih derivata	19	1	47	2	247	200
6.	Ostale imovine	936.110	821.488	917.543	812.213	98	99
7.	Vanbilansnih stavki	5.379.463	252.151	6.065.927	292.056	113	116
	Ukupno RSF	31.177.945	11.488.742	33.255.406	12.189.130	107	106

U sagledavanju likvidnosne pozicije, značajnu ulogu ima ročna struktura depozita, kao dominantnog izvora finansiranja. Ročna struktura depozita po preostalom dospijeću prikazana je u tabeli 38:

- 000 KM -

Tabela 38: Ročna struktura depozita po preostalom dospijeću

R. br.	Depoziti	31.12.2020.		31.12.2021.		31.12.2022.		Indeks	
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Štednja i dep. po viđ. (do 7 dana)	12.948.828	65,9	14.755.459	69,6	16.444.582	73,3	114	111
2.	7 - 90 dana	989.184	5,0	986.253	4,7	856.555	3,8	100	87
3.	91 dan do jedne g.	2.153.403	10,9	2.157.949	10,2	2.252.657	10,0	100	104
	I Ukupno kratkoročni	16.091.415	81,8	17.899.661	84,5	19.553.794	87,1	111	109
4.	Do 5 godina	3.388.072	17,3	3.174.184	15,0	2.813.539	12,5	94	89
5.	Preko 5 godina	181.375	0,9	111.107	0,5	76.256	0,3	61	69
	II Ukupno dugoročni	3.569.447	18,2	3.285.291	15,5	2.889.795	12,9	92	88
	Ukupno (I + II)	19.660.862	100	21.184.952	100	22.443.589	100	108	106

Sa 31.12.2022. godine kratkoročni depoziti imali su učešće od 87,1% u ukupnim depozitima, a dugoročni 12,9%, pri čemu je došlo do povećanja učešća kratkoročnih, odnosno smanjenja učešća dugoročnih depozita za 2,6 procentnih poena u odnosu na kraj 2021. godine.

U posmatranom periodu zabilježeno je povećanje kratkoročnih depozita za 1,7 milijardi KM ili 9,2%, dok su dugoročni depoziti smanjeni za 395,5 miliona KM ili 12%. Smanjenje dugoročnih depozita ostvareno je i kod depozita ročnosti do pet godina (za 360,6 miliona KM ili 11,4%), a i kod depozita preko pet godina (za 34,9 miliona KM ili 31,4%). Ako se analizira struktura dugoročnih depozita po preostalom dospijeću, vidljivo je da dominiraju depoziti s preostalom ročnošću do pet godina (97,4%).

U funkciji planiranja potrebnog nivoa likvidnih sredstava, banke trebaju planirati izvore i strukturu adekvatnog likvidnog potencijala i u vezi s tim kreiraju i kreditnu politiku. Ročnost plasmana, odnosno kreditnog portfolija je determinisana upravo ročnošću izvora.

Važan aspekt praćenja i analize pozicije likvidnosti je ročna usklađenost preostalih dospjeća stavki finansijske aktive i obaveza prema vremenskoj skali, koja je propisanim minimalnim limitima kreirana na vremenski horizont od 180 dana. Obzirom da je ročna transformacija sredstava kod banaka inherentno povezana sa funkcionalnim karakteristikama bankarskog poslovanja, banke kontinuirano kontrolišu ročnu neusklađenost između izvora i plasmana, održavajući je u skladu sa propisanim limitima.

U tabeli 39 daje se pregled ročne usklađenosti finansijske aktive i obaveza do 180 dana:

- 000 KM -

Tabela 39: Ročna usklađenost finansijske aktive i obaveza do 180 dana						
R. br.	O p i s	31.12.2020.	31.12.2021.	31.12.2022.	Indeks	
1	2	Iznos	Iznos	Iznos	(4/3)	(5/4)
		3	4	5	6	7
I 1-30 dana						
1.	Iznos finansijske aktive	10.981.471	11.876.368	12.036.634	108	101
2.	Iznos finansijskih obaveza	13.510.009	15.288.271	16.950.559	113	111
3.	Razlika (+ ili -) = 1-2	-2.528.538	-3.411.903	-4.913.925	-	-
Obračun izvršenja propisane obaveze u %						
a)	Ostvareno %= red.br.1 / red.br.2	81,3%	77,7%	71,0%		
b)	Propisani minimum %	65,0%	65,0%	65,0%		
Više (+) ili manje (-) = a – b		16,3%	12,7%	6,0%		
II 1-90 dana						
1.	Iznos finansijske aktive	12.065.528	13.050.584	13.303.221	108	102
2.	Iznos finansijskih obaveza	14.303.357	16.112.291	17.663.350	113	110
3.	Razlika (+ ili -) = 1-2	-2.237.829	-3.061.707	-4.360.129	-	-
Obračun izvršenja propisane obaveze u %						
a)	Ostvareno %= red.br.1 / red.br.2	84,4%	81,0%	75,3%		
b)	Propisani minimum %	60,0%	60,0%	60,0%		
Više (+) ili manje (-) = a – b		24,4%	21,0%	15,3%		
III 1-180 dana						
1.	Iznos finansijske aktive	13.257.364	14.327.268	14.669.888	108	102
2.	Iznos finansijskih obaveza	15.167.836	16.976.401	18.494.275	112	109
3.	Razlika (+ ili -) = 1-2	-1.910.472	-2.649.133	-3.824.387	-	-
Obračun izvršenja propisane obaveze u %						
a)	Ostvareno %= red.br.1 / red.br.2	87,4%	84,4%	79,3%		
b)	Propisani minimum %	55,0%	55,0%	55,0%		
Više (+) ili manje (-) = a – b		32,4%	29,4%	24,3%		

Na dan 31.12.2022. godine finansijska aktiva u sva tri intervala bila je manja od finansijskih obaveza, a ostvareni procenti ročne usklađenosti bili su iznad propisanog minimuma: u prvom intervalu za 6%, u drugom za 15,3% i u trećem intervalu za 24,3%.

Pregled osnovnih pokazatelja likvidnosti prikazan je u tabeli 40:

- % -

Tabela 40: Pokazatelji likvidnosti				
R. br.	Pokazatelj	31.12.2020.	31.12.2021.	31.12.2022.
1	2	3	4	5
1.	Likvidna sredstva ²⁵ /neto aktiva	31,3	31,9	32,1
2.	Likvidna sredstva/kratkoročne fin. obaveze	45,9	44,6	43,5
3.	Kratkoročne fin. obaveze/ukupne fin. obaveze	78,9	82,3	84,6
4.	Kredit/depoziti i uzeti krediti	74,5	72,3	71,9
5.	Kredit/depoziti, uzeti krediti i subord. dugovi ²⁶	73,8	71,8	71,0

U odnosu na kraj 2021. godine, povećano je učešće likvidnih sredstava u neto aktivi i kratkoročnih finansijskih obaveza u ukupnim finansijskim obavezama, dok je smanjen odnos likvidnih sredstava i kratkoročnih finansijskih obaveza. Pokazatelji „kredit/depoziti i uzeti krediti“ i „kredit/depoziti, uzeti krediti i subordinisani dugovi“ bilježe poboljšanje, odnosno blago smanjenje i u zoni su zadovoljavajućeg nivoa.

Posmatrajući osnovne pokazatelje likvidnosti, kvalitativne i kvantitativne zahtjeve, kao i druge faktore koji utječu na poziciju likvidnosti banaka, može se zaključiti da je likvidnost bankarskog sektora u FBiH na kraju 2022. godine zadovoljavajuća.

3.2.8. Devizni (FX) rizik

U svom poslovanju banke su izložene rizicima proizašlim iz mogućih gubitaka po bilansnim i vanbilansnim stavkama nastalim usljed promjene cijena na tržištu. Jedan od tih rizika je i FX rizik, koji nastaje kao rezultat promjena valutnih kurseva i/ili neusklađenosti nivoa aktive, pasive i vanbilansnih stavki u istoj valuti - individualna devizna pozicija ili svih valuta zajedno sa kojima banka posluje - ukupna devizna pozicija banke. Odlukom o upravljanju deviznim rizikom banke, propisan je način izračunavanja devizne pozicije i najveća dopuštena izloženost FX riziku, tj. ograničenja za otvorenu individualnu i ukupnu deviznu poziciju (duga ili kratka), obračunata u odnosu na priznati kapital banke.

Prema stanju na dan 31.12.2022. godine na nivou bankarskog sektora u valutnoj strukturi aktive banaka stavke u stranim valutama iznose 4,2 milijarde KM, sa učešćem od 15,5% (na kraju 2021. godine četiri milijarde KM ili 15,5%). Valutna struktura pasive bitno je drugačija, jer je učešće obaveza u stranoj valuti znatno veće i iznosi 7,8 milijardi KM ili 28,5% (na kraju 2021. godine 7,9 milijardi KM, uz učešće od 30,4%).

U tabeli 41 daje se struktura aktive i obaveza i devizna pozicija za EUR, kao najznačajnije valute i ukupna devizna pozicija na nivou bankarskog sektora:

²⁵ Likvidna sredstva u užem smislu: gotovina i depoziti i druga finansijska sredstva sa preostalim rokom dospjeća manjim od tri mjeseca, isključujući međubankarske depozite

²⁶ Prethodni koeficijent je proširen, u izvore su uključeni i subordinisani dugovi, što je realniji pokazatelj

- milioni KM -

Tabela 41: Devizna pozicija (EUR i ukupno)

R. br.	O p i s	31.12.2021.				31.12.2022.				Indeks	
		EUR		Ukupno		EUR		Ukupno		EUR	Ukupno
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(7/3)	(9/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
I Aktiva u bilansu stanja											
1.	Novčana sredstva	952	10,1	1.513	14,9	1.145	13,0	1.787	18,5	120	118
2.	Kreditni	965	10,3	981	9,7	677	7,7	679	7,0	70	69
3.	Kreditni sa val. kl.	5.938	63,1	5.938	58,4	5.332	60,4	5.333	55,2	90	90
4.	Ostalo	1.345	14,3	1.525	15,0	1.548	17,5	1.742	18,0	115	114
5.	Ostala fin. akt. sa val. kl.	203	2,2	203	2,0	126	1,4	126	1,3	62	62
Ukupno I (1+2+3+4+5)		9.403	100	10.160	100	8.828	100	9.667	100	94	95
II Obaveze u bilansu stanja											
6.	Depoziti	6.135	72,0	6.865	74,2	6.075	72,2	6.886	74,6	99	100
7.	Uzeti krediti	778	9,1	778	8,4	520	6,2	520	5,6	67	67
8.	Dep. i kred. s val. kl.	1.384	16,2	1.384	14,9	1.473	17,5	1.473	16,0	106	106
9.	Ostalo	216	2,6	229	2,5	344	4,1	354	3,8	159	155
Ukupno II (6+7+8+9)		8.513	100	9.256	100	8.412	100	9.233	100	99	100
III Vanbilansna pozicija neto (+) ili (-)											
10.	Aktiva	1		7		9		9		900	129
11.	Pasiva	763		780		354		372		46	48
IV Pozicija											
Duga (iznos)		128		131		71		71		55	54
%		4,5%		4,6%		2,4%		2,4%			
Kratka (iznos)											
%											
Dozvoljena		40,0%		40,0%		40,0%		40,0%			
Manja od dozvoljene		35,5%		35,4%		37,6%		37,6%			

Posmatrano po bankama i ukupno na nivou bankarskog sektora FBiH može se konstatovati da se izloženost banaka i bankarskog sektora FX riziku na dan 31.12.2022. godine kretala u okviru propisanih ograničenja.

Na nivou sektora iskazana je duga devizna pozicija od 2,4% ukupnog priznatog kapitala banaka, što je za 37,6 procentnih poena manje od dozvoljene. Individualna devizna pozicija za EUR, iznosila je također 2,4%, što je za 37,6 procentnih poena manje od dozvoljene, pri čemu su stavke aktive bile veće od obaveza (duga pozicija). Ako se analizira struktura stranih valuta, u aktivi²⁷ je dominantno učešće EUR od 80,1% (31.12.2021. godine 81,2%), uz smanjenje nominalnog iznosa za 107,6 miliona KM ili 3,3% u odnosu na kraj 2021. godine. Učešće EUR-a u obavezama je 89,4% (31.12.2021. godine 90,6%) i u odnosu na kraj 2021. godine smanjeno je za 190,3 miliona KM ili 2,7%. Osnovica za izračun učešća EUR-a u aktivi i obavezama ne uključuje stavke sa valutnom klauzulom.

3.2.9. Kamatni rizik u bankarskoj knjizi

Kamatni rizik u bankarskoj knjizi je rizik od mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke po osnovu pozicija iz bankarske knjige usljed promjene kamatnih stopa. Promjene kamatnih stopa koje generišu ovaj rizik obično se javljaju kao posljedica neusklađenosti u rokovima dospelja, promjena kamatnih stopa na pozicije aktive i pasive ili vanbilansne kratke ili duge pozicije.

²⁷ Izvor: Izvještaj o deviznoj poziciji banke - dio aktive (u stranim valutama denominirana u KM). Stavke bilansne aktive i vanbilansa se iskazuje po neto principu, odnosno umanjuju se za iznos ECL-a

FBA je Odlukom o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi propisala minimalne standarde za uspostavu sistema upravljanja kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi, način izračuna promjene ekonomske vrijednosti koja proizilazi iz pozicija bankarske knjige, te izvještavanje FBA na kvartalnom nivou. Banka je dužna da uspostavi sveobuhvatan i efikasan sistem upravljanja kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi koji je srazmjeran vrsti, obimu i složenosti poslova banke, kao i njenim rizičnim profilom. Za potrebe izvještavanja FBA o izloženosti kamatnom riziku u bankarskoj knjizi, banka je dužna koristiti se jednostavnim izračunom pri procjeni promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige, primjenjujući standardni kamatni šok od 200 baznih poena na pozicije bankarske knjige po svim značajnim valutama pojedinačno i za ostale valute ukupno, obuhvatajući sve pozicije bankarske knjige koje su osjetljive na promjene kamatnih stopa.

Iz tabele 42 može se vidjeti valutna struktura promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i odnos promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i regulatornog kapitala na nivou bankarskog sektora FBiH:

- 000 KM -

Tabela 42: Ukupna ponderisana pozicija bankarske knjige							
R. br.	Opis	31.12.2020.	31.12.2021.	31.12.2022.	Indeks		
1	2	3	4	5	(4/3)	(5/4)	
1.	Neto ponderisana pozicija - KM	62.655	78.394	162.878	125	205	
2.	Neto ponderisana pozicija - EUR	29.563	26.564	44.378	90	167	
3.	Neto ponderisana pozicija - USD	168	339	329	202	97	
4.	Neto ponderisana pozicija - ostalo	-5.710	-3.804	-6.633	67	174	
5.	Promjena ekon. vrijed. (1+2+3+4)	86.676	101.493	200.952	117	196	
6.	Regulatorni kapital	2.698.561	2.852.902	2.926.563	106	102	
7.	Promjena ekonomske vrijednosti/regulatorni kapital	3,2%	3,6%	6,9%			

Stopa promjene ekonomske vrijednosti pozicija bankarske knjige i regulatornog kapitala na dan 31.12.2022. godine iznosi 6,9%, što je u okviru propisanog ograničenja i veća je za 3,3 procentna poena u odnosu na kraj prethodne godine.

3.3. PREPORUKE ZA BANKARSKI SEKTOR

FBA će, u skladu sa propisanim nadležnostima za nadzor poslovanja banaka u FBiH, nastaviti sa poduzimanjem mjera i aktivnosti na očuvanju i jačanju stabilnosti bankarskog sektora i zaštite deponenata, te unapređenja sigurnog, kvalitetnog i zakonitog poslovanja banaka u FBiH. Navedene mjere i aktivnosti će naročito biti usmjerene na nastavak kontinuiranog nadzora banaka, sa težištem na:

- provođenju SREP-a za banke prema dinamici utvrđenoj Odlukom o postupku supervizorskog pregleda i procjene banke²⁸ i usvojenom SREP metodologijom, te kontinuiranom praćenju SREP indikatora za sve banke;
- praćenju rizičnog profila i kapitalne pozicije svih banaka, uključujući ispunjenje kapitalnih zahtjeva kao rezultat SREP procjene;
- provođenju supervizorske procjene ICAAP-a i ILAAP-a, kao i planova oporavka za sve banke;
- kontrolama dominantnih rizičnih segmenata poslovanja, kontrolama banaka od sistemskog značaja za razvoj kreditnih aktivnosti i održivosti dugoročnih izvora finansiranja banaka kod

²⁸ „Službene novine Federacije BiH“, broj 94/21

- kojih su koncentrisani veliki iznosi štednje i drugih depozita, te kontrolama postupanja banaka u segmentu zaštite korisnika finansijskih usluga i žiranata i dr.;
- kontrolama primjene Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanje očekivanih kreditnih gubitaka, uključujući i ocjenu internih modela za procjenu parametara kreditnog rizika;
 - praćenju realizacije strategija postupanja sa nekvalitetnim izloženostima i godišnjih operativnih planova za banke kod kojih je udio NPL-a u ukupnim kreditima veći od 5%;
 - praćenju rasta kamatnih stopa i utjecaja na bankarski sektor, te poduzimanje aktivnosti na ublažavanju efekata i praćenje primjene od strane banaka Odluke o privremenim mjerama za ublažavanje rizika rasta kamatnih stopa, kroz posredan i neposredan nadzor ;
 - provođenje testiranja otpornosti banaka na stres u 2023. godini u skladu sa utvrđenom dvogodišnjom dinamikom provođenja, a sve sa ciljem praćenja poslovanja svake banke, ocjenjivanja rizika i blagovremenog poduzimanja odgovarajućih mjera;
 - nastavku kontinuirane saradnje sa nadležnim supervizorskim tijelima za nadzor bankarskih grupa iz EU i trećih zemalja čije članice imaju sjedište u FBiH, sa ciljem efikasnije supervizije i unapređenja supervizorskih praksi, te saradnje i razmjene informacija sa ECB-om i EBA-om po pitanjima supervizije i bankarske regulative, kao i sa međunarodnim finansijskim institucijama;
 - unapređenju saradnje kroz potpisivanje novih sporazuma o saradnji sa relevantnim institucijama u BiH, koje su uključene u institucionalni okvir za obavljanje supervizije, upravljanje kriznim situacijama i sistemskim rizikom, zaštite korisnika finansijskih usluga;
 - aktivnosti vezane za ESG rizike;
 - daljnje aktivnosti na usklađivanju sa CRR 2²⁹ i CRD V³⁰ i
 - nastavku saradnje sa UBBiH sa ciljem unapređenja poslovanja banaka, usklađenosti njihovog poslovanja sa propisima, međunarodnim standardima i pravilima struke, zahtjevima tržišta i dr.

Polazeći od propisanih nadležnosti, FBA će nastaviti poduzimati mjere i aktivnosti sa ciljem realizacije preporuka posljednje FSAP misije - projekte jačanja bankarske supervizije u okviru tehničke pomoći koju pružaju međunarodne finansijske institucije SB i MMF.

Zbog posebne uloge i odgovornosti banaka u finansijskom i ukupnom privrednom sistemu, dostignutog nivoa razvijenosti bankarskog sektora u FBiH, činjenice da depoziti građana predstavljaju dominantan izvor finansiranja banaka, te imajući u vidu aktuelne makroekonomske poremećaje, od banaka se očekuje da u narednom periodu svoje aktivnosti usmjere na:

- oprezno i odgovorno upravljanje rizicima, u skladu sa važećim računovodstvenim i regulatornim okvirom, domaćim i međunarodnim standardima dobre prakse;
- podršku privredi i stimuliranju kreditnog rasta kroz kontinuirano finansiranje klijenata i održive kreditne aranžmane;
- analiziranje, mjerenje, planiranje aktivnosti za umanjene kamatno induciranog kreditnog rizika, koji bi mogao biti naglašen tokom 2023. godine;
- dodatno jačanje sistema internih kontrola u svim oblastima poslovanja u skladu sa Odlukom o sistemu internog upravljanja u banci³¹;

²⁹ Uredba (EU) 2019/876 Evropskog parlamenta i vijeća od 20.05.2019. godine o izmjeni Uredbe (EU) br. 575/2013 u pogledu omjera finansijske poluge, omjera neto stabilnih izvora finansiranja, zahtjeva za regulatorni kapital i prihvatljive obaveze, kreditnog rizika druge ugovorne strane, tržišnog rizika, izloženosti prema centralnim drugim ugovornim stranama, izloženosti prema subjektima za zajednička ulaganja, velikih izloženosti, zahtjeva za izvještavanje i objavljivanje, i Uredbe (EU) br. 648/2012

³⁰ Direktiva (EU) 2019/878 Evropskog parlamenta i vijeća od 20.05.2019. godine o izmjeni Direktive 2013/36/EU u pogledu izuzetih subjekata, finansijskih holdinga, mješovitih finansijskih holdinga, primitaka, nadzornih mjera i ovlasti te mjera za očuvanje kapitala

³¹ „Službene novine Federacije BiH“, broj 39/21

- usklađivanje poslovanja sa novim regulatornim zahtjevima za poslovanje i nadzor banaka, što uključuje i zahtjeve koji se odnose na planiranje oporavka i restrukturiranja banaka;
- ažuriranje planova oporavka sa posebnom pažnjom u ključnim segmentima: proces eskalacije, pokazatelji i opcije oporavka;
- unapređenje ICAAP-a i ILAAP-a u skladu sa regulatornim zahtjevima;
- aktivnosti u pogledu izvještavanja o NSFR-u, te ispunjavanje zahtjeva istog sa 31.12.2022. godine;
- planiranje ispunjenja MREL zahtjeva za banke koje imaju tu obavezu;
- dosljednu primjenu propisa u segmentu platnog prometa, SPNiFTA, zaštite korisnika finansijskih usluga i žiranata, sigurnosti i zaštiti novca u banci i u transportu;
- dodatno praćenje pojačanih rizika koji su vezani za sigurnost informacionih sistema i primjene novih tehnologija, a naročito sa stanovišta poslovanja klijenata;
- razumno utvrđivanje naknada bankarskih usluga zasnovanih na stvarnim troškovima, uvažavajući naglašene potrebe finansijske inkluzije i prilagođavanja potrebama korisnika finansijskih usluga, te razvoj proizvoda koji su prilagođeni socijalno osjetljivim kategorijama stanovništva;
- pojačano praćenje rizika i efekata koji se prenose na tržišta izvan BiH, a koji potencijalno mogu pojačati utjecaj kreditnog rizika i ostalih rizika i
- procjenu efekata makroekonomskih poremećaja i drugih utjecaja koji bi mogli imati nagle udare na operativnu sposobnost i likvidnost.

SEKTOR NEDEPOZITNIH FINANSIJSKIH INSTITUCIJA

MIKROKREDITNI SEKTOR
63

LIZING SEKTOR
73

FAKTORING POSLOVI
81

4. SEKTOR NEDEPOZITNIH FINANSIJSKIH INSTITUCIJA

4.1. MIKROKREDITNI SEKTOR

4.1.1. STRUKTURA MIKROKREDITNOG SEKTORA U FBiH

4.1.1.1. Status, broj i poslovna mreža

U FBiH sa 31.12.2022. godine, dozvolu za rad FBA ima 13 MKO koje čine mikrokreditni sektor u FBiH, od toga deset MKF (neprofitne organizacije) i tri MKD (profitne organizacije). U odnosu na 31.12.2021. godine, broj MKO je nepromijenjen.

Sa 31.12.2022. godine, MKO sa sjedištem u FBiH posluju putem 358 organizacionih dijelova, dok šest MKO koje imaju sjedište u RS-u posluju u FBiH putem 67 organizacionih dijelova.

U Prilogu 8. dati su osnovni podaci o MKF i MKD, koji sa 31.12.2022. godine imaju dozvolu FBA za obavljanje djelatnosti mikrokreditiranja.

4.1.1.2. Struktura vlasništva

MKO je pravno lice koje se, u skladu sa propisima, može osnovati i poslovati kao MKF ili MKD. MKF u FBiH su osnovane od strane nevladinih, većinom humanitarnih organizacija, udruženja građana i fizičkih lica koji su registrovani osnivači MKF, ali bez prava vlasništva nad kapitalom. Od tri MKD, jedno MKD je u 100%-tnom vlasništvu jedne MKF, jedno MKD je u 100%-tnom vlasništvu nerezidentnog pravnog lica, dok je jedno MKD u 100%-tnom vlasništvu rezidentnog pravnog lica.

4.1.1.3. Kadrovska struktura

U mikrokreditnom sektoru u FBiH sa 31.12.2022. godine zaposleno je ukupno 1.412 radnika, što je za 14 radnika ili 1% više u odnosu na stanje sa 31.12.2021. godine (tabela 43). Od ukupnog broja zaposlenih u mikrokreditnom sektoru u FBiH, u MKF je zaposlen 1.171 radnik ili 82,9%, a u MKD ukupno 241 radnik ili 17,1%.

R. br.	Stepen stručne sprema	31.12.2021.		31.12.2022.		Indeks (5/3)
		Broj zaposlenih	Učešće %	Broj zaposlenih	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Visoka stručna sprema - VSS	739	52,9	718	50,8	97
2.	Viša stručna sprema - VŠS	111	7,9	118	8,4	106
3.	Srednja stručna sprema - SSS	538	38,5	566	40,1	105
4.	Ostali	10	0,7	10	0,7	100
Ukupno		1.398	100	1.412	100	101

Na osnovu podataka o efikasnosti osoblja na nivou mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31.12.2022. godine, aktiva po zaposlenom u MKO iznosi 516,2 hiljade KM, što je za 4,1% više u odnosu na 31.12.2021. godine.

4.1.2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA

4.1.2.1. Bilans stanja

Ukupna aktiva mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31.12.2022. godine iznosi 728,9 miliona KM i za 35,4 miliona KM ili 5,1% je veća u odnosu na stanje sa 31.12.2021. godine.

U prilogima 9. i 10. dat je zbirni prikaz bilansa stanja MKF i MKD, dok je u Prilogu 11. dat pregled osnovnih finansijskih pokazatelja MKO prema izvještajnim podacima na dan 31.12.2022. godine. Zbirni bilans stanja mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31.12.2022. godine i usporednim podacima sa 31.12.2021. godine prikazan je u tabeli 44:

- 000 KM -

Tabela 44: Bilans stanja mikrokreditnog sektora										
R. br.	Opis	31.12.2021.				31.12.2022.				Indeks (9/5)
		Stanje za MKF	Stanje za MKD	Ukupno	%	Stanje za MKF	Stanje za MKD	Ukupno	%	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11
	AKTIVA									
1.	Novčana sredstva	45.096	19.829	64.925	9,4	43.803	10.602	54.405	7,5	84
2.	Plasmani bankama	1.660	0	1.660	0,2	182	0	182	0,0	11
3.	Mikrokrediti, bruto	402.924	160.441	563.365	81,2	440.182	165.440	605.622	83,1	108
4.	RKG	3.631	2.888	6.519	0,9	2.954	4.213	7.167	1,0	110
5.	Neto mikrokrediti	399.293	157.553	556.846	80,3	437.228	161.227	598.455	82,1	107
6.	Materijalna i nematerijalna imovina, neto	25.577	5.151	30.728	4,4	24.706	5.026	29.732	4,1	97
7.	Dugoročne investicije	33.888	0	33.888	4,9	34.388	0	34.388	4,7	101
8.	Ostala aktiva	3.652	1.789	5.441	0,8	10.250	1.498	11.748	1,6	216
9.	Rezerve na ostale stavke aktive, osim kredita	10	0	10	0,0	0	0	0	0,0	0
	Ukupno aktiva	509.156	184.322	693.478	100	550.557	178.353	728.910	100	105
	PASIVA									
10.	Obav. po uzetim kred.	201.926	124.023	325.949	47,0	228.663	109.602	338.265	46,4	104
11.	Ostale obaveze	25.488	8.201	33.689	4,9	26.719	10.805	37.524	5,2	111
12.	Kapital	281.742	52.098	333.840	48,1	295.175	57.946	353.121	48,4	106
	Ukupno pasiva	509.156	184.322	693.478	100	550.557	178.353	728.910	100	105
13.	Vanbilansna evidencija	178.970	31.948	210.918		181.648	36.139	217.787		103

U strukturi aktive i pasive mikrokreditnog sektora FBiH sa 31.12.2022. godine, smanjen je nivo novčanih sredstava (16,2%), materijalne i nematerijalne imovine (3,2%) te plasmana bankama (89%), kao rezultat smanjena oročenih sredstava jedne MKF koja je sa 31.12.2021. godine imala 90,4% učešća u ovoj bilansnoj poziciji. U odnosu na kraj prethodne godine, bilansne stavke koje su zabilježile rast su: bruto i neto mikrokrediti (za 7,5%), RKG (9,9%), dugoročne investicije (1,5%), ostala aktiva (115,9%), kapital (5,8%), obaveze po uzetim kreditima (3,8%) i ostale obaveze (11,4%).

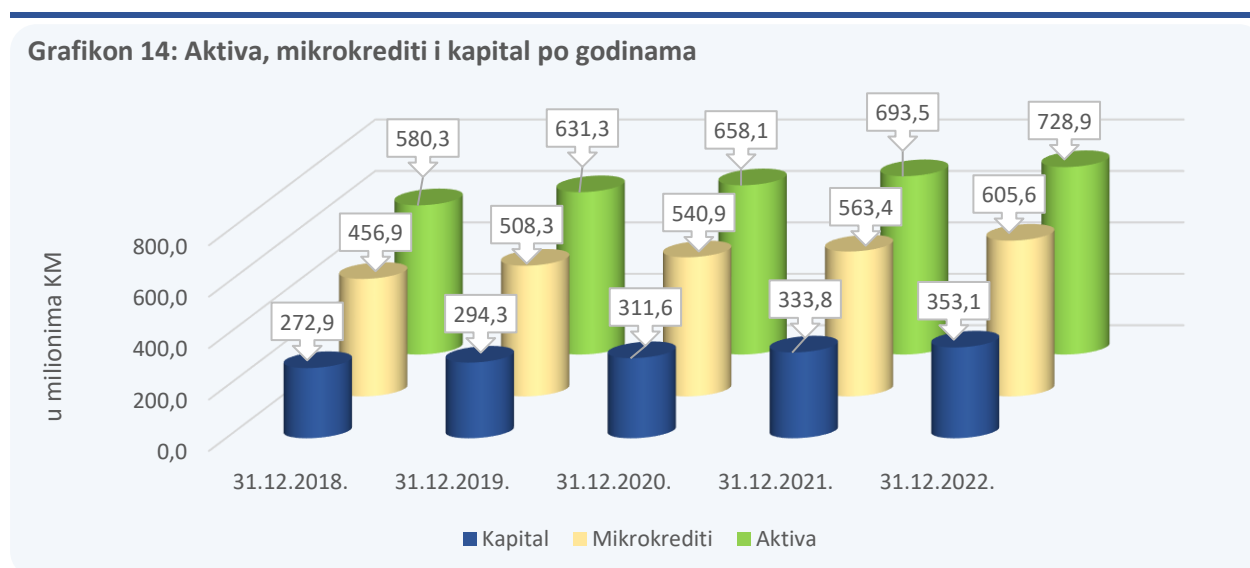
Stopa fiksne aktive u odnosu na ukupnu aktivu umanjenu za donirani kapital na nivou mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31.12.2022. godine iznosi 4,37%, što je u okviru propisanog standarda poslovanja.

Neto mikrokreditni portfolio sa učešćem od 82,1% u ukupnoj aktivni mikrokreditnog sektora, iznosi 598,5 miliona KM, te je zabilježio rast u apsolutnom iznosu od 41,6 miliona KM ili 7,5%, od čega su neto mikrokrediti u MKF porasli za iznos od 37,9 miliona KM, odnosno 9,5%, a neto krediti u MKD za iznos od 3,7 miliona KM, odnosno 2,3% u odnosu na 31.12.2021. godine. U posmatranom periodu, RKG na ukupan mikrokreditni portfolio veće su za 0,6 miliona KM ili 9,9%. RKG kod MKF smanjene su za 0,7 miliona KM ili 18,6%, dok su kod MKD povećane za iznos od 1,3 miliona KM,

sa stopom rasta od 45,9% obzirom da je jedno MKD koje ima 60,1% učešća u ovoj bilansnoj poziciji MKD, zabilježilo povećanje iste za 67%.

Ukupna vanbilansna evidencija sa 31.12.2022. godine iznosi 217,8 miliona KM i u odnosu na 31.12.2021. godine veća je za 6,9 miliona KM ili 3,3%, pri čemu je kod MKF povećana za 2,7 miliona KM ili 1,5%, a kod MKD za 4,2 miliona KM ili 13,1%. Od ukupnog iznosa vanbilansne evidencije, na otpisane kredite (u koje su uključeni glavica i redovna kamata, te zatezna kamata i sudski troškovi) odnosi se 148,7 miliona KM ili 68,3% vanbilansa, koji su za 0,7 miliona KM ili 0,5% manji u odnosu na kraj 2021. godine. Ukupan broj otpisanih mikrokreditnih partija sa 31.12.2022. godine je 36.883, što u odnosu na 31.12.2021. godine predstavlja smanjenje za ukupno 365 mikrokreditnih partija (1%), kao neto efekat novih otpisa, izvršenih trajnih otpisa i u potpunosti naplaćenih mikrokredita.

U grafikonu 14 prikazane su najveće bilansne stavke aktive i pasive po godinama.

4.1.2.2. Kapital i obaveze

Najveće stavke pasive mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31.12.2022. godine odnose se na: kapital koji iznosi 353,1 milion KM i čini 48,4% ukupne pasive i obaveze po uzetim kreditima koje iznose 338,3 miliona KM ili 46,4% ukupne pasive. Preostali iznos od 37,5 miliona KM ili 5,2% ukupne pasive odnosi se na ostale obaveze koje su u poređenju sa 31.12.2021. godine povećane za iznos od 3,8 miliona KM ili 11,4%.

U 2022. godini ukupno povećanje kapitala na nivou mikrokreditnog sektora u FBiH je iznosilo 19,3 miliona KM ili 5,8%, od čega je kapital MKF povećan za 13,4 miliona KM ili 4,8%, dok je kapital MKD u posmatranom periodu povećan za iznos od 5,9 miliona KM ili 11,2%.

Struktura kapitala mikrokreditnog sektora u FBiH prikazana je u tabeli 45:

- 000 KM -

Tabela 45: Struktura kapitala mikrokreditnog sektora

R. br.	Opis	31.12.2021.				31.12.2022.				Indeks (9/5)
		Stanje za MKF	Stanje za MKD	Ukupno	%	Stanje za MKF	Stanje za MKD	Ukupno	%	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11
1.	Donirani kapital	48.098	0	48.098	14,4	48.098	0	48.098	13,6	100
2.	Osnovni kapital	3.696	34.177	37.873	11,3	3.696	34.177	37.873	10,7	100
3.	Višak/manjak prih. nad rash.	228.878	0	228.878	68,5	242.416	0	242.416	68,7	106
4.	Emisiona ažia	0	0	0	0,0	0	0	0	0,0	-
5.	Neraspor. dobit	0	7.566	7.566	2,3	0	10.191	10.191	2,9	135
6.	Zakonske rezerve	0	4.214	4.214	1,3	0	5.569	5.569	1,6	132
7.	Ostale rezerve	1.070	6.141	7.211	2,2	965	8.009	8.974	2,5	124
	Ukupno kapital	281.742	52.098	333.840	100	295.175	57.946	353.121	100	106

Ukupan kapital MKF iznosi 295,2 miliona KM ili 83,6% ukupnog kapitala mikrokreditnog sektora, a najveće stavke su višak prihoda nad rashodima, koji iznosi 242,4 miliona KM i čini 82,1% ukupnog kapitala MKF koji je veći za 13,5 miliona KM ili 5,9% i donirani kapital koji iznosi 48,1 milion KM ili 16,3% koji je, u odnosu na kraj prethodne godine, na istom nivou. Od ukupnog iznosa doniranog kapitala, donacije za kreditni fond iskazuje devet MKF, pri čemu se na tri MKF odnosi 64,5%, a samo na jednu MKF 39,1% ukupnog iznosa donacija za kreditni fond. Pet najvećih pojedinačnih donatora u MKF u FBiH učestvuju sa 69,1% (33,2 miliona KM), pri čemu najveći donator samo jedne MKF ima učešće u iznosu od 10,1 milion KM ili 21% u ukupnom doniranom kapitalu. Preostale stavke kapitala MKF odnose se na osnovni kapital MKF i ostale rezerve u ukupnom iznosu od 4,7 miliona KM ili 1,6%.

Ukupan kapital MKD iznosi 57,9 miliona KM, što čini 16,4% ukupnog kapitala mikrokreditnog sektora, a u strukturi istog najveće stavke su osnovni kapital, u iznosu od 34,2 miliona KM ili 59% i neraspoređena dobit u iznosu od 10,2 miliona KM ili 17,6%, a preostalih 13,5 miliona KM ili 23,4% kapitala MKD odnosi se na zakonske i ostale rezerve.

Posmatrajući pokazatelj stope kapitala umanjenog za donirani kapital u odnosu na aktivu, koji sa 31.12.2022. godine na nivou mikrokreditnog sektora iznosi 41,85%, može se konstatovati da je isti u skladu sa propisanim ograničenjem.

Ročna struktura obaveza po uzetim kreditima prikazana je u tabeli 46:

- 000 KM -

Tabela 46: Ročna struktura uzetih kredita

R. br.	Opis	31.12.2021.				31.12.2022.				Indeks (9/5)
		MKF	MKD	Ukupno	%	MKF	MKD	Ukupno	%	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11
1.	Obav. po uzetim kratk. kred.	16.141	1.500	17.641	5,4	12.292	7.856	20.148	5,9	114
2.	Obav. po uzetim dug. kred.	184.670	121.238	305.908	93,9	215.159	100.616	315.775	93,4	103
3.	Obaveze po dosp. kamatama	1.115	1.285	2.400	0,7	1.212	1.130	2.342	0,7	98
	Ukupno	201.926	124.023	325.949	100	228.663	109.602	338.265	100	104

U odnosu na 31.12.2021. godine, obaveze po uzetim kreditima povećane su za iznos od 12,3 miliona KM ili 3,8%. U strukturi ukupnih obaveza po uzetim kreditima sa 31.12.2022. godine, kreditne obaveze MKF čine 67,6%, a MKD 32,4%. U pogledu ročne strukture obaveza po uzetim kreditima, u odnosu na 31.12.2021. godine, kratkoročne obaveze su povećane za 14,2%, a dugoročne obaveze za 3,2%. Obaveze po dospjelim kamatama smanjene su za 2,4%. Najveća dva

kreditora mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31.12.2022. godine su EFSE, Luksemburg - 25,4 miliona KM i GGF Southeast Europe B.V., Luksemburg - 16,6 miliona KM.

4.1.2.3. Aktiva i kvalitet aktive

Mikrokreditni portfolio iskazan u bruto iznosu u ukupnoj bilansnoj sumi mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31.12.2022. godine učestvuje sa 83,1% ukupne aktive mikrokreditnog sektora i iznosi 605,6 miliona KM. Ukoliko se isti umanjuje za pripadajuće RKG u ukupnom iznosu od 7,2 miliona KM, neto mikrokreditni portfolio iznosi 598,4 miliona KM, a isti čini 82,1% ukupne aktive mikrokreditnog sektora u FBiH (tabela 47). U poređenju sa 31.12.2021. godine bruto mikrokreditni portfolio je povećan za iznos od 42,3 miliona KM ili 7,5%, a neto mikrokreditni portfolio za iznos od 41,6 miliona KM ili 7,5%. U istom periodu nivo RKG je povećan za 0,6 miliona KM ili 9,9%.

U strukturi ukupnog neto mikrokreditnog portfolija sa 31.12.2022. godine, neto mikrokrediti MKF iznose 437,2 miliona KM i čine 73,1% ukupnih neto mikrokredita na nivou sektora, dok se na MKD odnosi iznos od 161,2 miliona KM ili 26,9% ukupnih neto mikrokredita na nivou sektora.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2021.			31.12.2022.			Indeks (8/5)
		MKF	MKD	Ukupno	MKF	MKD	Ukupno	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8=6+7	9
1.	Mikrokrediti (bruto)	402.924	160.441	563.365	440.182	165.440	605.622	108
2.	RKG	3.631	2.888	6.519	2.954	4.213	7.167	110
3.	Neto mikrokrediti (1.-2.)	399.293	157.553	556.846	437.228	161.227	598.455	107

Detaljni podaci o sektorskoj i ročnoj strukturi mikrokreditnog portfolija (umanjenog za odgođeni prihod po osnovu naknada) na dan 31.12.2022. godine prikazani su u tabeli 48:

- 000 KM -

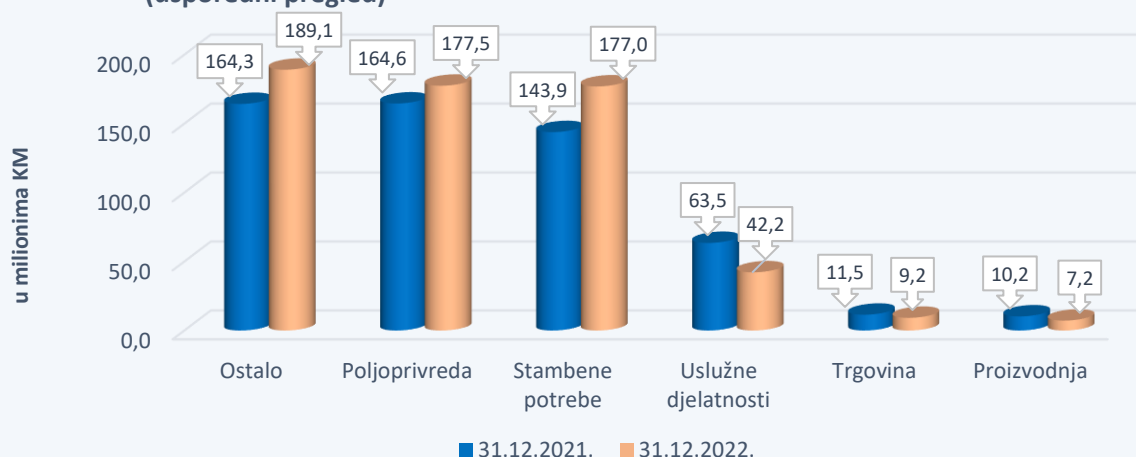
R. br.	Mikrokrediti	Kratkoročni mikrokrediti	Dugoročni mikrokrediti	Dospjela potraživanja	Ukupno	%
1	2	3	4	5	6=3+4+5	7
1.	Pravnim licima					
a)	Uslužne djelatnosti	279	8.655	62	8.996	55,4
b)	Trgovina	288	2.956	11	3.255	20,1
c)	Poljoprivreda	33	961	3	997	6,1
d)	Proizvodnja	93	2.758	10	2.861	17,6
e)	Ostalo	16	120	0	136	0,8
	Ukupno 1	709	15.450	86	16.245	100
2.	Fizičkim licima					
a)	Uslužne djelatnosti	810	32.244	170	33.224	5,7
b)	Trgovina	265	5.686	33	5.984	1,0
c)	Poljoprivreda	5.298	170.711	437	176.446	30,1
d)	Proizvodnja	108	4.209	16	4.333	0,7
e)	Stambene potrebe	3.507	173.157	303	176.967	30,2
f)	Ostalo	15.567	172.672	755	188.994	32,3
	Ukupno 2	25.555	558.679	1.714	585.948	100
	Ukupno (1+2)	26.264	574.129	1.800	602.193	

U ročnoj strukturi mikrokreditnog portfolija sa 31.12.2022. godine, najveće učešće imaju dugoročni mikrokrediti sa 95,3%, kratkoročni mikrokrediti učestvuju sa 4,4% i dospjela potraživanja po mikrokreditima sa 0,3%.

Posmatrajući sektorsku strukturu, dominantno je učešće mikrokredita odobrenih fizičkim licima u visini od 97,3%, a preostalih 2,7% se odnosi na mikrokredite odobrene pravnim licima. U okviru mikrokreditnog portfolija fizičkih lica, najveće je učešće mikrokredita odobrenih za ostale sektore 32,3%, te za stambene potrebe koje je iznosilo 30,2%. Prema visini učešća slijede mikrokrediti odobreni za poljoprivredu sa 30,1% i uslužne djelatnosti sa 5,7%. Učešće mikrokredita za trgovinu je 1%, a za proizvodnju 0,7%. U strukturi mikrokredita odobrenih pravnim licima, dominantno je učešće mikrokredita za uslužne djelatnosti sa 55,4%.

U grafikonu 15 prikazana je sektorska struktura mikrokredita sa usporednim pregledom u odnosu na kraj prethodne godine.

Grafikon 15: Sektorska struktura mikrokredita (usporedni pregled)

U tabeli 49 daje se pregled potraživanja sa pripadajućim rezervisanjima po grupama prema broju dana kašnjenja, kao i podatak o nenaplaćenim dospjelim potraživanjima preko 180 dana, koja su isknižena iz bilansa stanja, na dan 31.12.2022. godine:

- 000 KM -

Tabela 49: RKG

R. br.	Dani kašnjenja	Stope rezerv.	Iznos kredita	Učešće (%)	Dospjela kamata		Iznos ost. stavki aktive	Po mikrokr.	Rezervisanja		Više izdv. rezerve	Ukupna rezervisanja
					Stopa rezer.	Iznos kamate			Po dosp. kam.	Po ost. stav. aktive		
1	2	3	4	5	6	7	8	9=4x3	10=7x6	11=8x3	12	13=9+10+11+12
1.	0	0%	586.918	97,5	0%	313	421	0	0	0	171	171
2.	1-15	2%	4.184	0,7	2%	124	0	84	2	0	26	112
3.	16-30	15%	3.679	0,6	100%	87	0	552	87	0	56	695
4.	31-60	50%	2.714	0,4	100%	116	0	1.357	116	0	61	1.534
5.	61-90	80%	1.703	0,3	100%	71	0	1.362	71	0	39	1.472
6.	91-180	100%	2.995	0,5	100%	187	0	2.995	187	0	1	3.183
	Ukupno		602.193	100		898	421	6.350	463	0	354	7.167
7.	preko 180	Otpis	1.983	-	-	154	-	-	-	-	-	-

U mikrokreditnom portfoliju na nivou sektora, 97,5% se odnosi na mikrokredite u čijoj otplati nema kašnjenja, dok kod preostalih 2,5% mikrokredita ima kašnjenja, od čega se na kašnjenja do 30 dana odnosi 1,3% mikrokredita, a na kašnjenja u otplati od 31 do 180 dana 1,2% mikrokredita. Od ukupnog iznosa dospjele kamate (0,9 miliona KM), kašnjenja u plaćanju do 30 dana čine 23,5%, a kašnjenja od 31 do 180 dana čine 41,6%. Ukupan iznos rezervisanja po osnovu mikrokredita, kamata i ostalih stavki aktive sa 31.12.2022. godine je 7,2 miliona KM, a najveću stavku čine rezervisanja izvršena po mikrokreditima u kašnjenju od 91 do 180 dana, koja iznose 3,2 miliona KM i čine 44,4% ukupnog iznosa rezervisanja. Omjer RKG sa 31.12.2022. godine iznosi

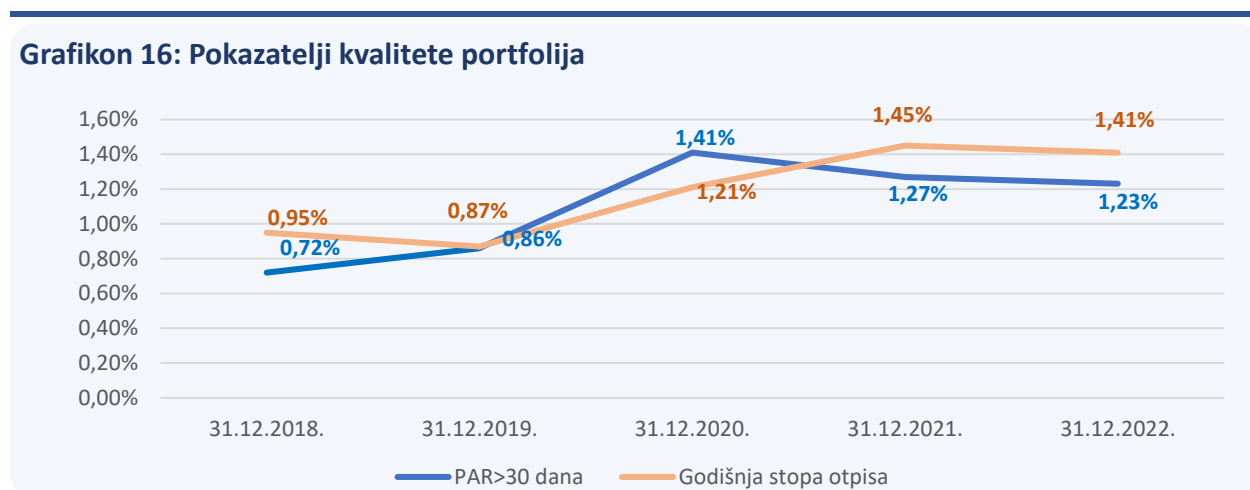
1,05%, što u poređenju sa istim omjerom 31.12.2021. godine, kada je iznosio 1,09%, predstavlja smanjenje za 0,04 procentna poena.

Ključni pokazatelji kvalitete mikrokreditnog portfolija

Pokazatelj portfolija u riziku preko 30 dana kašnjenja (PAR>30 dana) sa 31.12.2022. godine na nivou mikrokreditnog sektora iznosi 1,23% i smanjen je za 0,04 procentna poena u odnosu na 31.12.2021. godine. Ovaj pokazatelj rizičnosti mikrokreditnog portfolija na nivou sektora je u okviru propisanog standarda.

Na nivou mikrokreditnog sektora, godišnja stopa otpisa mikrokredita sa 31.12.2022. godine iznosi 1,41%, što je u okviru propisanog standarda, a ista je smanjena za 0,04 procentna poena u odnosu na kraj prethodne godine.

U grafikonu 16 prikazani su pokazatelji kvalitete portfolija sa usporednim pregledom po godinama.

Ponderisane NKS i EKS na mikrokredite

U periodu od 01.01. do 31.12.2022. godine, MKO sa sjedištem u FBiH zaključile su ukupno 147.690 ugovora, te isplatile 552,9 miliona KM mikrokredita, što je za 5.132 ugovora ili 3,6% više u odnosu na isti period prethodne godine, odnosno u vrijednosti isplata za 55 miliona KM ili 11,1% više isplata u odnosu na posmatrani period. Kod MKO sa sjedištem u FBiH, prosječna ponderisana NKS na ukupne mikrokredite je iznosila 18,98%, a EKS 23,30%, pri čemu je NKS na kratkoročne mikrokredite iznosila 20,22%, a na dugoročne 18,83%, te EKS na kratkoročne mikrokredite 28,90%, odnosno 22,65% na dugoročne mikrokredite. Prosječna ponderisana EKS na ukupne mikrokredite koje su isplatile MKO sa sjedištem u FBiH u periodu 01.01. - 31.12.2022. godine, bilježi smanjenje za 0,7 procentnih poena u odnosu na isti period 2021. godine, pri čemu je prosječna ponderisana EKS na kratkoročne mikrokredite zabilježila pad za 0,32 procentna poena, dok je na dugoročne mikrokredite zabilježila pad za 0,61 procentni poen.

U Prilogu 12. daje se pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS, prema ročnosti i namjeni, za mikrokredite koje su u periodu 01.01. - 31.12.2022. godine isplatile MKO sa sjedištem u FBiH.

U Prilogu 12a. daje se usporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS na isplaćene mikrokredite (kratkoročne, dugoročne i ukupne) u periodu 2018. - 2022. godina.

4.1.2.4. Finansijski rezultat mikrokreditnog sektora FBiH

Na nivou mikrokreditnog sektora u FBiH za period 01.01. - 31.12.2022. godine iskazan je pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 13,3 miliona KM (tabela 50), što je za 0,9 miliona KM ili 6,4% manje u odnosu na isti period 2021. godine. Na izvještajni datum, MKO su ukupno iskazale 19,2 miliona KM viška prihoda nad rashodima, odnosno dobiti i 5,9 miliona KM manjka prihoda nad rashodima, odnosno gubitka.

- 000 KM -

R. br.	Opis	01.01. - 31.12.2021.						01.01. - 31.12.2022.					
		Iznos			Broj MKO			Iznos			Broj MKO		
		MKF	MKD	Ukupno	MKF	MKD	Ukupno	MKF	MKD	Ukupno	MKF	MKD	Ukupno
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Višak prihoda nad rashodima/Dobit	13.353	6.884	20.237	8	2	10	13.821	5.353	19.174	8	2	10
2.	Manjak prihoda nad rashodima/Gubitak	124	5.932	6.056	2	1	3	396	5.510	5.906	2	1	3
	Ukupno	13.229	952	14.181	10	3	13	13.425	-157	13.268	10	3	13

MKF su iskazale višak prihoda nad rashodima u iznosu od 13,4 miliona KM, koji je za 0,2 miliona KM veći u odnosu na isti period prethodne godine, dok su MKD iskazala neto gubitak u iznosu od 157 hiljada KM. Iskazani ukupni višak prihoda nad rashodima MKF iznosio je 13,8 miliona KM (osam MKF), a manjak prihoda nad rashodima su iskazale dvije MKF u iznosu od 0,4 miliona KM. Dobit su iskazala dva MKD u iznosu od 5,4 miliona KM, dok je jedno MKD iskazalo gubitak u iznosu od 5,5 miliona KM. U prilogima 13. i 14. dati su zbirni bilansi uspjeha za MKF i MKD.

Ukupni prihodi mikrokreditnog sektora u FBiH

Prema izvještajnim podacima MKO, ukupni prihodi mikrokreditnog sektora u FBiH ostvareni u periodu 01.01. - 31.12.2022. godine iznose 126 miliona KM i isti su veći za 6,4 miliona KM ili 5,4% u odnosu na isti period prethodne godine (tabela 51).

- 000 KM -

R. br.	Struktura ukupnih prihoda	01.01. - 31.12.2021.				Učešće %	01.01. - 31.12.2022.				Indeks (9/5)
		MKF	MKD	Ukupno	MKF		MKD	Ukupno	Učešće %		
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11	
1.	Prihod od kamata i slični prihodi										
1.1.	Kamata na kamatonosnim računima depozita kod depozitnih institucija	15	3	18	0,0	3	2	5	0,0	28	
1.2.	Kamate na plasmane bankama	11	0	11	0,0	14	0	14	0,0	127	
1.3.	Kamate na kredite	72.800	29.332	102.132	85,4	77.477	29.832	107.309	85,2	105	
1.4.	Naknade za obradu kredita	4.317	1.521	5.838	4,9	5.059	1.460	6.519	5,2	112	
1.5.	Naknade za prijev. otplatu kredita	466	249	715	0,6	597	266	863	0,7	121	
1.6.	Ostali prihodi od kamata i sl. prihodi	1.022	108	1.130	1,0	1.095	332	1.427	1,1	126	
	Ukupno	78.631	31.213	109.844	91,9	84.245	31.892	116.137	92,2	106	
2.	Operativni prihodi										
2.1.	Naknade za izvršene usluge	184	0	184	0,2	236	0	236	0,2	128	
2.2.	Prihod od naplaćenih otpisanih potraž.	7.109	585	7.694	6,4	6.896	979	7.875	6,2	102	
2.3.	Ostali operativni prihodi	13	18	31	0,0	9	16	25	0,0	81	
	Ukupno	7.306	603	7.909	6,6	7.141	995	8.136	6,4	103	
3.	Ostali poslovni prihodi	1.564	234	1.798	1,5	1.472	257	1.729	1,4	96	
	Ukupni prihodi (1+2+3)	87.501	32.050	119.551	100	92.858	33.144	126.002	100	105	

U strukturi ukupnih prihoda MKO, prihodi od kamata i slični prihodi učestvuju sa 92,2%, operativni prihodi sa 6,4%, a ostali poslovni prihodi sa 1,4%. U odnosu na isti period prethodne godine, prihodi od kamata i slični prihodi, zabilježili su porast od 6,3 miliona KM ili 5,7%. Prihodi

od kamata na kredite, kao najznačajnija stavka prihoda od kamata i sličnih prihoda porasli su za 5,2 miliona KM ili 5,1%.

Operativni prihodi MKO u posmatranom periodu zabilježili su porast od 0,2 miliona KM ili 2,9%, pri čemu su prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja, kao dominantna stavka, povećani za 0,2 miliona KM ili 2,4%. Ostali poslovni prihodi zabilježili su pad u iznosu od 0,1 milion KM ili 3,8%.

Ukupni rashodi mikrokreditnog sektora u FBiH

Prema izvještajnim podacima MKO, ukupni rashodi mikrokreditnog sektora u FBiH za period 01.01. - 31.12.2022. godine iznose 112,7 miliona KM i isti su veći za 7,4 miliona KM ili 7% u odnosu na isti period prethodne godine (tabela 52).

- 000 KM -

Tabela 52: Struktura ukupnih rashoda MKO										
R. br.	Struktura ukupnih rashoda	01.01. - 31.12.2021.				01.01. - 31.12.2022.				Indeks (9/5)
		MKF	MKD	Ukupno	Učešće %	MKF	MKD	Ukupno	Učešće %	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11
1.	Rashodi od kamata i slični rashodi									
1.1.	Kamate na pozajmljena sredstva	6.458	4.315	10.773	10,2	6.617	4.613	11.230	10,0	104
1.2.	Naknade za primljene kredite	676	529	1.205	1,2	696	546	1.242	1,1	103
1.3.	Naknade za prijev. otplatu kredita	0	0	0	0,0	0	0	0	0,0	-
1.4.	Ostali rashodi po kamatama i sl. rashodi	444	2.321	2.765	2,6	429	1.848	2.277	2,0	82
	Ukupno	7.578	7.165	14.743	14,0	7.742	7.007	14.749	13,1	100
2.	Operativni rashodi									
2.1.	Troškovi plata i doprinosa	38.375	9.919	48.294	45,8	41.117	10.304	51.421	45,6	106
2.2.	Troškovi amortizacije	4.410	1.427	5.837	5,5	4.630	1.454	6.084	5,4	104
2.3.	Materijalni troškovi	1.955	522	2.477	2,4	2.418	710	3.128	2,8	126
2.4.	Troškovi usluga	12.909	6.303	19.212	18,2	15.062	6.329	21.391	18,9	111
2.5.	Ostali operativni troškovi	2.489	773	3.262	3,1	2.641	836	3.477	3,1	107
	Ukupno	60.138	18.944	79.082	75,0	65.868	19.633	85.501	75,8	108
3.	Ostali poslovni rashodi	731	201	932	0,9	733	243	976	0,9	105
4.	Troškovi rezerv. za kred. i dr. gubitke	4.180	4.415	8.595	8,2	3.844	5.824	9.668	8,6	112
5.	Porez na višak prih. nad rash./dobit	1.645	373	2.018	1,9	1.246	594	1.840	1,6	91
	Ukupni rashodi (1+2+3+4+5)	74.272	31.098	105.370	100	79.433	33.301	112.734	100	107

U strukturi ukupnih rashoda MKO, dominiraju operativni rashodi sa učešćem od 75,8%, dok rashodi od kamata i slični rashodi učestvuju sa 13,1%, te troškovi rezervisanja za kreditne i druge gubitke sa 8,6%. Na ostale poslovne rashode i porez na višak prihoda nad rashodima, odnosno dobit odnosi se 2,5% ukupnih rashoda MKO.

Rashodi od kamata i slični rashodi su na istom nivou u odnosu na isti period prethodne godine, pri čemu su kamate na pozajmljena sredstva i naknade za primljene kredite povećane za 4,2% i 3,1%. Ostali rashodi po kamatama i slični rashodi su smanjeni za 17,6%.

Operativni rashodi MKF, kao dominantna stavka ukupnih rashoda, povećani su za 6,4 miliona KM ili 8,1%, pri čemu su troškovi plaća i doprinosa, kao najznačajnija stavka, porasli za 3,1 milion KM ili 6,5%. Troškovi usluga su porasli za 2,2 miliona KM ili 11,3%, materijalni troškovi za 0,7 miliona KM ili 26,3%, a ostali operativni troškovi za 0,2 miliona KM odnosno 6,6%. Troškovi amortizacije su porasli za 0,2 miliona KM ili 4,2%.

Ostali poslovni rashodi povećani su za 4,7%, dok su troškovi rezervisanja za kreditne i druge gubitke porasli za 1,1 milion KM ili 12,5%. Troškovi poreza na višak prihoda nad rashodima, odnosno dobit su manji za 0,2 miliona KM ili 8,8%.

Pokazatelji efikasnosti i održivosti mikrokreditnog sektora FBiH

Operativna efikasnost poslovanja mikrokreditnog sektora FBiH sa 31.12.2022. godine iznosi 18,93%, što je u okviru propisanog pokazatelja.

Prema izvještajnim podacima na nivou mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31.12.2022. godine prilagođeni povrat na aktivu za inflaciju, tržišnu cijenu kapitala i donacije (AROA), je pozitivan i iznosi 1,95%. Pokazatelj operativne održivosti mikrokreditnog sektora FBiH, koji se koristi kao uobičajeni standard i iskazuje odnosom ukupnih prihoda (umanjenih za naplatu otpisanih potraživanja i ostalih poslovnih prihoda) i ukupnih rashoda, iznosi 113,62%.

4.1.3. PREPORUKE ZA MIKROKREDITNI SEKTOR

FBA će u okviru propisanih nadležnosti za nadzor mikrokreditnog sektora u FBiH nastaviti sa planiranim supervizorskim aktivnostima, koje će biti usmjerene na:

- praćenje usklađenosti poslovanja MKO sa regulatornim okvirom, u pogledu ostvarenja ciljeva mikrokreditiranja, u smislu poboljšanja materijalnog položaja korisnika mikrokredita, doprinosa povećanju zaposlenosti i podrške razvoju poduzetništva, povećanju transparentnosti poslovanja i zaštite prava korisnika finansijskih usluga;
- pravovremeno i adekvatno poduzimanje aktivnosti u MKO u skladu sa izrečenim korektivnim mjerama na otklanjanju identifikovanih nepravilnosti i slabosti u poslovanju;
- praćenje makroekonomskih prilika i utjecaja na MKO sektor, te ublažavanje negativnih efekata na krajnje korisnike kredita.

Nadležna upravljačka tijela MKO trebaju osigurati usklađenost poslovanja sa regulatornim okvirom i propisanim standardima, a posebno u pogledu:

- obavljanja djelatnosti mikrokreditiranja radi poboljšanja materijalnog položaja korisnika, povećanja zaposlenosti i pružanja podrške razvoju poduzetništva, polazeći od zakonom propisanih ciljeva mikrokreditiranja uz dosljednu primjenu Zakona o zaštiti korisnika finansijskih usluga³², uključujući i usklađivanje politika kamatnih stopa na mikrokredite sa propisanim ciljevima mikrokreditiranja, dajući na taj način doprinos stabilnosti i održivosti mikrokreditnog sektora u FBiH;
- održavanja i unapređenja dobrih praksi upravljanja rizicima kojima su ili kojima bi mogle biti izložene MKO, efikasnosti sistema internih kontrola i neovisne funkcije interne revizije;
- optimiziranja resursa i primjene principa odgovornog mikrokreditiranja;
- usklađivanja, odnosno unapređenja pokazatelja operativne efikasnosti i operativne održivosti;
- nastavka i unapređenja saradnje sa AMFI, u smislu pružanja stručne pomoći u primjeni zakonske i podzakonske regulative za MKO;
- redovnog, ažurnog i tačnog dostavljanja podataka CBBiH za potrebe vođenja CRK-a i
- unaprjeđenja transparentnosti poslovanja.

MKO koje su manje kapitalizirane i/ili imaju materijalno značajan iznos otpisanih mikrokredita trebaju uspostaviti i realizirati jasna i konzistentna strateška opredjeljenja u pogledu održivosti poslovanja, mogućeg iznalaženja prihvatljivih partnera za konsolidaciju, kako bi se optimizirali resursi, očuvala donirana sredstva, osigurala podrška stranih kreditora, te obezbijedila održivost radnih mjesta u MKO, što će biti predmet supervizorske pažnje sa ciljem očuvanja stabilnosti

³² „Službene novine Federacije BiH“, broj 31/14

mikrokreditnog sektora i ostvarenja zakonom propisanih ciljeva i djelatnosti mikrokreditiranja u FBiH.

4.2. LIZING SEKTOR

4.2.1. STRUKTURA LIZING SEKTORA U FBiH

4.2.1.1. Broj lizing društava i podružnica

Dozvolu FBA za obavljanje poslova lizinga na dan 31.12.2022. godine imaju četiri lizing društva u FBiH, te je u odnosu na kraj prethodne godine broj lizing društava isti obzirom da je jedno društvo registrovano u prvom kvartalu 2022. godine, dok je za jedno društvo, u četvrtom kvartalu 2022. godine, doneseno rješenje o oduzimanju dozvole za rad, te je nadležnom sudu dostavljen prijedlog za otvaranje likvidacionog postupka. Tri lizing društva imaju osnovanu po jednu podružnicu u RS-u.

U Prilogu 15. daju se osnovni podaci o lizing društvima koja sa 31.12.2022. godine čine lizing sektor u FBiH.

4.2.1.2. Struktura vlasništva

Struktura vlasništva lizing društava u FBiH, prema podacima sa 31.12.2022. godine je sljedeća: dva lizing društva su u 100%-tnom vlasništvu nerezidentnih pravnih lica, jedno lizing društvo je u većinskom vlasništvu nerezidentnog pravnog lica, dok je jedno lizing društvo u 100%-tnom vlasništvu rezidentnog pravnog lica.

4.2.1.3. Kadrovska struktura

Na dan 31.12.2022. godine u lizing sektoru u FBiH je zaposleno 100 radnika, što je za jednog radnika ili 1% manje u odnosu na kraj prethodne godine (tabela 53).

R. br.	Stepen stručne sprema	31.12.2021.		31.12.2022.		Indeks (5/3)
		Broj zaposlenih	Učešće %	Broj zaposlenih	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Visoka stručna sprema – VSS	73	72,3	77	77,0	105
2.	Viša stručna sprema – VŠS	4	4,0	2	2,0	50
3.	Srednja stručna sprema – SSS	18	17,8	16	16,0	89
4.	Ostali	6	5,9	5	5,0	83
	Ukupno	101	100	100	100	99

Efikasnost zaposlenih prilikom ocjene performansi lizing društva zasniva se na omjeru aktive i broja zaposlenih. Prema pokazateljima na dan 31.12.2022. godine na nivou lizinga sektora u FBiH na svakog zaposlenog odnosilo se 4,4 miliona KM aktive, što je za 0,7 miliona KM ili 18,1% više u odnosu na 31.12.2021. godine.

4.2.2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA

4.2.2.1. Bilans stanja

Ukupna aktiva lizing sektora u FBiH na dan 31.12.2022. godine iznosi 437 miliona KM i veća je za 63,3 miliona KM ili 16,9% u odnosu na 31.12.2021. godine. Na dva lizing društva, posmatrano po veličini aktive, odnosi se 69,8% ukupne aktive lizing sektora u FBiH.

U Prilogu 16. dat je Zbirni bilans stanja lizing društava u FBiH, dok je u Prilogu 17. dat pregled osnovnih pokazatelja lizing društava u FBiH, prema izvještajnim podacima sa stanjem na dan 31.12.2022. godine. U tabeli 54 daje se sažeti bilans stanja lizing sektora.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2021.	Učešće %	31.12.2022.	Učešće %	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
AKTIVA						
1.	Novac i novčani ekvivalenti	4.391	1,2	4.384	1,0	100
2.	Plasmani bankama	8.240	2,2	6.167	1,4	75
3.	Potraživanja po finansijskom lizingu, neto	290.647	77,8	342.550	78,4	118
3a)	Potraživanja po finansijskom lizingu, bruto	318.640	85,3	383.834	87,8	120
3b)	Rezerve za gubitke	5.681	1,5	4.837	1,1	85
3c)	Odgođeni prihod po osnovu kamata	21.996	5,9	36.075	8,2	164
3d)	Odgođeni prihod po osnovu naknada	316	0,1	372	0,1	118
4.	Potraživanja od supsidijarnih lica	0	0,0	0	0,0	-
5.	Materijalna i nematerijalna imovina, neto	64.259	17,2	76.012	17,4	118
5a)	Materijalna i nematerijalna imovina - vlastita sredstva, neto	1.557	0,4	1.222	0,3	78
5b)	Materijalna i nematerijalna imovina - operativnog lizinga, neto	62.702	16,8	74.790	17,1	119
6.	Dugoročne investicije	368	0,1	408	0,1	111
7.	Ostala aktiva	5.831	1,5	7.519	1,7	129
Ukupno aktiva		373.736	100	437.040	100	117
PASIVA						
8.	Obaveze po uzetim kreditima	336.293	90,0	390.310	89,3	116
9.	Ostale obaveze	7.957	2,1	10.158	2,3	128
10.	Kapital	29.486	7,9	36.572	8,4	124
Ukupna pasiva		373.736	100	437.040	100	117
11.	Vanbilansna evidencija	106.550		60.984		57

U strukturi ukupne aktive lizing sektora u FBiH najznačajnije je učešće neto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga, koja iznose 342,6 miliona KM ili 78,4% ukupne aktive. U poređenju sa 31.12.2021. godine, neto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga veća su za 51,9 miliona KM ili 17,9%, dok su bruto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga veća za iznos od 65,2 miliona KM ili 20,5%. Jedna banka koja obavlja poslove finansijskog lizinga, na 31.12.2022. godine iskazuje neto potraživanja po osnovu ugovora finansijskog lizinga u ukupnom iznosu od 36,1 milion KM, što ukazuje da neto potraživanja na nivou lizing sistema iznose 378,7 miliona KM i ista su za 48,1 milion KM ili 14,6% veća u odnosu na kraj prethodne godine.

Bilansna pozicija novac i novčani ekvivalenti na dan 31.12.2022. godine iznosi 4,4 miliona KM, što čini 1% ukupne aktive, te je na istom nivou u odnosu na 31.12.2021. godine. Plasmani bankama, koje iskazuje jedno lizing društvo, na dan 31.12.2022. godine iznose 6,2 miliona KM, što čini 1,4% ukupne aktive lizing sektora u FBiH, a što je za 2,1 milion KM ili 25,2% manje u odnosu na 31.12.2021. godine. Neto vrijednost osnovnih sredstava finansiranih putem operativnog lizinga na dan 31.12.2022. godine iznosi 74,8 miliona KM i za 12,1 milion KM ili 19,3% je povećana u odnosu na 31.12.2021. godine.

U strukturi potraživanja po osnovu finansijskog lizinga na nivou lizinga sektora u FBiH, posmatrano prema predmetu lizinga, ugovori koji su odobreni po osnovu finansiranja putničkih vozila i vozila za obavljanje djelatnosti učestvuju sa 86,4%, ugovori po osnovu finansiranja mašina i opreme učestvuju sa 13,4%, dok se na ugovore putem kojih su finansirane nekretnine odnosi 0,2%. Prema korisniku lizinga, najveći dio se odnosi na ugovore odobrene pravnim licima (90,2%), te na ugovore odobrene fizičkim licima (5,6%).

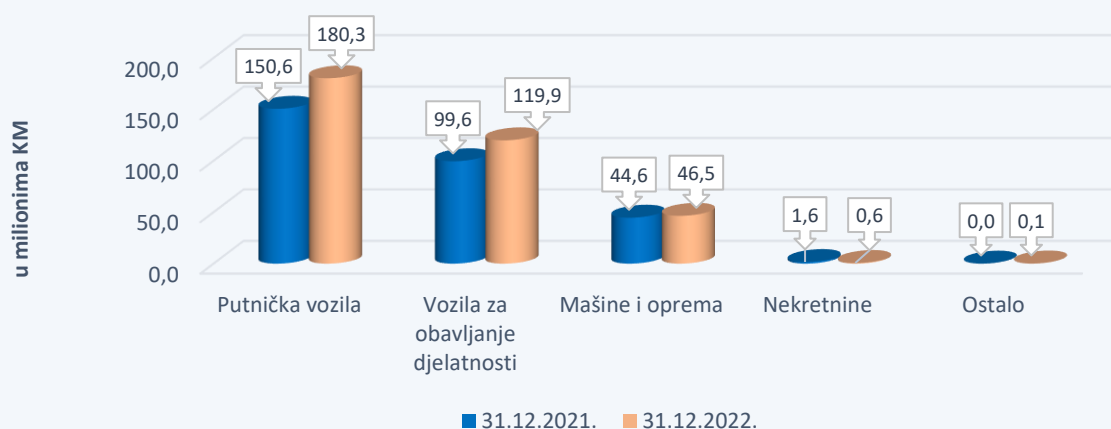
U tabeli 55 iskazana je struktura potraživanja po finansijskom lizingu na nivou lizing sektora u FBiH (bruto potraživanja umanjena za odgođene prihode po osnovu kamata i naknada) na dan 31.12.2022. godine.

- 000 KM -

R. br.	Opis	Kratkoročna potraživanja	Dugoročna potraživanja	Dospjela potraživanja	Ukupna potraživanja	Učešće %
1	2	3	4	5	6	7
1.	Prema predmetu lizinga					
1.1.	Putnička vozila	57.304	121.574	1.469	180.347	51,9
1.2.	Vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička)	41.168	77.399	1.297	119.864	34,5
1.3.	Mašine i oprema	18.454	27.615	460	46.529	13,4
1.4.	Nekretnine	111	469	15	595	0,2
1.5.	Ostalo	39	13	0	52	0,0
	Ukupno	117.076	227.070	3.241	347.387	100
2.	Prema korisniku lizinga					
2.1.	Pravna lica	106.450	203.919	2.994	313.363	90,2
2.2.	Preduzetnici	4.140	8.025	102	12.267	3,5
2.3.	Fizička lica	5.670	13.755	137	19.562	5,6
2.4.	Ostalo	816	1.371	8	2.195	0,7
	Ukupno	117.076	227.070	3.241	347.387	100

U grafikonu 17 prikazana je struktura potraživanja po finansijskom lizingu sa usporednim podacima na kraju prethodne godine.

Grafikon 17: Struktura potraživanja po finansijskom lizingu (uporedni pregled)

4.2.2.2. Kapital i obaveze

Ukupni kapital lizing društava na 31.12.2022. godine iznosi 36,6 miliona KM, što čini 8,4% ukupne pasive lizing sektora u FBiH, a u poređenju sa 31.12.2021. godine, navedena pozicija je povećana za 7,1 milion KM ili 24%.

Ukupne obaveze lizing sektora na dan 31.12.2022. godine iznose 400,4 miliona KM, što čini 91,6% ukupne pasive lizing društava u FBiH. U poređenju sa stanjem na 31.12.2021. godine ukupne obaveze na nivou sektora povećane su za iznos od 56,2 miliona KM ili 16,3%.

Obaveze lizing društava u FBiH po uzetim kreditima na dan 31.12.2022. godine iznose 390,3 miliona KM, te predstavljaju dominantan izvor u strukturi ukupne pasive lizing sektora u FBiH, obzirom da čine 89,3% ukupne pasive. U poređenju sa 31.12.2021. godine, pozicija obaveza po kreditima je veća za iznos od 54 miliona KM ili 16,1%. Posmatrano prema ugovorenoj ročnosti, dominantno je učešće dugoročnih kredita u obavezama po uzetim kreditima.

4.2.2.3. Aktiva i kvalitet aktive

Prema izvještajnim podacima na nivou lizing sektora u FBiH, rezerve za gubitke po finansijskom lizingu na dan 31.12.2022. godine (tabela 56) iskazane su u iznosu od 4,8 miliona KM i manje su u odnosu na 31.12.2021. godine za 0,8 miliona KM ili 14,9%.

U strukturi potraživanja po finansijskom lizingu na dan 31.12.2022. godine iskazano je ukupno 3,2 miliona KM dospjelih neizmirenih potraživanja, koja su veća za 0,9 miliona KM ili 35,7% u odnosu na 31.12.2021. godine, što je rezultat značajnog povećanja ove stavke kod dva društva za ukupno 163,3%, dok je jedno društvo iskazalo smanjenje za 21,4%.

- 000 KM -

Tabela 56: Pregled rezervi za finansijski lizing

R. br.	Dani kašnjenja	Stopa rezerv. za finans. lizing (pokretne stvari)	Stopa rezerv. za finans. lizing (nepokr. stvari)	Iznos potraž. za pokretne stvari	Iznos potraž. za nepokr. stvari	Iznos osnovice za pokretne stvari	Iznos osnovice za nepokr. stvari	Rezerve			Ukupne rezerve
								Za pokretne stvari	Za nepokr. stvari	Više obrač. i izdvojene rezerve	
1	2	3	4	5	6	7	8	9=7x3	10=8x4	11	12=9+10+11
1.	0-60	0,5%	0,5%	343.836	490	61.934	218	310	1	4.306	4.617
2.	60-90	10%	10%	2.311	120	486	0	49	0	54	103
3.	90-180	50%	50%	596	0	166	0	83	0	0	83
4.	preko 180	100%	75%	34	0	34	0	34	0	0	34
5.	preko 360	100%	100%	0	0	0	0	0	0	0	0
Ukupno				346.777	610	62.620	218	476	1	4.360	4.837

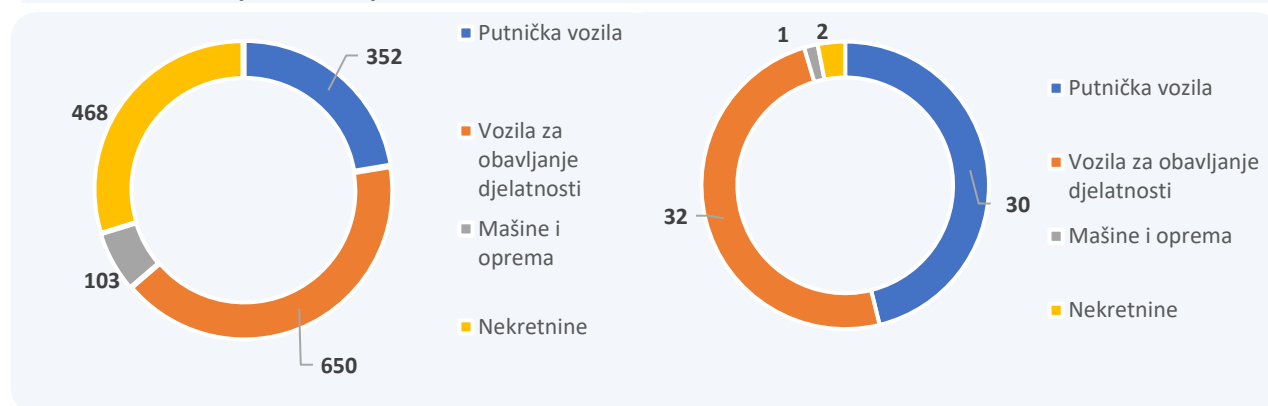
Ukupan iznos otpisanih potraživanja na dan 31.12.2022. godine iznosi 4,1 milion KM, što je smanjenje u odnosu na 31.12.2021. godine za 2,8 miliona KM ili 40,9%, usljed oduzimanja dozvole za rad jednom lizing društvu koje je sa 31.12.2021. godine, u ovoj bilansnoj poziciji, imalo učešće od 33,6%, te smanjenja ove bilansne pozicije kod ostala tri lizing društva koja istu iskazuju u izvještajima.

Procijenjena tržišna vrijednost izuzetih predmeta lizinga, usljed raskida lizing ugovora sa korisnikom lizinga na dan 31.12.2022. godine na nivou lizing sektora FBiH iznosi 1,6 miliona KM i

povećana je u odnosu na 31.12.2021. godine za 0,7 miliona KM, dok je ukupno izuzetih 65 predmeta, što je za 46 predmeta više u odnosu na kraj prethodne godine (grafikon 18). Kod jednog lizing društva koje ima 88,6% učešća u procijenjenoj tržišnoj vrijednosti izuzetih predmeta lizinga, zabilježeno je povećanje vrijednosti u odnosu na kraj prethodne godine za 141,2%.

Od ukupno iskazanog iznosa procijenjene tržišne vrijednosti izuzetih predmeta lizing sektora u FBiH na dan 31.12.2022. godine, na putnička vozila i vozila za obavljanje djelatnosti odnosi se 63,7%, a na mašine i opremu 6,5%. Na nekretnine (poslovne objekte), po kojima su lizing društva ušla u posjed iz razloga nepoštivanja ugovornih obaveza od strane korisnika lizinga, odnosi se 29,8% ukupno iskazanog iznosa procijenjene vrijednosti izuzetih predmeta, a cjelokupan iznos navedene pozicije odnosi se na jedno lizing društvo.

Grafikon 18: Struktura procijenjene tržišne vrijednost izuzetih predmeta lizinga (u 000 KM) i broja izuzetih predmeta

Posmatrano na nivou lizing sistema FBiH na dan 31.12.2022. godine, tržišna vrijednost izuzetih predmeta lizinga iznosi 1,6 miliona KM i ista je smanjena za iznos od 2,9 miliona KM u odnosu na 31.12.2021. godine. Od naprijed navedenog iznosa izuzetih predmeta lizinga, na predmete izuzete od strane banke koja obavlja poslove lizinga odnosi se 19 hiljada KM ili 1,2% ukupne tržišne vrijednosti izuzetih predmeta iskazanih na nivou lizing sistema. Na značajno smanjenje navedene pozicije utjecalo je smanjenje vrijednosti na poziciji nekretnina koje iskazuje banka koja obavlja poslove lizinga. Nekretnine preuzete za neotplaćena potraživanja banka je vrednovala u skladu s Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka, odnosno iste je svela na jednu KM.

4.2.2.4. Profitabilnost

Prema izvještajnim podacima četiri lizing društva, na nivou lizing sektora u FBiH u periodu od 01.01. do 31.12.2022. godine iskazan je pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 8,9 miliona KM, što predstavlja povećanje za četiri miliona KM u odnosu na isti period 2021. godine (tabela 57). Iskazana ukupna neto dobit iznosila je 9,3 miliona KM (tri lizing društva), dok je jedno lizing društvo iskazalo gubitak u iznosu od 461 hiljadu KM.

- 000 KM -

R. br.	Opis	01.01. - 31.12.2021.		01.01. - 31.12.2022.	
		Iznos	Broj lizing društava	Iznos	Broj lizing društava
1	2	3	4	5	6
1.	Dobit	5.776	3	9.341	3
2.	Gubitak	936	1	461	1
	Ukupno	4.840	4	8.880	4

U Prilogu 18. dat je zbirni bilans uspjeha lizing društava u FBiH za period 01.01. - 31.12.2022. godine.

Ukupni prihodi lizing sektora u FBiH

Ukupni prihodi lizing sektora u FBiH ostvareni u periodu 01.01. - 31.12.2022. godine iznose 46,1 milion KM i isti su veći za 9,1 milion KM ili 24,7% u odnosu na isti period prethodne godine (tabela 58).

- 000 KM -

R. br.	Struktura ukupnih prihoda	01.01. - 31.12.2021.		01.01. - 31.12.2022.		Indeks (5/3)
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Prihod od kamata i slični prihodi					
1.1.	Kamate na plasmane bankama	73	0,2	136	0,3	186
1.2.	Kamate po finansijskom lizingu	11.772	31,9	13.631	29,6	116
1.3.	Ostali prihodi od kamate	2.005	5,4	2.300	5,0	115
	Ukupno 1	13.850	37,5	16.067	34,9	116
2.	Operativni prihodi					
2.1.	Naknade za operativni najam	19.498	52,8	23.149	50,2	119
2.2.	Naknada za izvršene usluge	1	0,0	1	0,0	100
2.3.	Ostali operativni prihodi	3.577	9,7	6.486	14,1	181
	Ukupno 2	23.076	62,5	29.636	64,3	128
3.	Prihod po osnovu otpuštanja rez. za gubitke	0	0,0	362	0,8	-
	Ukupni prihodi (1+2+3)	36.926	100	46.065	100	125

Prihodi od kamata i slični prihodi lizing sektora FBiH iznose 16,1 milion KM, te čine 34,9% ukupnih prihoda lizing sektora, a isti su veći za 2,2 miliona KM ili 16% u odnosu na isti period prethodne godine. Najznačajnija pozicija prihoda od kamata su prihodi po osnovu kamata po finansijskom lizingu u ukupnom iznosu od 13,6 miliona KM i isti su za 1,9 miliona KM ili 15,8% veći u odnosu na isti period prethodne godine.

Operativni prihodi iznose 29,6 miliona KM sa učešćem od 64,3% u ukupnim prihodima lizing sektora, i u poređenju sa istim periodom prethodne godine povećani su za iznos od 6,6 miliona KM ili 28,4%. Naknade za operativni najam, kao dominantna stavka operativnih prihoda povećane su za 3,6 miliona KM ili 18,7%, dok su ostali operativni prihodi povećani za 2,9 miliona KM ili 81,3%, usljed značajnog povećanja ove stavke kod dva lizing društva koja imaju 85,9% učešća u ovoj stavci. U periodu od 01.01. - 31.12.2022. godine iskazan je prihod po osnovu otpuštanja rezervi za gubitke u iznosu od 362 hiljade KM, koji čini 0,8% ukupnih prihoda lizing sektora. Dva lizing društva iskazala su prihod na navedenoj poziciji.

Ukupni rashodi lizing sektora u FBiH

Ukupni rashodi za period 01.01. - 31.12.2022. godine iznose 37,2 miliona KM, a isti su veći za 5,1 milion KM ili 15,9% u odnosu na prethodnu godinu (tabela 59).

- 000 KM -

R. br.	Struktura ukupnih rashoda	01.01. - 31.12.2021.		01.01. - 31.12.2022.		Indeks (5/3)
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Rashod od kamata i slični rashodi					
1.1.	Kamate na pozajmljena sredstva	4.244	13,2	6.331	17,0	149
1.2.	Naknade za obradu kredita	88	0,3	128	0,4	145
1.3.	Ostali rashod po kamati	3	0,0	4	0,0	133
	Ukupno 1	4.335	13,5	6.463	17,4	149
2.	Operativni rashodi					
2.1.	Troškovi plata i doprinosa	4.736	14,7	4.978	13,4	105
2.2.	Troškovi poslovnog prostora	12.823	40,0	14.826	39,9	116
2.3.	Ostali troškovi	8.147	25,4	10.199	27,4	125
	Ukupno 2	25.706	80,1	30.003	80,7	117
3.	Troškovi rezervi	1.444	4,5	0	0,0	0
4.	Porez na dobit	601	1,9	719	1,9	120
	Ukupni rashodi (1+2+3+4)	32.086	100	37.185	100	116

Rashodi od kamata i slični rashodi u lizing sektoru iznose 6,5 miliona KM, sa učešćem od 17,4% u ukupnim rashodima, te su veći u odnosu na isti period prethodne godine za 2,1 milion KM ili 49,1%, čemu je najviše doprinijelo povećanje ove stavke za 65,1% kod jednog lizing društva koje ima 46,9% učešća u ovoj bilansnoj poziciji. Kamatni rashodi na uzete kredite, kao dominantna stavka rashoda od kamata, zabilježili su rast za 2,1 milion KM ili 49,2%.

U posmatranom periodu ukupni operativni rashodi lizing sektora iznose 30 miliona KM sa učešćem od 80,7% u ukupnim rashodima lizing sektora, i isti su veći za 4,3 miliona KM ili 16,7% u odnosu na isti period prethodne godine, pri čemu su u njihovoj strukturi povećani troškovi plata i doprinosa za 5,1%, troškovi poslovnog prostora za 15,6%, dok su ostali troškovi povećani za 25,2%. Porez na dobit lizing društava iznosi 0,7 miliona KM sa učešćem od 1,9%.

4.2.2.5. Struktura plasmana prema predmetu i vrsti lizinga

Vrijednost novozaključenih ugovora finansijskog i operativnog lizinga ostvarenih na nivou lizing sistema u periodu od 01.01. do 31.12.2022. godine iznosi 264,7 miliona KM i veća je za 50,4 miliona KM ili 23,5% u odnosu na isti period prethodne poslovne godine, od čega se na lizing sektor, kojeg čine četiri lizing društva, odnosi 249,7 miliona KM, odnosno 94,3% od ukupne vrijednosti novozaključenih ugovora na nivou lizing sistema.

Broj novozaključenih ugovora na nivou lizing sistema, u istom periodu iznosi 4.748, što je za 468 ugovora ili 10,9% više u odnosu na isti period prethodne godine. Od toga se na lizing sektor odnosi 4.551 ugovor ili 95,9% od ukupnog broja zaključenih ugovora na nivou lizing sistema. Prosječna vrijednost ugovora na nivou lizing sistema zaključenih u periodu od 01.01. do 31.12.2022. godine iznosi 55,7 hiljada KM i ista je veća za 11,3% u odnosu na isti period prethodne godine, kada je iznosila 50,1 hiljadu KM, dok prosječna vrijednost ugovora na nivou lizing sektora iznosi 54,9

hiljada KM što je za 13,6% više u odnosu na isti period 2021. godine kada je iznosila 48,3 hiljade KM.

Od ukupno ostvarene vrijednosti novozaključenih ugovora u periodu od 01.01. do 31.12.2022. godine, na ugovore finansijskog lizinga odnosi se 84%, dok se na ugovore operativnog lizinga odnosi 16%.

U tabeli 60 prikazan je usporedni pregled broja zaključenih ugovora u periodu 01.01. - 31.12.2022. godine i isti period prethodne poslovne godine, kao i usporedni pregled ostvarenog iznosa novozaključenih ugovora u istim periodima:

- 000 KM -

R. br.	O p i s	01.01. - 31.12.2021.						01.01. - 31.12.2022.					
		Finansijski lizing		Operativni lizing		Ukupno		Finansijski lizing		Operativni lizing		Ukupno	
		Broj 3	Iznos 4	Broj 5	Iznos 6	Broj 7=3+5	Iznos 8=4+6	Broj 9	Iznos 10	Broj 11	Iznos 12	Broj 13=9+11	Iznos 14=10+12
1.	Vozila	3.237	150.995	796	33.228	4.033	184.223	3.555	193.949	938	42.327	4.493	236.276
2.	Oprema	247	30.136	0	0	247	30.136	246	28.268	0	0	246	28.268
3.	Nekretnine	0	0	0	0	0	0	2	96	0	0	2	96
4.	Ostalo	0	0	0	0	0	0	7	74	0	0	7	74
	Ukupno	3.484	181.131	796	33.228	4.280	214.359	3.810	222.387	938	42.327	4.748	264.714

Ukupan iznos novih finansiranja u izvještajnom periodu ostvarila su sva četiri lizing društva i jedna banka, koja se bavi poslovima finansijskog lizinga kao pravni sljednik lizing društva koje se pripojilo istoj.

U strukturi novih plasmana, prema vrsti korisnika finansijskog lizinga, dominiraju plasmani prema pravnim licima, koji čine 91,5% ukupnog iznosa finansiranja u periodu 01.01. - 31.12.2022. godine. Jedan od bitnih razloga je činjenica da je finansiranje putem lizinga za fizička lica nepovoljnije u odnosu na kreditne plasmane zbog obaveze plaćanja PDV-a na kamatu, što predstavlja dodatni trošak klijentima koji nisu PDV obveznici.

Ponderisane NKS i EKS

Ukupna prosječna ponderisana NKS za ugovore finansijskog lizinga zaključene u periodu 01.01. - 31.12.2022. godine iznosi 3,89% za kratkoročne ugovore i 4,03% za dugoročne ugovore, dok EKS za kratkoročne ugovore iznosi 8,37%, a za dugoročne 6,78%. Ukupna prosječna ponderisana NKS iznosi 4,03%, a EKS 6,79%. U poređenju sa istim periodom 2021. godine, kada je iskazana ukupna prosječna ponderisana NKS od 3,81% i EKS od 6,81%, evidentan je porast NKS za 0,22 procentna poena i neznatan pad EKS za 0,02 procentna poena.

U Prilogu 19. dat je pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS po ugovorima o finansijskom lizingu zaključenim u periodu 01.01. - 31.12.2022. godine, prema ročnosti, predmetu i korisniku lizinga.

Razlike u visini prosječnih ponderisanih EKS prema korisnicima lizinga su uzrokovane činjenicom da izračun EKS na ugovore zaključene sa fizičkim licima nije identičan izračunu iste u ugovorima zaključenim sa pravnim licima, obzirom da se u iste ne uključuje premija kasko osiguranja, a što je za ugovore sa fizičkim licima zakonska obaveza.

U Prilogu 19a. dat je usporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu, koji su zaključeni u posljednjih pet godina, prema ročnosti i korisniku lizinga.

Razlika između iskazanih NKS i EKS je posljedica PDV-a na kamatu, koji je obavezan dio ugovora o finansijskom lizingu i plaća se unaprijed od strane korisnika lizinga, kao i kreiranje ugovora finansijskog lizinga sa otkupnom vrijednošću, te dodatni troškovi lizing aranžmana koji se uključuju u izračun EKS.

4.2.3. PREPORUKE ZA LIZING SEKTOR

FBA će u okviru propisanih nadležnosti za nadzor poslovanja lizing društava u FBiH nastaviti sa planiranim aktivnostima koje će u narednom periodu biti usmjerene na:

- nastavak kontinuiranog nadzora poslovanja lizing sektora, putem posrednih i neposrednih kontrola;
- očuvanje kapitalne adekvatnosti lizing sektora u FBiH i jačanje internih procesa definisanja parametara zaštite kapitala u subjektima lizing sektora u FBiH;
- praćenje makroekonomskih prilika i kretanja referentnih kamatnih stopa i njihovog utjecaja na lizing sektor, te poduzimanje aktivnosti na ublažavanju negativnih efekata na lizing sektor i korisnike finansijskih usluga;
- praćenje i ocjenu efikasnosti uspostavljenih sistema upravljanja rizicima u lizing sektoru u FBiH i kvaliteta sveukupnog upravljanja;
- daljnju saradnju sa UDLBiH, u smislu pružanja stručne pomoći u primjeni zakonske i podzakonske regulative za lizing društva, kao i saradnje sa drugim nadzornim institucijama, te sa CBBiH u pogledu strukture i kvaliteta podataka koji se odnose na izloženosti po osnovu finansijskog lizinga u CRK-u;
- podršku unapređenju poslovnog ambijenta za poslovanje lizing sektora u FBiH.

U okviru nadležnosti za nadzor poslovanja lizing društava, FBA očekuje od subjekata lizing sistema u FBiH da unaprijede aktivnosti i mjere sa primarnim ciljem zakonitog, stabilnog, efikasnog i transparentnog pružanja usluga finansiranja putem lizinga, a koje su usmjerene na:

- unaprjeđenje sigurnog, stabilnog i održivog lizing poslovanja;
- kapitalno jačanje i definisanje parametara zaštite kapitala i kapitalne adekvatnosti, jačanje sistema internih kontrola i funkcije interne revizije;
- unaprjeđenje sistema upravljanja rizicima koji proizilaze iz lizing poslovanja i okruženja, pravovremeno identifikovanje rizika i poduzimanje mjera na kontroli i ublažavanju tih rizika;
- osiguranje pouzdanosti i integriteta podataka i informacija koji se dostavljaju FBA, CBBiH i drugim nadzornim institucijama i organima, osiguranja tačnosti, valjanosti i sveobuhvatnosti računovodstvenih i drugih evidencija, usklađenosti sa poslovnim politikama, planovima i programima rada, zakonskim i drugim propisima i aktima, kao i zaštita imovine društva i preventivno djelovanje;
- dosljednu primjenu Zakona o zaštiti korisnika finansijskih usluga.

4.3. FAKTORING POSLOVI

4.3.1. Učesnici na tržištu faktoringa u FBiH

U skladu sa odredbama ZoF-a, poslove faktoringa u FBiH može obavljati privredno društvo organizovano kao dioničko društvo ili društvo sa ograničenom odgovornošću sa sjedištem u FBiH, koje mora imati odobrenje FBA i banka čije je poslovanje uređeno propisima koji regulišu poslovanje banaka u FBiH, na koje se primjenjuju relevantna poglavlja ZoF-a.

Factoring poslovanje u FBiH sa 31.12.2022. godine obavljaju tri komercijalne banke, od kojih su dvije članice međunarodnih bankarskih grupa sa sjedištem u zemljama članicama EU i jedna u pretežno domaćem vlasništvu.

4.3.2. Obim, struktura i trend factoring poslovanja u FBiH

Sa 31.12.2022. godine ukupan broj novozaključenih ugovora o faktoringu od strane subjekata koji pružaju usluge faktoringa u FBiH je 228, a svi ugovori se odnose na domaći factoring. Uspoređujući izvještajne podatke sa istim periodom prethodne godine, broj novozaključenih ugovora je manji za 121 ugovor ili 34,7%.

Zaključeno je 227 ugovora o faktoringu sa pravom regresa ili 99,6% i jedan ugovor o faktoringu bez prava regresa ili 0,4%. Pružaoci usluga faktoringa u posmatranom periodu nisu obavljali poslove otkupa novčanih potraživanja u inostranom faktoringu, niti poslove srodne faktoringu.

Ukupan otkupljeni nominalni iznos novčanih potraživanja i nominalni iznos isplaćenih kupčevih obaveza prema dobavljačima pružaoca usluga faktoringa u FBiH sa 31.12.2022. godine iznosi 165,8 miliona KM, što je u odnosu na isti period prethodne godine povećanje od 11,1 milion KM ili 7,2%.

Vrijednosti otkupljenih novčanih potraživanja i isplaćenih kupčevih obaveza prema dobavljačima u FBiH prema vrsti faktoringa i domicilnosti, sa usporednim podacima i trendom u naznačenim periodima, prikazane su u tabeli 61:

- 000 KM -

Tabela 61: Nominalni iznos otkupljenih novčanih potraživanja i isplaćenih kupčevih obaveza prema dobavljačima u FBiH, prema vrsti faktoringa i domicilnosti						
R. br.	Vrsta faktoringa/domicilnost	Volumen otkupljenih novčanih potraživanja i isplaćenih kupčevih obaveza prema dobavljačima				Indeks (5/3)
		01.01. - 31.12.2021.		01.01. - 31.12.2022.		
1	2	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće%	7
1.	Factoring sa pravom regresa	80.045	51,7	74.915	45,2	94
2.	Factoring bez prava regresa	74.645	48,3	90.897	54,8	122
3.	Obrnuti (dobavljački) factoring	0	0	0	0	-
	Ukupno	154.690	100	165.812	100	107
4.	Domaći factoring	154.690	100	165.812	100	107
5.	Inostrani factoring	0	0	0	0	-
	Ukupno	154.690	100	165.812	100	107

U strukturi otkupljenih novčanih potraživanja prema vrstama faktoringa sa 31.12.2022. godine, iskazan je factoring bez prava regresa i factoring sa pravom regresa, dok se obrnuti (dobavljački) factoring nije obavljao. Struktura prema domicilnosti ostala je nepromijenjena.

Posmatrajući ugovore o faktoringu, prema ugovorenom dospelju, najveće učešće u ukupnom volumenu sa 31.12.2022. godine od 97,2% imaju otkupljena novčana potraživanja ugovorene ročnosti do 60 dana, slijedi učešće od 2,8% ugovorene ročnosti od 61 do 90 dana. U istom periodu prethodne godine najveće učešće, također su imala otkupljena novčana potraživanja ugovorene ročnosti do 60 dana (89,1%) u ukupnom volumenu.

Prema sektorskoj strukturi kupca kod regresnog prava, najveće učešće imaju javna preduzeća, obzirom na vrijednost otkupljenih potraživanja koja sa 31.12.2022. godine iznose 90,8 miliona

KM, što čini 54,8% ukupne vrijednosti faktoring poslova u FBiH. Slijedi učešće privatnih preduzeća i društava sa 75 miliona KM ili 45,2% ukupne vrijednosti faktoring poslova u FBiH.

Prema sektorskoj strukturi u segmentu privatnih preduzeća i društava, ukupno isplaćeni avansi dobavljačima (prodavci potraživanja) iznose 162 miliona KM. Od ukupnog iznosa isplaćenih avansa, iznos od 90,9 miliona KM ili 56,1 % se odnosi na faktoring s pravom regresa, dok se 71,1 milion KM ili 43,9% odnosi na faktoring bez prava regresa.

Po osnovu ugovora o faktoringu na dan 31.12.2022. godine, banke su potraživale ukupno 19,2 miliona KM, u cijelosti u domaćem faktoringu, od čega se iznos od 10,8 miliona KM ili 56,1% odnosi na faktoring sa pravom regresa, a 8,4 miliona KM ili 43,9% na faktoring bez prava regresa. Struktura navedenog iznosa potraživanja prema ugovorenim dospeljima je sljedeća: sa ugovorenim dospeljem do 60 dana - 98,4%, a sa dospeljem od 61 do 90 dana - 1,6%.

Ukupni prihodi pružaoca usluga faktoringa u FBiH sa 31.12.2022. godine, iznose 785 hiljada KM (prihodi od kamata, naknada za faktoring i administrativnih naknada). U poređenju sa istim periodom prethodne godine, ukupni prihodi pružaoca usluga faktoringa bili su manji za 197 hiljada KM ili 20,1%. U strukturi iskazanih ukupnih prihoda, 69,3% se odnosi na faktoring sa pravom regresa, a 30,7% na faktoring bez prava regresa.

4.3.3. PREPORUKE ZA FAKTORING POSLOVANJE

FBA će u okviru propisanih nadležnosti za nadzor poslovanja subjekata koji obavljaju poslove faktoringa u FBiH, nastaviti sa planiranim aktivnostima koje će u narednom periodu biti usmjerene na:

- podršku unaprijeđenju poslovnog ambijenta za faktoring poslovanje u FBiH;
- pružanje stručne pomoći u primjeni zakonske i podzakonske regulative za subjekte koji se bave poslovima faktoringa, kao i saradnje sa drugim nadzornim institucijama, te sa CBBiH u pogledu strukture i kvalitete podataka koji se odnose na izloženosti po osnovu faktoringa u CRK-u i
- nastavak kontinuiranog nadzora faktoring poslovanja u FBiH putem izvještaja i kontrolom na licu mjesta.

U okviru nadzornih aktivnosti FBA, očekuje se od subjekata faktoring sistema da unaprijede aktivnosti i mjere s primarnim ciljem zakonitog, stabilnog, efikasnog i transparentnog pružanja faktoring usluga, a koje su usmjerene na:

- usklađenost poslovanja sa regulatornim zahtjevima;
- unapređenje sigurnog, stabilnog i održivog faktoring poslovanja;
- unapređenje sistema upravljanja rizicima, jačanje sistema internih kontrola i funkcije interne revizije;
- osiguranje pouzdanosti i integriteta podataka i informacija koji se dostavljaju FBA, CBBiH i drugim nadzornim institucijama i tijelima;
- osiguranje tačnosti, valjanosti i sveobuhvatnosti računovodstvenih i drugih evidencija, preventivno djelovanje i sprečavanje eventualnih prevara i pogrešaka i
- transparentno, razumljivo i potpuno informisanje klijenata o uslugama faktoringa.

POSLOVANJE BANAKA U OBAVLJANJU PLATNOG PROMETA I SPNiFTA

POSLOVANJE BANAKA U OBAVLJANJU PLATNOG PROMETA
85

ELEKTRONSKO BANKARSTVO I KARTIČNO POSLOVANJE
87

SPNiFTA
89

5. POSLOVANJE BANAKA U OBAVLJANJU PLATNOG PROMETA I SPNIFTA

5.1. POSLOVANJE BANAKA U OBAVLJANJU PLATNOG PROMETA

Ukupna vrijednost izvršenih platnih transakcija u bankama sa sjedištem u FBiH i u bankama sa sjedištem u RS-u, a koje posluju na području FBiH sa 31.12.2022. godine, po osnovu UPP-a i DPP-a, iznosila je 280,5 milijardi KM (transakcije izvršene u svim valutama, protuvrijednost u KM). Usporedni pregled obima UPP-a i DPP-a daje se u tabeli 62:

R. br.	Izvršene platne transakcije	01.01. - 31.12.2021.		01.01. - 31.12.2022.		Indeks	
		Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	(5/3)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	DPP	2.829.143	37.892.235	2.904.006	50.796.739	103	134
2.	UPP	83.719.743	195.468.154	86.798.952	229.735.918	104	118
	Ukupno	86.548.886	233.360.389	89.702.958	280.532.657	104	120

Na osnovu izvještaja banaka o izvršenim transakcijama DPP-a (naplata/prilivi i plaćanje/odlivi iz i prema inostranstvu) za period 01.01. - 31.12.2022. godine, utvrđeno je da je u bankama u FBiH i u bankama sa sjedištem u RS-u, a koje posluju na području FBiH, registrovan sljedeći obim DPP-a, razvrstano po valutama (EUR, USD, ostale valute), sa usporednim pregledom za isti period prethodne godine (tabela 63):

R. br.	01.01. - 31.12.2021.				01.01. - 31.12.2022.				Valuta
	Priliv		Odliv		Priliv		Odliv		
	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	1.649.390	15.298.471	774.687	16.015.976	1.604.852	19.076.973	854.346	21.852.816	EUR
2.	50.860	1.416.064	35.414	1.598.771	55.283	2.356.277	39.261	2.437.358	USD
3.	206.023	1.046.941	112.769	2.516.012	228.118	1.531.953	122.146	3.541.362	Ostale valute
	1.906.273	17.761.476	922.870	20.130.759	1.888.253	22.965.203	1.015.753	27.831.536	

Iz strukture transakcija DPP-a vidljivo je da učešće transakcija priliva iz inostranstva u ukupnom broju transakcija DPP-a iznosi 65%, dok se na transakcije odliva prema inostranstvu odnosi 35%. Ako posmatramo vrijednost transakcija DPP-a, učešće transakcija priliva iz inostranstva iznosi 45,2%, dok se na odlive prema inostranstvu odnosi 54,8%. Od ukupne vrijednosti izvršenih platnih transakcija DPP-a, 80,6% transakcija izvršeno je u EUR valuti.

U tabeli 64 daje se usporedni pregled obima UPP-a banaka koje posluju u FBiH, razvrstano po vrsti transakcije:

Tabela 64: Obim UPP-a

R. br.	Vrsta transakcije	01.01. - 31.12.2021.		01.01. - 31.12.2022.		Indeks	
		Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	(5/3)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Gotovinske	10.116.657	15.558.043	9.805.905	17.469.570	97	112
2.	Bezgotovinske ³³	73.603.086	179.910.111	76.993.047	212.266.348	105	118
	Ukupno	83.719.743	195.468.154	86.798.952	229.735.918	104	118

Na osnovu podataka na dan 31.12.2022. godine, u Registru mjenjačkih poslova banaka evidentirano je 77 ovlaštenih mjenjača, koji djelatnost obavljaju na 457 mjenjačkih mjesta, a koji imaju zaključen ugovor o obavljanju mjenjačkih poslova sa bankama čije je sjedište u FBiH i bankama sa sjedištem u RS-u, a koje posluju na području FBiH.

U tabeli 65 daje se usporedni pregled o obimu izvršenih mjenjačkih poslova banaka koje posluju u FBiH, po valutama (EUR, USD, ostale valute):

Tabela 65: Izvršeni mjenjački poslovi banaka

R. br.	01.01. - 31.12.2021.				01.01. - 31.12.2022.				Valuta
	Otkup		Prodaja		Otkup		Prodaja		
	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	1.042.441	909.776	121.356	191.665	1.057.385	1.126.090	130.479	275.720	EUR
2.	92.997	82.055	4.803	12.727	102.638	111.366	5.288	9.716	USD
3.	199.965	150.742	86.221	18.210	223.711	180.333	45.721	24.341	Ostale valute
	Ukupno	1.335.383	1.142.573	212.380	222.602	1.383.734	1.417.789	181.488	309.777

Od ukupnog broja izvršenih mjenjačkih poslova banaka, na otkup se odnosi 88,4% transakcija, dok se na prodaju odnosi 11,6%, a od ukupne vrijednosti mjenjačkih poslova na otkup se odnosi 82%, a na prodaju 18%. Od ukupne vrijednosti izvršenih transakcija mjenjačnice u bankama, 81,1% transakcija otkupa i prodaje izvršeno je u EUR valuti.

U tabeli 66 daje se podatak o obimu izvršenih mjenjačkih poslova ovlaštenih mjenjača, u periodu 01.01. - 31.12.2022. godine po valutama (EUR, USD, ostale valute):

Tabela 66: Izvršeni mjenjački poslovi ovlaštenih mjenjača

R. br.	01.01. - 31.12.2021.				01.01. - 31.12.2022.				Valuta
	Otkup		Prodaja		Otkup		Prodaja		
	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	2.217.412	1.217.287	104.041	69.740	2.830.236	1.353.061	157.569	126.461	EUR
2.	117.745	59.937	3.885	2.267	140.347	89.871	5.539	4.630	USD
3.	295.278	120.715	32.965	7.850	342.220	121.874	49.847	10.020	Ostale valute
	Ukupno	2.630.435	1.397.939	140.891	79.857	3.312.803	1.564.806	212.955	141.111

³³ Obuhvataju bezgotovinske unutar bankarske platne transakcije/interne naloge, međubankarske transakcije žiro kliringa i RTGS

5.2. ELEKTRONSKO BANKARSTVO I KARTIČNO POSLOVANJE

Elektronsko bankarstvo

Prema podacima dostavljenim od strane banaka, na dan 31.12.2022. godine sve banke u FBiH pružaju svojim klijentima, pravnim licima usluge internet bankarstva, dok jedna banka nema tu uslugu za fizička lica. Usluge mobilnog bankarstva fizičkim licima pružaju sve banke, osim jedne, dok usluge mobilnog bankarstva za pravna lica ima pet banaka. U tabeli 67 daje se pregled obima elektronskog bankarstva u 2022. godini:

Tabela 67: Internet i mobilno bankarstvo				
R. br. 1	Opis 2	Pravna lica 3	Fizička lica 4	Ukupno 5
1.	Internet bankarstvo			
1.1.	Broj korisnika	54.702	224.169	278.871
1.2.	Broj transakcija	9.690.638	770.305	10.460.943
1.2.1.	UPP	9.483.275	754.458	10.237.733
1.2.2.	IPP	207.363	15.847	223.210
1.3.	Vrijednost transakcija (000 KM)	55.947.446	136.713	56.084.159
1.3.1.	UPP	46.074.111	114.174	46.188.285
1.3.2.	IPP	9.873.335	22.539	9.895.874
2.	Mobilno bankarstvo			
2.1.	Broj korisnika	4.469	524.315	528.784
2.2.	Broj transakcija	74.740	4.148.647	4.223.387
2.2.1.	UPP	73.372	4.141.196	4.214.568
2.2.2.	IPP	1.368	7.451	8.819
2.3.	Vrijednost transakcija (000 KM)	56.980	990.371	1.047.351
2.3.1.	UPP	56.253	955.549	1.011.802
2.3.2.	IPP	727	34.822	35.549

Na nivou bankarskog sektora FBiH, ukupan broj korisnika internet i mobilnog bankarstva iznosi 807.655, od čega se 92,7% odnosi na korisnike fizička lica (748.484), a 7,3% na korisnike pravna lica (59.171). Kod fizičkih lica značajnije je učešće usluge mobilnog bankarstva u odnosu na internet bankarstvo, dok je kod pravnih lica značajnije učešće internet bankarstva u odnosu na mobilno bankarstvo.

Sa 31.12.2022. godine, internet i mobilnim bankarstvom za pravna lica izvršeno je ukupno 9.765.378 transakcija, ukupne vrijednosti 56 milijardi KM, pri čemu se 99,2% ukupnog broja, odnosno 99,9% ukupne vrijednosti transakcija obavljalo putem internet bankarstva.

U 2022. godini fizička lica, korisnici internet i mobilnog bankarstva, izvršila su 4.918.952 transakcije u vrijednosti od 1,1 milijardu KM. U ukupnom broju izvršenih transakcija, na transakcije obavljene mobilnim bankarstvom odnosi se 84,3% transakcija. Vrijednosno izraženo na transakcije obavljene mobilnim bankarstvom se odnosi 87,9% transakcija.

Posmatrano u odnosu na ukupan broj klijenata pravnih lica na nivou bankarskog sektora FBiH, sa 31.12.2022. godine 41,4% klijenata pravnih lica koristi usluge internet bankarstva, dok ih 3,4% koristi mobilno bankarstvo. Kada posmatramo klijente fizička lica na nivou bankarskog sektora FBiH, 14,4% od ukupnog broja klijenata koristi internet bankarstvo, dok ih 33,6% koristi mobilno bankarstvo.

Kartično poslovanje

U globalnim novčanim tokovima sve je veći značaj kartičnog i elektronskog plaćanja i primjetan je značajan porast njihovog učešća u odnosu na plaćanja gotovim novcem. Platne kartice su zbog jednostavnog korištenja, uštede vremena i lakše dostupnosti sredstvima na računu, sve prisutnije sredstvo plaćanja. Platne kartice mogu biti debitne, kreditne i prepaid. Kod debitnih kartica račun se tereti odmah po izvršenom plaćanju, kod prepaid kartice sredstva je potrebno unaprijed položiti na račun, a kreditne kartice podrazumijevaju odgođeno plaćanje izvršenih transakcija. Sve banke iz FBiH imaju u ponudi platne kartice, za šta su obezbijedile prihvatnu mrežu u vidu 27.036 POS terminala i 1.249 bankomata na području cijele BiH.

U Tabeli 68 daje se pregled broja izdatih kartica i obim kartičnog poslovanja, prema vrsti kartica, u 2022. godini:

Tabela 68: Obim kartičnog poslovanja prema vrsti kartice

R. br.	Vrsta kartice	Pravna lica			Fizička lica			Ukupno		
		Broj kartica	Broj trans.	Vrijednost trans. (000 KM)	Broj kartica	Broj trans.	Vrijednost trans. (000 KM)	Broj kartica	Broj trans.	Vrijednost trans. (000 KM)
1	2	3	4	5	6	7	8	9=3+6	10=4+7	11=5+8
1.	Debitne	23.080	738.021	565.874	1.563.485	62.584.575	6.493.073	1.586.565	63.322.596	7.058.947
2.	Kreditne	9.706	200.140	32.310	320.118	3.730.881	358.297	329.824	3.931.021	390.607
3.	Prepaid	1.071	63	2	11.288	66.501	4.915	12.359	66.564	4.917
4.	Ostalo*	297	13.037	22.723	900	3.680	195	1.197	16.717	22.918
	Ukupno	34.154	951.261	620.909	1.895.791	66.385.637	6.856.480	1.929.945	67.336.898	7.477.389

* Kartice za koje nema podatka o vrsti

Na dan 31.12.2022. godine banke iz FBiH imale su 1.929.945 izdatih kartica, čiji su korisnici u 2022. godini izvršili 67,3 miliona kartičnih transakcija ukupne vrijednosti 7,5 milijardi KM. Od ukupnog broja kartica izdatih od strane banaka iz FBiH, 98,2% se odnosi na kartice izdate fizičkim licima, a 1,8% su kartice pravnim licima.

U ukupnom broju kartica, najzastupljenije su debitne kartice s udjelom od 82,2%, a zatim kreditne kartice sa udjelom od 17,1%. U posmatranom periodu, debitnim karticama realizovano je 94% ukupnog broja transakcija, odnosno 94,4% ukupne vrijednosti kartičnih transakcija.

Iz tabele 69 može se sagledati obim kartičnih transakcija razvrstano prema prihvatnim uređajima:

Tabela 69: Obim kartičnog poslovanja prema prihvatnim uređajima

R. br.	Prihvatni uređaj	Pravna lica		Fizička lica		Ukupno	
		Broj transakcija	Vrijednost transakcija (000 KM)	Broj transakcija	Vrijednost transakcija (000 KM)	Broj transakcija	Vrijednost transakcija (000 KM)
1	2	3	4	5	6	7=3+5	8=4+6
1.	POS	494.208	64.197	47.445.295	2.411.468	47.939.503	2.475.665
2.	ATM	406.807	536.277	24.758.510	5.772.504	25.165.317	6.308.781
3.	Internet	78.317	27.870	3.555.764	161.615	3.634.081	189.485
4.	Ostalo	643	37	6.741	330	7.384	367
	Ukupno	979.975	628.381	75.766.310	8.345.917	76.746.285	8.974.298

Najveći broj transakcija realizovan je na POS-ovima (62,5%), dok je vrijednosno izraženo, na ATM-ovima realizovano 70,3% ukupne vrijednosti transakcija.

U podatke u prethodnoj tabeli uključene su i kartične transakcije ino-karticama izvršene na prihvatnim uređajima banaka iz FBiH. Ukupan broj izvršenih transakcija ino-karticama iznosi

9.409.387, a ukupna vrijednost istih je 1,5 milijardi KM. Od ukupnog broja transakcija na POS-ovima u 2022. godini, 14,7% su bile transakcije karticama izdatim u inostranstvu, a 85,3% transakcija odnosilo se na kartice izdate od strane banaka iz FBiH. Kada se posmatra vrijednost transakcija na POS-ovima, 22,8% se odnosi na ino-kartice, a 77,2% na kartice banaka sa sjedištem u FBiH. Od ukupnog broja transakcija na ATM-ovima u 2022. godini, 8,5% su bile transakcije karticama izdatim u inostranstvu, a 91,5% transakcija odnosilo se na kartice izdate od strane banaka iz FBiH. Kada se posmatra vrijednost transakcija izvršenih na ATM-ovima, 14,6% se odnosi na ino-kartice, a 85,4% na kartice banaka sa sjedištem u FBiH.

5.3. SPNIFTA

U periodu 01.01. - 31.12.2022. godine banke su, po izvještajima o gotovinskim transakcijama od 30 hiljada KM ili više, povezanim i sumnjivim transakcijama, koje dostavljaju FBA, izvijestile FOO o ukupno 353.544 transakcije, što je za 17,6% više u odnosu na isti period prethodne godine. Ukupna vrijednost navedenih transakcija iznosi 18,1 milijardu KM, što je za 20,3% više u odnosu na isti period prethodne godine. U istom izvještajnom periodu banke su izvijestile FOO o ukupno 1.713 sumnjivih transakcija, što je za 108,6% više u odnosu na isti period prethodne godine, što je rezultat naloga FBA i pojačanih aktivnosti naknadnog monitoringa. Ukupna vrijednost navedenih transakcija iznosi 153,9 miliona KM, što je za 51,2% više u odnosu na isti period prethodne godine.

U tabeli 70 i tabeli 71 prikazani su broj i vrijednost ukupno izvještenih transakcija i izvještenih sumnjivih transakcija u bankama.

Tabela 70: Izvještene transakcije po broju i vrijednosti - banke

R. br.	Opis	01.01. - 31.12.2021.		01.01. - 31.12.2022.		Indeks	
		Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	(5/3)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Transakcije prijavljene prije izvršenja	19	8.618	15	8.836	79	103
2.	Transakcije prijavljene u roku od 3 dana	299.913	14.965.967	351.833	17.948.558	117	120
3.	Transakcije prijavljene poslije roka od 3 dana	764	88.436	1.696	157.656	222	178
Ukupno		300.696	15.063.021	353.544	18.115.050	118	120

Tabela 71: Izvještene sumnjive transakcije po broju i vrijednosti - banke

R. br.	Opis	01.01. - 31.12.2021.		01.01. - 31.12.2022.		Indeks	
		Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	(5/3)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Transakcije prijavljene prije izvršenja	18	8.428	15	8.836	83	105
2.	Transakcije prijavljene u roku od 3 dana	54	7.176	1.306	55.182	2.419	769
3.	Transakcije prijavljene poslije roka od 3 dana	749	86.164	392	89.843	52	104
Ukupno		821	101.768	1.713	153.861	209	151

U periodu od 01.01. - 31.12.2022. godine MKO su, po izvještajima o gotovinskim transakcijama od 30 hiljada KM ili više, povezanim i sumnjivim transakcijama, koje dostavljaju FBA, izvijestile FOO o 620 transakcija, što je za 61% više u odnosu na isti period prethodne godine. Ukupna vrijednost navedenih transakcija iznosi 1,1 milion KM, što je za 98,6% više u odnosu na isti period prethodne godine (tabela 72).

Tabela 72: Izvještene sumnjive transakcije po broju i vrijednosti - MKO

R. br.	Opis	01.01. - 31.12.2021.		01.01. - 31.12.2022.		Indeks	
		Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	(5/3)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Transakcije za koje je FOO tražio podatke	1	0	0	0	0	-
2.	Transakcije za koje FOO nije tražio podatke	384	579	620	1.150	161	199
	Ukupno	385	579	620	1.150	161	199

U periodu od 01.01. - 31.12.2022. godine lizing društva su, po izvještajima o gotovinskim transakcijama od 30 hiljada KM ili više, povezanim i sumnjivim transakcijama koje dostavljaju FBA, izvijestile FOO da nisu imale transakcije za izvještavanje (u istom periodu prethodne godine 11 sumnjivih transakcija).

ZAKLJUČAK

Nadzor SBS odvija se kontinuirano, dok se informacije o SBS objavljuju kvartalno. Cilj nadzora je očuvanje i jačanje stabilnosti bankarskog sistema i zaštite deponenata, te zakonitog, sigurnog i kvalitetnog poslovanja svih SBS u FBiH. Aktivnosti koji sprovodi FBA uključuju planirane i vanredne aktivnosti i mjere u skladu sa nadležnostima FBA.

Na osnovu iskazanih osnovnih pokazatelja poslovanja bankarskog sektora FBiH sa 31.12.2022. godine, može se zaključiti da je isti adekvatno kapitaliziran, likvidan i profitabilan. U odnosu na kraj prethodne godine, zabilježen je rast neto aktive, novčanih sredstava, kreditnog portfolija, ulaganja u vrijednosne papire, plasmana drugim bankama, depozita i ukupnog kapitala. Učešće nekvalitetnih kredita u ukupnim kreditima, kao ključnog indikatora kvaliteta aktive, bilježi smanjenje u odnosu na kraj prethodne godine, uz povećanje stope pokrivenosti nekvalitetnih kredita ispravkama vrijednosti za pokriće očekivanih kreditnih gubitaka. U narednom periodu FBA će posvetiti posebnu pažnju potencijalnim efektima makroekonomskih poremećaja i rasta nivoa kamatnih stopa na povećanje kreditnog rizika i pitanja koja se odnose na zaštitu korisnika finansijskih usluga.

Poslovanje mikrokreditnog sektora u FBiH, u odnosu na kraj prethodne godine, karakteriše rast aktive, rast bruto mikrokreditnog portfolija kao najznačajnije stavke aktive i ukupnog kapitala, kao dominantne stavke pasive, te rast obaveze po uzetim kreditima. U poređenju sa istim periodom prethodne godine, broj zaključenih ugovora i isplate mikrokredita su, također, zabilježili rast. Na nivou mikrokreditnog sektora u FBiH iskazan je pozitivan finansijski rezultat koji bilježi smanjenje.

Na nivou lizing sistema u FBiH sa 31.12.2022. godine iskazano je povećanje aktive, bruto i neto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga, obaveza po uzetim kreditima i kapitala u odnosu na kraj prethodne godine. Broj i vrijednost novozaključenih lizing ugovora su, također, zabilježili rast u odnosu na isti period prethodne godine. U posmatranom periodu na nivou lizing sektora u FBiH iskazana je dobit u poslovanju lizing društava.

Factoring poslovanje, kao mogući instrument kratkoročnog finansiranja i upravljanja novčanim tokovima, sa 31.12.2022. godine odvijalo se isključivo kroz obavljanje funkcije finansiranja, dok nije zabilježeno obavljanje usluge osiguranja naplate i upravljanja potraživanjima ili poslova srodnih faktoringu. U odnosu na isti period prethodne godine, zabilježeno je povećanje vrijednosti otkupljenog nominalnog iznosa novčanih potraživanja i iznosa isplaćenih kupčevih obaveza prema dobavljačima pružaoca usluga faktoringa, a smanjen je broj zaključenih ugovora o faktoringu.

Uvažavajući trenutne makroekonomske okolnosti izgledi za ostvarenje značajnijeg realnog rasta ekonomije BiH su umanjeni. Prema dostupnim projekcijama, u 2023. godini možemo očekivati niži rast realnog BDP-a, uz smanjenje inflatornih pritisaka. Procijenjene vrijednosti makroekonomskih varijabli izložene su visokom stepenu neizvjesnosti. Rezultati bankarskog sistema upućuju na dostignutu stabilnost, održivost i otpornost bankarskog sistema. Kapaciteti bankarskog sistema, unutar postojećeg regulatornog okvira, dovoljni su za nastavak podrške privredi i građanima, i prilagođavanje okolnostima koje bi mogle nastati. U narednom periodu posebna pažnja će se posvetiti upravljanju kreditnim rizikom, karakteristikama portfolija i rastu koji je u korelaciji sa stvarnim jačanjem ekonomije.

SPISAK PRILOGA

PRAVNI OKVIR

93

Prilog 1 - Pravni okvir za rad FBA i SBS u FBiH

PRILOZI ZA BANKARSKI SEKTOR

106

Prilog 2 - Osnovni podaci o bankama u FBiH - 31.12.2022.

Prilog 3 - Bilans stanja banaka u FBiH po šemi FBA (aktivni podbilans) - 31.12.2022.

Prilog 4 - Pregled aktive, kredita, depozita i finansijskog rezultata banaka u FBiH - 31.12.2022.

Prilog 5 - Sektorska struktura kredita u FBiH i ECL - 31.12.2022.

Prilog 6 - Bilans uspjeha banaka u FBiH po šemi FBA - 31.12.2022.

Prilog 7 - Prosječne ponderisane NKS i EKS na kredite i depozite po periodima

PRILOZI ZA MIKROKREDITNI SEKTOR

112

Prilog 8 - Osnovni podaci o MKO u FBiH - 31.12.2022.

Prilog 9 - Zbirni bilans stanja MKF - 31.12.2022.

Prilog 10 - Zbirni bilans stanja MKD - 31.12.2022.

Prilog 11 - Pregled osnovnih pokazatelja MKO u FBiH - 31.12.2022.

Prilog 12 - Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za MKO - 31.12.2022.

Prilog 12a - Usporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za MKO

Prilog 13 - Zbirni bilans uspjeha MKF - 31.12.2022.

Prilog 14 - Zbirni bilans uspjeha MKD - 31.12.2022.

PRILOZI ZA LIZING SEKTOR

119

Prilog 15 - Osnovni podaci o lizing društvima u FBiH - 31.12.2022.

Prilog 16 - Zbirni bilans stanja lizing društava - 31.12.2022.

Prilog 17 - Pregled osnovnih pokazatelja lizing društava u FBiH - 31.12.2022.

Prilog 18 - Zbirni bilans uspjeha lizing društava - 31.12.2022.

Prilog 19 - Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu - 31.12.2022.

Prilog 19a - Usporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu

PRAVNI OKVIR

Prilog 1- Pravni okvir za rad FBA i SBS u FBiH

I PROPISI VEZANI ZA USTROJ FBA

1. Zakon o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine FBiH", broj 75/17),
2. Statut Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine FBiH", broj 3/18),
3. Pravilnik o radu Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine (prečišćen tekst) (broj: U.O.-78-09/22 od 24.06.2022. g.),
4. Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine (prečišćen tekst) (broj: U.O.-78-07/22 od 24.06.2022. g.), kao sastavni dio Pravilnika o radu,
5. Pravilnik o sistematizaciji poslova Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine (prečišćen tekst) (broj: 01-3678/22 od 05.09.2022. g. i broj: 01-3678-1/22 od 30.09.2022. g.).

II PROPISI VEZANI ZA NADLEŽNOST POSLOVANJA FBA

Zakoni

1. Zakon o bankama ("Službene novine FBiH", broj 27/17),
2. Zakon o mikrokreditnim organizacijama ("Službene novine FBiH", broj 59/06),
3. Zakon o udruženjima i fondacijama („Službene novine FBiH“, broj 45/02),
4. Zakon o lizingu („Službene novine FBiH“, br. 85/08, 39/09, 65/13 i 104/16),
5. Zakon o Razvojnoj banci Federacije BiH ("Službene novine FBiH", broj 37/08),
6. Zakon o deviznom poslovanju ("Službene novine FBiH", broj 47/10),
7. Zakon o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti ("Službeni glasnik BiH", br. 47/14 i 46/16),
8. Zakon o zaštiti žiranata/jamaca u FBiH („Službene novine FBiH“, broj 100/13),
9. Zakon o zaštiti korisnika finansijskih usluga ("Službene novine FBiH", broj 31/14),
10. Zakon o unutrašnjem platnom prometu („Službene novine FBiH“, br. 48/15, 79/15-ispr. i 4/21),
11. Zakon o faktoringu Federacije BiH („Službene novine FBiH“, br. 14/16 i 74/20),
12. Zakon o osiguranju depozita u bankama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 32/20).

Odluke, uputstva i smjernice FBA vezano za rad i nadzor poslovanja banaka

1. Odluka o izračunavanju kapitala banke („Službene novine FBiH“, br. 81/17, 50/19, 37/20 i 81/20),
2. Odluka o velikim izloženostima banke („Službene novine FBiH“, broj 81/17),
3. Odluka o eksternoj reviziji i sadržaju revizije u banci („Službene novine FBiH“, br. 81/17 i 26/22),
4. Odluka o uslovima za izdavanje prokure u banci („Službene novine FBiH“, broj 81/17),
5. Odluka o kupoprodaji plasmana banke („Službene novine FBiH“, br. 81/17 i 86/20),

6. Odluka o planovima oporavka banke i bankarske grupe („Službene novine FBiH“, br. 81/17, 48/21 i 26/22),
7. Odluka o zahtjevima za konsolidovanu bankarsku grupu („Službene novine FBiH“, br. 81/17 i 43/22),
8. Odluka o izuzecima od čuvanja bankarske tajne („Službene novine FBiH“, broj 81/17),
9. Odluka o evidenciji banke i organizacionog dijela banke sa sjedištem u Republici Srpskoj ili Brčko Distriktu i predstavništva banke otvorene u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj 81/17),
10. Odluka o obavezi banke o obavještanju Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj 81/17),
11. Odluka o poslovanju banke sa licima u posebnom odnosu sa bankom („Službene novine FBiH“, broj 81/17),
12. Odluka o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite („Službene novine FBiH“, broj 81/17),
13. Odluka o uslovima kada se banka smatra nesolventnom („Službene novine FBiH“, broj 81/17),
14. Odluka o uslovima i načinu postupanja banke, mikrokreditne organizacije i lizing društva po prigovoru klijenta („Službene novine FBiH“, broj 81/17),
15. Odluka o upravljanju informacionim sistemom u banci („Službene novine FBiH“, broj 81/17),
16. Odluka o izvaji o imovinskom stanju („Službene novine FBiH“, broj 81/17),
17. Odluka o upravljanju deviznim rizikom u banci („Službene novine FBiH“, br. 81/17 i 37/20),
18. Odluka o uključivanju posebnih uslova za ugovaranje dugoročnih nenamjenskih i zamjenskih kredita fizičkim licima u sistem upravljanja rizicima u banci („Službene novine FBiH“, broj 81/17),
19. Odluka o uslovima i postupku za izdavanje, odbijanje izdavanja i ukidanja dozvole za rad („Službene novine FBiH“, broj 90/17),
20. Odluka o uslovima i postupku za izdavanje i odbijanje izdavanja saglasnosti za izbor odnosno imenovanje članova nadzornog odbora i uprave banke i ukidanje izdatih saglasnosti („Službene novine FBiH“, broj 90/17),
21. Odluka o uslovima i postupku za izdavanje, odbijanje izdavanja i ukidanja drugih saglasnosti za obavljanje bankarskih aktivnosti („Službene novine FBiH“, broj 90/17),
22. Odluka o superviziji banaka i postupcima Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, br. 90/17 i 94/21),
23. Odluka o postupku za utvrđivanje potraživanja i raspodjele aktive i pasive prilikom likvidacije banke („Službene novine FBiH“, broj 90/17),
24. Odluka o tarifi naknada za banke („Službene novine FBiH“, br. 46/18 i 69/19),
25. Odluka o uslovima za uključenje formiranih rezervi za kreditne gubitke u redovan osnovni kapital banke („Službene novine FBiH“, broj 91/18),
26. Odluka o internom procesu procjene adekvatnosti kapitala i internom procesu procjene adekvatnosti likvidnosti u banci („Službene novine FBiH“, br. 16/19 i 30/20),
27. Odluka o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka („Službene novine FBiH“, br. 44/19 i 37/20),
28. Odluka o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi („Službene novine FBiH“, broj 41/20),
29. Odluka o izvještajima koje banka dostavlja Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine prema standardizovanom regulatornom izvještajnom okviru (COREP) („Službene novine FBiH“, br. 86/20, 61/21 i 103/22),

30. Odluka o izvještajima koje banka dostavlja Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine u nadzorne i statističke svrhe („Službene novine FBiH“, br. 86/20, 43/22 i 103/22),
31. Odluka o sadržaju, rokovima i načinu dostavljanja podataka za usporedni prikaz naknada usluga za poslovne subjekte u unutrašnjem platnom prometu i međubankarske naknade za transakcije platnim karticama („Službene novine FBiH“, broj 31/21),
32. Odluka o sistemu internog upravljanja u banci („Službene novine FBiH“, broj 39/21),
33. Odluka o objavljivanju podataka i informacija banke („Službene novine FBiH“, broj 39/21),
34. Odluka o upravljanju rizikom likvidnosti banke („Službene novine FBiH“, broj 39/21),
35. Odluka o postupku supervizorskog pregleda i procjene banke (SREP) („Službene novine FBiH“, broj 94/21),
36. Odluka o upravljanju eksternalizacijom u banci („Službene novine FBiH“, broj 75/22),
37. Odluka o privremenim mjerama za ublažavanje rizika rasta kamatnih stopa („Službene novine FBiH“, br. 79/22),
38. Odluka o minimalnim standardima za dokumentovanje kreditnih aktivnosti banaka („Službene novine FBiH“, br. 3/03 i 23/14),
39. Odluka o minimalnim standardima aktivnosti banaka na sprječavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti („Službene novine FBiH“, broj 48/12),
40. Odluka o minimalnim standardima za obavljanje mjenjačkih poslova („Službene novine FBiH“, br. 95/13, 99/13 i 103/18),
41. Odluka o postupku kontrole obavljanja mjenjačkih poslova („Službene novine FBiH“, broj 95/13),
42. Odluka o uslovima za procjenu i dokumentovanje kreditne sposobnosti („Službene novine FBiH“, broj 23/14),
43. Smjernice za procjenu planova oporavka (broj: 01-4919/17 od 22.12.2017. g.),
44. Uputstvo za izračunavanje ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope (broj: 01-4921/17 od 22.12.2017. g.),
45. Uputstvo za primjenu i izradu izvještaja povjerioca u skladu sa Odlukom o uslovima i načinu postupanju banke, MKO i lizing društva po prigovoru klijenta (broj: 01-4922/17 od 22.12.2017. g.),
46. Smjernice za eksterne revizore informacionog sistema (broj: 01-262/18 od 30.01.2018. g.),
47. Smjernice za izvještavanje Agencije za bankarstvo Bosne i Hercegovine o primjeni ICAAP-a i ILAAP-a u banci (broj: 01-1338/19 od 16.04.2019. g. i broj: 01-2162/20 od 29.05.2020. g.),
48. Uputstvo za klasifikaciju i vrednovanje finansijske aktive (broj: 01-2583/19 od 05.07.2019. g. i broj: 01-520/22 od 17.02.2022. g.),
49. Uputstvo za procjenu tržišne vrijednosti kolaterala (broj: 01-3181/20 od 03.08.2020. g. i broj: 01-1367/22 od 06.04.2022. g.),
50. Uputstvo za popunjavanje izvještaja o posebnim mjerama odobrenim u skladu sa Odlukom o privremenim mjerama koje banka primjenjuje za oporavak od negativnih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem „COVID-19“ (broj: 01-4003/20 od 25.09.2020. g.),
51. Uputstvo za popunjavanje izvještaja banke o regulatornom kapitalu, kreditnom, operativnom i tržišnom riziku i stopi finansijske poluge (broj: 01-171/21 od 18.01.2021. g.),
52. Uputstvo za popunjavanje izvještaja banke o velikim izloženostima (broj: 01-172/21 od 18.01.2021. g.),
53. Uputstvo za popunjavanje izvještaja banke o kamatnom riziku u bankarskoj knjizi (broj: 01-173/21 od 18.01.2021. g.),
54. Uputstvo za popunjavanje izvještaja o deviznoj poziciji banke (broj: 01-174/21 od 18.01.2021. g.),

55. Uputstvo za izvještavanje o upravljanju eksternalizacijom u banci (broj: 01-175/21 od 18.01.2021. g.),
56. Uputstvo za izvještavanje o upravljanju informacionim sistemima (broj: 01-176/21 od 18.01.2021. g. i broj: 01-2401/22 od 06.06.2022. g.),
57. Uputstvo za popunjavanje obrazaca SPNiFTA za banke (broj: 01-177/21 od 18.01.2021. g.),
58. Uputstvo za popunjavanje izvještaja o obimu mjenjačkih poslova, unutrašnjeg i deviznog platnog prometa (broj: 01-178/21 od 18.01.2021. g. i broj: 01-2402/22 od 06.06.2022. g.),
59. Uputstvo za dostavu podataka za usporedni prikaz naknada i usluga za poslovne subjekte u unutrašnjem platnom prometu (broj: 01-1869/21 od 07.05.2021. g.),
60. Uputstvo za dostavu podataka o međubankarskim naknadama za transakcije platnim karticama (broj: 01-1870/21 od 07.05.2021. g.),
61. Uputstvo o načinu primjene odredbi Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke o izračunu i održavanju NSFR-a (broj: 01-2374/21 od 03.06.2021. g.),
62. Uputstvo o načinu primjene odredbi Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke o izračunu i održavanju LCR-a (broj: 01-2375/21 od 03.06.2021. g.),
63. Uputstvo za objavljivanje podataka i informacija banke (broj: 01-2376/21 od 03.06.2021. g.),
64. Uputstvo za primjenu posebnih standarda u upravljanju pojedinačnim rizicima u banci (broj: 01-2599/21 od 16.06.2021. g.),
65. Uputstvo o načinu sačinjavanja izvještaja koji se dostavljaju Agenciji za bankarstvo Bosne i Hercegovine za potrebe izrade i ažuriranja plana restrukturiranja banke i bankarske grupe (broj: 01-3585/21 od 31.08.2021. g.),
66. Uputstvo za izvještavanje o NSFR-u (broj: 01-3981 od 30.09.2021. g.),
67. Uputstvo za popunjavanje izvještajnih obrazaca za likvidnosnu pokrivenost (broj: 01-4675/21 od 08.11.2021. g.),
68. Uputstvo za popunjavanje nadzornih i statističkih izvještaja banke (broj: 01-2400/22 od 06.06.2022. g.),
69. Uputstvo za izvještavanje o primjeni Odluke o privremenim mjerama za ublažavanje rizika rasta kamatnih stopa (broj: 01-4777/22 od 04.11.2022. g.).
70. Uputstvo o načinu izvještavanja likvidacionog upravnika o provođenju likvidacije u banci (broj: 06-2516/13 od 19.07.2013. g.),
71. Uputstvo za izradu bilansa stanja banaka (br. 01-574/00 od 12.07.2000. g. i 01-2-1669/07 od 10.10.2007. g.),
72. Uputstvo za izradu bilansa uspjeha banaka (broj: 01-575/00 od 12.07.2000. g.).

Odluke i uputstva FBA vezano za restrukturiranje banaka

1. Odluka o procjeni mogućnosti restrukturiranja banke i bankarske grupe ("Službene novine FBiH", broj 26/18),
2. Odluka o planovima reorganizacije poslovanja banke ("Službene novine FBiH", broj 26/18),
3. Odluka o uslovima i načinu vršenja nezavisne procjene vrijednosti imovine i obaveza banke prije i u toku postupka restrukturiranja ("Službene novine FBiH", broj 26/18),
4. Odluka o prodaji dionica, imovine, prava i obaveza banke u restrukturiranju ("Službene novine FBiH", broj 26/18),
5. Odluka o podacima i informacijama koje se dostavljaju Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine za potrebe izrade i ažuriranja plana restrukturiranja banke i bankarske grupe ("Službene novine FBiH", br. 44/19, 48/19 i 61/21),
6. Odluka o osnivanju, uslovima i načinu davanja saglasnosti za društva za upravljanje imovinom ("Službene novine FBiH", broj 26/18),

7. Odluka o postupku i načinu vršenja otpisa ili konverzije instrumenata kapitala i obaveza banke ("Službene novine FBiH", broj 26/18),
8. Odluka o osnivanju banke za posebne namjene ("Službene novine FBiH", broj 26/18),
9. Odluka o vrsti ugovora i finansijskih instrumenata na koje se primjenjuje zaštitne mjere za druge ugovorne strane ("Službene novine FBiH", broj 26/18),
10. Odluka o minimalnim zahtjevima za kapitalom i prihvatljivim obavezama banke ("Službene novine FBiH", broj 26/18),
11. Odluka o uslovima i načinu provođenja nadzora i nalaganje mjera u cilju izvršenja ovlaštenja iz nadležnosti restrukturiranja banaka („Službene novine FBiH“, br. 54/20 i 61/21),
12. Metodologija Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine za obrađivanje minimalnog zahtjeva za kapitalom i prihvatljivim obavezama banke (Broj U.O.-74-04/22 od 31.03.2022. g. „Službene novine FBiH“, broj 26/22);
13. Smjernice u planiranju restrukturiranja – očekivanja od banaka (broj: U.O.-02-06/22 od 13.09.2022. g., „Službene novine FBiH“, broj 75/22).

Odluke i uputstva FBA vezano za rad i nadzor poslovanja MKO

1. Odluka o uslovima i postupku izdavanja i oduzimanja dozvole za rad i drugih saglasnosti mikrokreditnim organizacijama („Službene novine FBiH“, broj 103/18),
2. Odluka o uvjetima i postupku za izdavanje dozvole za rad mikrokreditnoj fondaciji nastaloj promjenom oblika mikrokreditne organizacije („Službene novine FBiH“, br. 27/07 i 31/18),
3. Odluka o uslovima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji („Službene novine FBiH“, broj 103/18),
4. Odluka o nadzoru mikrokreditnih organizacija i postupcima Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj 103/18),
5. Odluka o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite („Službene novine FBiH“, broj 81/17),
6. Odluka o izvještajima koje mikrokreditna organizacija dostavlja Agenciji za bankarstvo Federacije BiH i rokovima izvještavanja („Službene novine FBiH“, broj 87/19),
7. Odluka o visini i načinu formiranja i održavanja rezervi za pokriće kreditnih gubitaka mikrokreditnih organizacija („Službene novine FBiH“, broj 27/07),
8. Odluka o minimalnim standardima aktivnosti mikrokreditnih organizacija na sprječavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti ("Službene novine FBiH", broj 48/12),
9. Odluka o minimalnim standardima za dokumentovanje kreditnih aktivnosti mikrokreditnih organizacija i procjenu kreditne sposobnosti („Službene novine FBiH“, br. 23/14 i 54/20),
10. Odluka o tarifi naknada za mikrokreditne organizacije („Službene novine FBiH“, br. 46/18, 69/19 i 86/20),
11. Odluka o uslovima i načinu postupanja banke, mikrokreditne organizacije i lizing društva po prigovoru klijenta („Službene novine FBiH“, broj 81/17),
12. Uputstvo za primjenu i izradu izvještaja povjerioca u skladu sa Odlukom o uslovima i načinu postupanju banke, MKO i lizing društva po prigovoru klijenta (broj: 01-4922/17 od 22.12.2017. g.),
13. Uputstvo za izračunavanje ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope (broj: 01-4921/17 od 22.12.2017. g.),
14. Uputstvo za izračunavanje prilagođenog povrata na aktivu i operativne aktivnosti (broj: 01-646/19 od 04.03.2019. g.),
15. Uputstvo o sadržaju i načinu vođenja registra povezanih lica u mikrokreditnim organizacijama (broj: 01-647/19 od 04.03.2019. g.),

16. Uputstvo za izradu izvještaja mikrokreditne organizacije (broj: 01-56/20 od 15.01.2020. g.),
17. Uputstvo za popunjavanje izvještaja o posebnim mjerama odobrenim u skladu sa Odlukom o privremenim mjerama koje lizing društva i mikrokreditne organizacije primjenjuju za oporavak od negativnih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem „COVID-19“ (broj: 4004/20 od 25.09.2020. g.).

Odluke i uputstva FBA vezano za rad i nadzor poslovanja lizing društava

1. Odluka o uslovima i načinu postupanja banke, mikrokreditne organizacije i lizing društva po prigovoru klijenta („Službene novine FBiH“, broj 81/17),
2. Odluka o izdavanju poslovnih procesa lizing društva (Eksternalizacija) („Službene novine FBiH“, broj 58/17),
3. Odluka o obliku i sadržaju izvještaja koje lizing društva dostavljaju Agenciji za bankarstvo Federacije BiH i rokovima izvještavanja („Službene novine FBiH“, br. 46/09, 48/12 i 110/12),
4. Odluka o uslovima i postupku za izdavanje i oduzimanje dozvole za obavljanje poslova lizinga („Službene novine FBiH“, br. 46/09, 58/17 i 31/18),
5. Odluka o uslovima i postupku za izdavanje i oduzimanje saglasnosti lizing društvu („Službene novine FBiH“, br. 46/09, 46/11 i 58/17),
6. Odluka o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope ugovora o finansijskom lizingu („Službene novine FBiH“, broj 46/18),
7. Odluka o tarifi naknada za lizing društva („Službene novine FBiH“, br. 46/18 i 69/19),
8. Odluka o jedinstvenom načinu i metodu obračuna i iskazivanja lizing naknade po ugovoru o operativnom lizingu („Službene novine FBiH“, br. 46/09 i 48/12),
9. Odluka o minimalnoj visini i načinu formiranja, upravljanja i održavanja rezervi za gubitke i upravljanje rizicima lizing društva („Službene novine FBiH“, broj 46/09),
10. Odluka o nadzoru lizing društva („Službene novine FBiH“, br. 46/09, 58/17, 31/18 i 37/20),
11. Odluka o minimalnim standardima aktivnosti lizing društava na sprječavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti („Službene novine FBiH“, broj 48/12),
12. Odluka o minimalnim standardima za dokumentovanje finansiranja putem lizing ugovora i procjenu kreditne sposobnosti („Službene novine FBiH“, br. 46/14 i 37/20),
13. Uputstvo za primjenu odluke o jedinstvenom načinu i metodu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope za ugovor o finansijskom lizingu (broj: 01-2445/10 od 11.06.2010. g.),
14. Uputstvo za izradu izvještaja lizing društva (broj: 08-340/13 od 31.01.2013. g.),
15. Uputstvo za primjenu i izradu izvještaja povjerioca u skladu sa Odlukom o uslovima i načinu postupanju banke, MKO i lizing društva po prigovoru klijenta (broj: 01-4922/17 od 22.12.2017. g.),
16. Uputstvo za popunjavanje izvještaja o posebnim mjerama odobrenim u skladu sa Odlukom o privremenim mjerama koje lizing društva i mikrokreditne organizacije primjenjuju za oporavak od negativnih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem „COVID-19“ (broj: 4004/20 od 25.09.2020. g.).

Odluke i uputstva FBA vezano za rad i nadzor faktoring poslovanja

1. Odluka o minimalnim standardima sadržaja ugovora o faktoringu („Službene novine FBiH“, broj 70/16),
2. Odluka o minimalnim standardima uslova i načina obavljanja djelatnosti društava za faktoring („Službene novine FBiH“, broj 70/16),

3. Odluka o minimalnim standardima kriterija, pravila i dodatnih zahtjeva za kapital društava za faktoring („Službene novine FBiH“, broj 70/16),
4. Odluka o minimalnim standardima kriterija i postupaka odlučivanja o izdavanju saglasnosti za sticanje ili povećavanje kvalifikovanog udjela u društvima za faktoring i društvima za faktoring u drugom pravnom licu („Službene novine FBiH“, broj 70/16),
5. Odluka o minimalnim standardima bližih uslova i načina izdavanja odobrenja za rad društava za faktoring u domaćem faktoringu („Službene novine FBiH“, broj 70/16),
6. Odluka o minimalnim standardima uslova koje članovi nadzornog odbora i uprave društava za faktoring moraju ispunjavati („Službene novine FBiH“, broj 70/16),
7. Odluka o minimalnim standardima kriterija i načina upravljanja rizicima društava za faktoring („Službene novine FBiH“, broj 70/16),
8. Odluka o minimalnim standardima načina obavljanja poslova interne revizije u društvima za faktoring („Službene novine FBiH“, broj 70/16),
9. Odluka o minimalnim standardima strukture, sadržaja, načina i rokova dostavljanja informacija i izvještaja društava za faktoring Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, br. 70/16, 85/16-ispr. i 104/16),
10. Odluka o tarifi naknada društava za faktoring („Službene novine FBiH“, br. 46/18 i 69/19),
11. Uputstvo za popunjavanje finansijskih i ostalih izvještaja koje su društva za faktoring obavezna sastavljati za potrebe Agencije za bankarstvo Federacije BiH (broj: 4203/16 od 24.10.2016. g.),
12. Uputstvo za izradu izvještaja o izračunu kapitala društava za faktoring (broj: 4204/16 od 24.10.2016. g.),
13. Uputstvo za izradu i način dostave projekcije poslovanja društva za faktoring (broj: 1100/19 od 01.04.2019. g.).

Odluke vezano rad Ombudsmena za bankarski sistem

1. Pravila postupanja ombudsmena za bankarski sistem (“Službene novine FBiH”, br. 62/14 i 93/15),
2. Odluka o minimalnim zahtjevima u pogledu sadržaja, razumljivosti i dostupnosti općih i posebnih uslova poslovanja davaoca finansijskih usluga (“Službene novine FBiH”, broj 62/14),
3. Odluka o uslovima i načinu postupanja po zahtjevu žiranta za oslobađanje od obaveze jemstva („Službene novine FBiH“, broj 31/18).

Ostali propisi:

Razvojna banka FBiH

1. Uredba o kriterijima i načinu vođenja nadzora nad poslovanjem Razvojne banke FBiH, (“Službene novine FBiH”, br. 57/08, 77/08, 62/10 i 59/14),
2. Odluka o utvrđivanju visine naknada za obavljanje nadzora nad radom Razvojne banke FBiH, (“Službene novine FBiH”, broj 65/09).

Devizno poslovanje

1. Pravilnik o postupku otvaranja i vođenja deviznih računa i deviznih štednih uloga rezidenata u banci (“Službene novine FBiH”, broj 56/10),

2. Pravilnik o uslovima i načinu otvaranja, vođenja i zatvaranja računa nerezidenata u banci ("Službene novine FBiH", broj 56/10),
3. Odluka o iznošenju strane gotovine i čekova ("Službene novine FBiH", broj 58/10),
4. Odluka o uslovima i načinu obavljanja mjenjačkih poslova ("Službene novine FBiH", br. 58/10 i 49/11),
5. Odluka o uslovima za izdavanje odobrenja za otvaranje deviznog računa u inostranstvu ("Službene novine F BiH", broj 58/10),
6. Odluka o plaćanju, naplati i prenosu u devizama i stranoj gotovini ("Službene novine FBiH", broj 58/10),
7. Odluka o načinu i uslovima pod kojima rezidenti u poslovanju s nerezidentima mogu primiti naplatu ili izvršiti plaćanje u stranoj gotovini i gotovini u konvertibilnim markama ("Službene novine FBiH", broj 58/10),
8. Pravilnik o načinu, rokovima i obrascima izvještavanja o kreditnim poslovima sa inostranstvom ("Službene novine FBiH", broj 79/10),
9. Odluka o minimalnim standardima za obavljanje mjenjačkih poslova ("Službene novine FBiH", br. 95/13 i 99/13),
10. Odluka o postupku kontrole obavljanja mjenjačkih poslova ("Službene novine FBiH", broj 95/13).

SPNiFTA

1. Pravilnik o provođenju Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti („Službeni glasnik BiH“, broj 41/15).

III OSTALI ZAKONI U FBiH RELEVANTNI ZA RAD I NADZOR POSLOVANJA SBS

1. Zakon o obligacionim odnosima ("Službeni list RBiH" br. 2/92, 13/93 i 13/94, „Službene novine FBiH“, br. 29/03 i 42/11),
2. Zakon o platnim transakcijama ("Službene novine FBiH", br. 32/00 i 28/03),
3. Zakon o čeku ("Službene novine FBiH", broj 32/00),
4. Zakon o mjenici ("Službene novine FBiH", br. 32/00 i 28/03),
5. Zakon o visini stope zatezne kamate na javne prihode ("Službene novine FBiH", br. 48/01, 52/01, 42/06, 28/13, 66/14, 86/15, 34/18, 99/19 i 48/21),
6. Zakon o privrednim društvima ("Službene novine FBiH" br. 81/15 i 75/21),
7. Zakon o finansijskoj konsolidaciji privrednih društava u FBiH („Službene novine FBiH“, br. 52/14, 36/18 i 54/19),
8. Zakon o preuzimanju dioničkih društava („Službene novine FBiH“, broj 77/15),
9. Zakon o registraciji poslovnih subjekata u FBiH ("Službene novine FBiH", br. 27/05, 68/05, 43/09, 63/14 i 75/21),
10. Zakon o javnim preduzećima („Službene novine FBiH“, br. 8/05, 81/08, 22/09 i 109/12),
11. Zakon o likvidacionom postupku ("Službene novine FBiH", broj 29/03),
12. Zakon o dugu, zaduživanju i garancijama u FBiH („Službene novine FBiH“, br. 86/07, 24/09 i 44/10),
13. Zakon o klasifikaciji djelatnosti u FBiH ("Službene novine FBiH", br. 64/07 i 80/11),
14. Zakon o klasifikaciji zanimanja u FBiH ("Službene novine FBiH", broj 111/12),
15. Zakon o tržištu vrijednosnih papira ("Službene novine FBiH", br. 85/08, 109/12, 86/15 i 25/17),
16. Zakon o registru vrijednosnih papira ("Službene novine FBiH", br. 39/98, 36/99 i 33/04),

17. Zakon o Komisiji za vrijednosne papire ("Službene novine FBiH" br. 39/98, 36/99, 33/04 i 6/17),
18. Zakon o radu FBiH ("Službene novine FBiH", br. 26/16, 89/18 i 44/22),
19. Zakon o vijeću zaposlenika ("Službene novine FBiH", broj 38/04),
20. Zakon o zapošljavanju stranaca ("Službene novine F BiH", broj 111/12),
21. Zakon o investicijskim fondovima ("Službene novine FBiH", br. 85/08 i 25/17),
22. Zakon o posredovanju u privatnom osiguranju ("Službene novine FBiH", br. 22/05, 8/10 i 30/16),
23. Zakon o poreznoj upravi Federacije BiH ("Službene novine FBiH", br. 33/02, 28/04, 57/09, 40/10, 29/11 i 27/12, 7/13, 71/14, 91/15 i 44/22),
24. Zakon o porezu na dobit ("Službene novine FBiH", br. 15/16 i 15/20),
25. Zakon o porezu na dohodak ("Službene novine FBiH", br. 10/08, 9/10, 44/11, 7/13 i 65/13),
26. Zakon o doprinosima ("Službene novine FBiH", br. 35/98, 54/00, 16/01, 37/01, 1/02, 17/06, 14/08, 91/15, 106/16, 34/18, 99/19 i 4/21),
27. Zakon o naplati i djelimičnom otpisu dospjelih, a nenaplaćenih doprinosa za socijalno osiguranje ("Službene novine FBiH", br. 25/06 i 57/09),
28. Zakon o Jedinstvenom sistemu registracije kontrole i naplate doprinosa ("Službene novine FBiH", br. 42/09, 109/12, 30/16 i 96/21),
29. Zakon o početnoj bilanci stanja preduzeća i banaka ("Službene novine FBiH", br. 12/98, 40/99, 47/06, 38/08 i 65/09),
30. Zakon o reviziji privatizacije državnog kapitala u gospodarskim društvima i bankama ("Službene novine FBiH", broj 55/12),
31. Zakon o utvrđivanju i ostvarivanju potraživanja građana u postupku privatizacije ("Službene novine FBiH", br. 27/97, 8/99, 45/00, 54/00, 7/01, 32/01, 27/02, 57/03, 44/04, 79/07, 65/09, 48/11, 111/12, 86/15, 13/18, 44/20 i 103/21),
32. Zakon o utvrđivanju i načinu izmirenja unutrašnjih obaveza FBiH ("Službene novine FBiH", br. 66/04, 49/05, 5/06, 35/06, 31/08, 32/09, 65/09, 42/11 i 35/14),
33. Zakon o izmirenju obaveza na osnovu računa stare devizne štednje u FBiH ("Službene novine FBiH", br. 62/09, 42/11, 91/13, 101/16 i 57/20),
34. Zakon o udruženjima i fondacijama ("Službene novine FBiH", broj 45/02),
35. Zakon o eksproprijaciji ("Službene novine FBiH", br. 70/07, 36/10, 25/12 i 34/16),
36. Zakon o prestanku važenja Zakona o građenju ("Službene novine FBiH", br. 55/02 i 34/07),
37. Zakon o građevinskom zemljištu u FBiH ("Službene novine FBiH", broj 67/05),
38. Zakon o privremenoj zabrani raspolaganja državnom imovinom FBiH ("Službene novine FBiH", br. 20/05, 17/06, 62/06, 40/07, 70/07, 94/07 i 41/08),
39. Zakon o slobodi pristupa informacijama u FBiH („Službene novine FBiH“, br. 32/01 i 48/11),
40. Zakon o prekršajima FBiH ("Službene novine FBiH", broj 63/14),
41. Zakon o notarima ("Službene novine FBiH", broj 45/02),
42. Zakon o vještacima ("Službene novine FBiH", br. 49/05 i 38/08),
43. Zakon o agencijama i unutrašnjim službama za zaštitu ljudi i imovine ("Službene novine FBiH", br. 78/08 i 67/13),
44. Zakon o zemljišnim knjigama FBiH ("Službene novine FBiH", br. 58/02, 19/03, 54/04 i 61/22),
45. Zakon o stranim ulaganjima ("Službene novine FBiH", br. 61/01, 50/03 i 77/15)
46. Zakon o postupku medijacije ("Službene novine FBiH", broj 49/07),
47. Zakon o trezoru FBiH ("Službene novine FBiH", br. 26/16 i 3/20),
48. Zakon o Vladi FBiH („Službene novine FBiH“, br. 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 i 8/06),
49. Zakon o federalnom tužilaštvu FBiH ("Službene novine FBiH", br. 42/02 i 19/03),

50. Zakonu o sudovima u FBiH ("Službene novine FBiH", br. 38/05, 22/06, 63/10, 72/10-ispr., 7/13, 52/14 i 75/21),
51. Zakon o izvršnom postupku ("Službene novine FBiH", br. 32/03, 52/03, 33/06, 39/06-ispr., 39/09, 74/11, 35/12 i 46/16),
52. Zakon o privremenom odlaganju od izvršenje potraživanja na osnovu izvršnih odluka na teret budžeta FBiH ("Službene novine FBiH", br. 9/04 i 30/04),
53. Zakon o upravnom postupku ("Službene novine FBiH", br. 2/98, 48/99 i 61/22),
54. Zakon o upravnim sporovima ("Službene novine FBiH", broj 9/05),
55. Zakon o parničnom postupku ("Službene novine FBiH", br. 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15),
56. Zakon o vanparničnom postupku („Službene novine FBiH“, br. 2/98, 39/04, 73/05, 80/14 i 11/21),
57. Krivični zakon FBiH („Službene novine FBiH“, br. 36/03, 37/03, 21/04, 69/04, 18/05, 42/10, 42/11, 59/14, 76/14, 46/16 i 75/17),
58. Zakon o krivičnom postupku FBiH ("Službene novine FBiH", br. 35/03, 37/03, 56/03, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 9/09 i 12/10, 8/13, 59/14 i 74/20),
59. Zakon o izvršenju krivičnih sankcija u FBiH ("Službene novine FBiH", br. 44/98, 42/99, 12/09 i 42/11),
60. Zakon o sukobu interesa u organima vlasti u FBiH ("Službene novine FBiH", broj 70/08),
61. Zakon o finansijsko-informatičkoj agenciji ("Službene novine FBiH", broj 80/11),
62. Zakon o fiskalnim sistemima ("Službene novine FBiH", broj 81/09),
63. Zakon o privatizaciji banaka ("Službene novine FBiH", br. 12/98, 29/00, 37/01 i 33/02),
64. Zakon o arhivskoj građi Federacije BiH ("Službene novine FBiH", broj 45/02),
65. Zakon o priznavanju javnih isprava na teritoriji FBiH ("Službene novine FBiH", broj 4/98),
66. Zakon o štrajku ("Službene novine FBiH", broj 14/00),
67. Zakon o federalnim upravnim taksama i Tarifi federalnih upravnih taksi ("Službene novine FBiH", br. 6/98, 8/00, 45/10, 43/13 i 98/17),
68. Zakon o unutrašnjoj trgovini ("Službene novine FBiH", br. 40/10 i 79/17),
69. Zakon o stvarnim pravima („Službene novine FBiH“, br. 66/13 i 100/13),
70. Zakon o budžetima FBiH („Službene novine FBiH“, br. 102/13, 9/14-ispr., 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19 i 25/22),
71. Zakon o državljanstvu Federacije BiH („Službene novine FBiH“, broj 34/16),
72. Zakon o dobrovoljnim penzijskim/mirovinskim fondovima („Službene novine FBiH“, broj 104/16),
73. Zakon o finansijskom poslovanju („Službene novine FBiH“, broj 48/16),
74. Zakon o plaćama i naknadama u organima vlasti Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 45/10, 111/12 i 20/17),
75. Zakon o Jedinstvenom registru korisnika gotovinskih naknada na koje se ne uplaćuju doprinosi („Službene novine FBiH“, broj 25/17),
76. Zakon o osiguranju („Službene novine FBiH“, br. 23/17 i 103/21),
77. Zakon o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj 32/17),
78. Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službene novine FBiH“, br. 13/18, 90/21 i 19/22),
79. Zakon o visini stope zatezne kamate ("Službene novine FBiH", broj 18/20),
80. Zakon o rokovima i postupanju u sudskim postupcima za vrijeme trajanja nesreće na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj 28/20),
81. Zakon o sudskoj policiji u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj 77/20),

82. Zakon o zaštiti na radu („Službene novine FBiH“, broj 79/20),
83. Zakon o Registru finansijskih izvještaja („Službene novine FBiH“, broj 7/21),
84. Zakon o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH („Službene novine FBiH“, broj 15/21),
85. Zakon o jedinstvenom registru taksi i naknada u Federaciji BiH („Službene novine FBiH“, broj 24/21),
86. Zakon o mirnom rješavanju radnih sporova („Službene novine FBiH“, broj 49/21),
87. Zakon o stečaju („Službene novine FBiH“, broj 53/21),
88. Zakon o obrtu i srodnim djelatnostima u FBiH („Službene novine FBiH“, broj 75/21).

IV OSTALI ZAKONI U BiH RELEVANTNI ZA RAD I NADZOR POSLOVANJA SBS

1. Zakon o Centralnoj banci BiH (“Službeni glasnik BiH”, br. 1/97, 29/02, 8/03, 13/03, 14/03, 9/05, 76/06 i 32/07),
2. Zakon o zaštiti potrošača u BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 25/06),
3. Zakon o nadzoru nad tržištem u BiH (“Službeni glasnik BiH“, br. 45/04, 44/07 i 102/09),
4. Zakon o konkurenciji („Službene novine FBiH“, br. 48/05, 76/07 i 80/09),
5. Zakon o politici direktnih stranih ulaganja u BiH (“Službeni glasnik BiH“, br. 4/98, 17/98, 13/03 i 48/10),
6. Zakon o zaštiti ličnih podataka („Službeni glasnik BiH“, br. 49/06, 76/11 i 89/11-ispr.),
7. Zakon o zaštiti tajnih podataka („Službeni glasnik BiH“, br. 54/05 i 12/09),
8. Zakon o elektronskom potpisu („Službeni glasnik BiH“, broj 91/06),
9. Odluka o osnovama upotrebe elektronskog potpisa i pružanja usluga ovjeravanja („Službeni glasnik BiH“, broj 21/09),
10. Zakon o klasifikaciji djelatnosti u BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 76/06, 100/08 i 32/10),
11. Zakon o državnoj službi u institucijama BiH (“Službeni glasnik BiH“, br. 12/02, 19/02, 8/03, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/07, 43/09, 8/10, 40/12 i 93/17),
12. Zakon o radu u institucijama BiH (“Službeni glasnik BiH“, br. 26/04, 7/05, 48/05, 60/10, 32/13 i 93/17),
13. Zakon o zaduživanju, dugu i garancijama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 52/05, 103/09 i 90/16),
14. Zakon o izmirenju obaveza po osnovu računa stare devizne štednje („Službeni glasnik BiH“, br. 28/06, 76/06, 72/07, 97/11 i 100/13),
15. Zakon o računovodstvu i reviziji BiH (“Službeni glasnik BiH“, broj 42/04),
16. Zakon o utvrđivanju i načinu izmirenja unutrašnjeg duga BiH (“Službeni glasnik BiH“, broj 44/04),
17. Okvirni zakon o zalozima (“Službeni glasnik BiH“, br. 28/04 i 54/04),
18. Zakon o porezu na dodanu vrijednost (“Službeni glasnik BiH“, br. 9/05, 35/05, 100/08 i 33/17),
19. Zakon o javnim nabavkama BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 39/14 i 59/22),
20. Zakon o carinskoj tarifi (“Službeni glasnik BiH“, broj 58/12),
21. Zakon o carinskim prekršajima BiH (“Službeni glasnik BiH“, broj 88/05),
22. Zakon o patentu (“Službeni glasnik BiH“, broj 53/10),
23. Zakon o slobodi pristupa informacijama u BiH (“Službeni glasnik BiH“, br. 28/00, 45/06, 102/09, 62/11 i 100/13),
24. Zakon o jedinstvenom matičnom broju (“Službeni glasnik BiH“, br. 32/01, 63/08 i 103/11),
25. Zakon o udruženjima i fondacijama BiH (“Službeni glasnik BiH“, br. 32/01, 42/03, 63/08, 76/11 i 94/16),

26. Zakon o ministarstvima i drugim organima uprave BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09, 87/12, 6/13, 19/16 i 83/17),
27. Zakon o privremenoj zabrani raspolaganja državnom imovinom BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 18/05, 29/06, 85/06, 32/07, 41/07, 74/07, 99/07 i 58/08),
28. Zakon o upotrebi i zaštiti naziva BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/04, 50/08 i 76/11),
29. Zakon o fiskalnom vijeću u BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 63/08),
30. Zakon o trezoru institucija BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 27/00 i 50/08),
31. Zakon o uplatama na Jedinostveni račun i raspodjeli prihoda ("Službeni glasnik BiH", br. 55/04, 34/07, 49/09 i 91/17),
32. Zakon o sistemu indirektnog oporezivanja u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 44/03, 52/04, 34/07, 4/08, 49/09, 32/13 i 91/17),
33. Zakon o postupku medijacije ("Službeni glasnik BiH", broj 37/04),
34. Zakon o prijenosu poslovanja medijacije na udruženje medijatora ("Službeni glasnik BiH", broj 52/05),
35. Zakon o akcizama u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 49/09, 49/14, 60/14, 91/17 i 50/22),
36. Zakon o postupku prisilne naplate indirektnih poreza ("Službeni glasnik BiH", br. 89/05 i 62/11),
37. Zakon o prekršajima ("Službeni glasnik BiH", br. 41/07, 18/12, 36/14, 81/15 i 65/20),
38. Zakon o sudu BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 49/09-prečišćeni tekst, 74/09-ispr. i 97/09),
39. Zakon o visokom sudskom i tužilačkom vijeću BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 35/02, 39/03, 42/03, 10/04, 25/04, 93/05, 32/07 i 48/07),
40. Zakon o tužilaštvu BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 49/09-prečišćeni tekst i 97/09),
41. Zakon o upravnom postupku ("Službeni glasnik BiH", br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 i 53/16),
42. Zakon o upravnim sporovima BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 19/02, 88/07, 83/08 i 74/10),
43. Zakon o parničnom postupku pred Sudom BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 36/04, 84/07, 58/13, 94/16 i 34/21),
44. Zakon o izvršnom postupku pred sudom BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 18/03),
45. Zakon o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02, 102/09 i 72/17),
46. Zakon o privremenom odgađanju od izvršenja potraživanja po osnovu izvršnih odluka na teret zakona institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 43/03 i 43/04),
47. Krivični zakon BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 3/03, 32/03, 37/03, 54/04, 61/04, 30/05, 53/06, 55/06, 32/07, 8/10, 47/14 i 35/18),
48. Zakon o krivičnom postupku BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 3/03, 32/03, 36/03, 26/04, 63/04, 13/05, 48/05, 46/06, 76/06, 29/07, 32/07, 53/07, 76/07, 15/08, 58/08, 12/09, 16/09, 93/09, 72/13 i 65/18),
49. Zakon o sukobu interesa u institucijama vlasti BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 13/02, 16/02, 14/03, 12/04, 63/08, 18/12, 87/13 i 41/16),
50. Zakon o arhivskoj građi i arhivu BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 16/01),
51. Zakon o pružanju besplatne pravne pomoći ("Službeni glasnik BiH", broj 83/16),
52. Zakon o zabrani diskriminacije („Službeni glasnik BiH“, br. 59/09 i 66/16),
53. Zakon o štrajku zaposlenih u institucijama BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 41/16),
54. Zakon o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera („Službeni glasnik BiH“, broj 22/16-prečišćen tekst),
55. Zakon o državljanstvu BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 22/16-prečišćen tekst),

56. Zakon o platama i naknadama u institucijama BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 50/08, 35/09, 75/09, 32/12, 42/12, 50/12, 32/13, 87/13, 75/15, 88/15, 16/16, 94/16, 72/17, 25/18, 32/20, 65/20 i 59/22),
57. Zakon o azilu („Službeni glasnik BiH“, broj 11/16).

PRILOZI ZA BANKARSKI SEKTOR

Prilog 2 - Osnovni podaci o bankama u FBiH - 31.12.2022.

R. br.	Banka	Internet adresa	Broj zaposlenih	Predsjednik uprave
1.	Addiko Bank d.d. Sarajevo	www.addiko.ba	338	Jasmin Spahić
2.	ASA BANKA DIONIČKO DRUŠTVO SARAJEVO	www.asabanka.ba	667	Samir Mustafić
3.	"BOSNA BANK INTERNATIONAL" - d.d. Sarajevo	www.bbi.ba	403	Alek Bakalović
4.	INTESA SANPAOLO BANKA d.d. BOSNA I HERCEGOVINA	www.intesasanpaolobanka.ba	549	Marco Trevisan
5.	KOMERCIJALNO-INVESTICIONA BANKA D.D. VELIKA KLADUŠA	www.kib-banka.com.ba	81	Hasan Porčić
6.	NLB Banka d.d., Sarajevo	www.nlb.ba	475	Lidija Žigić
7.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO d.d. SARAJEVO	www.pbs.ba	186	Hamid Pršeš
8.	ProCredit Bank d.d. Sarajevo	www.procreditbank.ba	170	Amir Salkanović
9.	RAIFFEISEN BANK DIONIČARSKO DRUŠTVO BOSNA I HERCEGOVINA	www.raiffeisenbank.ba	1.341	Rainer Schnabl
10.	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina	www.sparkasse.ba	502	Amir Softić
11.	UniCredit Bank d.d.	www.unicreditbank.ba	1.180	Amina Mahmutović
12.	UNION BANKA DD SARAJEVO	www.unionbank.ba	199	Vedran Hadžiahmetović
13.	ZiraatBank BH d.d.	www.ziraatbank.ba	319	Bülent Suer
UKUPNO			6.410	

Prilog 3 - Bilans stanja banaka u FBiH po šemi FBA (aktivni podbilans) - 31.12.2022.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2021.	%	31.12.2022.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
AKTIVA						
1.	Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	7.989.239	30,9	8.240.642	30,3	103
	1.a. Gotov novac i nekamatonosni računi depozita	3.813.229	14,7	4.033.051	14,8	106
	1.b. Kamatonosni računi depozita	4.176.010	16,2	4.207.591	15,5	101
2.	Vrijednosni papiri po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak i po fer vrijednosti u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti	1.742.810	6,7	1.395.556	5,2	80
3.	Plasmani drugim bankama	350.452	1,3	530.298	2,0	151
4.	Kreditni, potraživanja po poslovima lizinga i dospjela potraživanja	15.890.822	61,4	16.513.007	60,7	104
	4.a. Krediti	15.120.076	58,4	15.888.358	58,4	105
	4.b. Potraživanja po poslovima lizinga	46.521	0,2	39.234	0,1	84
	4.c. Dospjela potraživanja po kreditima i poslovima lizinga	724.225	2,8	585.415	2,2	81
5.	Vrijednosni papiri po amortiziranom trošku	223.198	0,9	633.268	2,3	284
6.	Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	491.588	1,9	524.828	1,9	107
7.	Ostale nekretnine	25.333	0,1	23.329	0,1	92
8.	Investicije u zavisna i pridružena društva	13.860	0,1	11.659	0,0	84
9.	Ostala aktiva	317.273	1,2	365.457	1,4	115
10.	MINUS: Ispravke vrijednosti	1.153.746	4,5	1.049.863	3,9	91
	10.a. Ispravke vrijednosti za stavke pozicije 4. Aktive	1.099.948	4,3	995.285	3,7	90
	10.b. Ispravke vrijednosti pozicije Aktive osim pozicije 4. Aktive	53.798	0,2	54.578	0,2	101
11.	UKUPNA AKTIVA	25.890.829	100	27.188.181	100	105
OBAVEZE						
12.	Depoziti	21.184.952	81,8	22.443.589	82,5	106
	12.a. Kamatonosni depoziti	14.090.013	54,4	14.021.071	51,5	100
	12.b. Nekamatonosni depoziti	7.094.939	27,4	8.422.518	31,0	119
13.	Uzete pozajmice - dospjele obaveze	150	0,0	150	0,0	100
	13.a. Stanje dospjelih, a neisplaćenih obaveza	0	0,0	0	0,0	-
	13.b. Stanje neizmirenih-pozvanih za plaćanje vanbilansnih obaveza	150	0,0	150	0,0	100
14.	Uzete pozajmice od drugih banaka	0	0,0	0	0,0	-
15.	Obaveze prema vladi	0	0,0	0	0,0	-
16.	Obaveze po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama	779.075	3,0	520.335	1,9	67
	16.a. sa preostalim rokom dospelja do jedne godine	313.719	1,2	128.356	0,5	41
	16.b. sa preostalim rokom dospelja preko jedne godine	465.356	1,8	391.979	1,4	84
17.	Subordinisani dugovi i subordinisane obveznice	167.557	0,7	303.155	1,1	181
18.	Ostale obaveze	650.948	2,5	683.621	2,6	105
19.	UKUPNE OBAVEZE	22.782.682	88,0	23.950.850	88,1	105
KAPITAL						
20.	Trajne prioritetne dionice	343	0,0	343	0,0	100
21.	Obične dionice	1.382.522	5,3	1.562.046	5,7	113
22.	Emisiona ažia	137.290	0,6	137.327	0,5	100
	22.a. na trajne prioritetne dionice	88	0,0	88	0,0	100
	22.b. na obične dionice	137.202	0,6	137.239	0,5	100
23.	Neraspodijeljena dobit i rezerve kapitala	1.297.650	5,0	1.190.912	4,4	92
24.	Kursne razlike	0	0,0	0	0,0	-
25.	Ostali kapital	290.342	1,1	346.703	1,3	119
26.	Rezerve za kreditne gubitke formirane iz dobiti	0	0,0	0	0,0	-
27.	UKUPAN KAPITAL: (20. do 25.)	3.108.147	12,0	3.237.331	11,9	104
28.	UKUPNE OBAVEZE I KAPITAL: (19. + 27.)	25.890.829	100	27.188.181	100	105
PASIVNI I NEUTRALNI PODBILANS		712.283		717.415		101
UKUPNO		26.603.112		27.905.596		105

Prilog 4 - Pregled aktive, kredita, depozita i finansijskog rezultata banaka u FBiH - 31.12.2022.

- 000 KM -

R. br.	Banka	Aktiva		Kredit		Depoziti		Finansijski rezultat
		Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	Iznos
1.	Addiko Bank d.d. Sarajevo	1.019.987	3,8	549.943	3,3	819.223	3,7	14.377
2.	ASA BANKA DIONIČKO DRUŠTVO SARAJEVO	2.816.069	10,4	1.708.641	10,3	2.438.146	10,9	18.856
3.	"BOSNA BANK INTERNATIONAL" - d.d. Sarajevo	1.469.929	5,4	937.082	5,7	1.275.925	5,7	14.678
4.	INTESA SANPAOLO BANKA d.d. BOSNA I HERCEGOVINA	2.566.691	9,4	1.666.580	10,1	1.975.099	8,8	26.078
5.	KOMERCIJALNO-INVESTICIONA BANKA D.D. VELIKA KLADUŠA	126.145	0,5	54.752	0,3	93.226	0,4	1.133
6.	NLB Banka d.d., Sarajevo	1.637.501	6,0	1.053.078	6,4	1.357.427	6,0	22.120
7.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO d.d. SARAJEVO	678.281	2,5	351.020	2,1	574.241	2,6	8.757
8.	ProCredit Bank d.d. Sarajevo	873.976	3,2	557.825	3,4	663.439	3,0	7.088
9.	RAIFFEISEN BANK DIONIČARSKO DRUŠTVO BOSNA I HERCEGOVINA	5.043.980	18,6	2.680.739	16,2	4.123.939	18,4	100.777
10.	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina	2.116.325	7,8	1.399.294	8,5	1.766.069	7,9	25.673
11.	UniCredit Bank d.d.	6.559.804	24,1	4.226.925	25,6	5.522.921	24,6	112.524
12.	UNION BANKA DD SARAJEVO	1.048.095	3,9	430.059	2,6	905.963	4,0	1.232
13.	ZiraatBank BH d.d.	1.231.398	4,5	897.069	5,4	927.971	4,1	8.088
UKUPNO		27.188.181	100	16.513.007	100	22.443.589	100	361.381

Prilog 5 - Sektorska struktura kredita u FBiH i ECL - 31.12.2022.

- 000 KM -

Opis	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	Ukupni bruto krediti po nivoima kreditnog rizika	ECL za Nivo 1 kreditnog rizika	ECL za Nivo 2 kreditnog rizika	ECL za Nivo 3 kreditnog rizika	Ukupno ECL
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Ukupni krediti pravna lica (1.1. do 1.21.)	7.169.779	892.521	428.333	8.490.633	76.991	102.570	355.322	534.883
1.1. A Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	94.173	7.343	29.546	131.062	1.124	584	20.946	22.654
1.2. B Vađenje ruda i kamena	64.929	26.288	643	91.860	750	2.937	478	4.165
1.3. C Prerađivačka industrija	1.606.930	227.724	147.515	1.982.169	19.391	27.166	127.502	174.059
1.4. D Proizvodnja i opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	191.734	23.268	5.630	220.632	1.866	2.468	4.552	8.886
1.5. E Opskrba vodom, uklanj. otp. voda, gospodar. otpadom, te djelatnosti sanacije okoliša	37.639	3.912	1.352	42.903	355	281	673	1.309
1.6. F Građevinarstvo	510.712	50.153	17.170	578.035	5.777	4.484	15.333	25.594
1.7. G Trg. na veliko i malo; popravak motornih vozila i motoc.	2.542.004	275.265	130.720	2.947.989	24.799	29.400	114.263	168.462
1.8. H Prijevoz i skladištenje	300.152	43.035	17.095	360.282	3.413	2.975	13.158	19.546
1.9. I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (hoteljerstvo i ugostiteljstvo)	121.193	87.987	32.962	242.142	1.773	10.241	26.517	38.531
1.10. J Informacije i komunikacije	113.749	13.218	7.351	134.318	1.819	1.091	4.597	7.507
1.11. K Finans. djelatnosti i djelatnosti osiguranja	822.927	2.224	107	825.258	8.054	8	105	8.167
1.12. L Poslovanje nekretninama	101.291	67.283	10.755	179.329	1.054	16.210	7.440	24.704
1.13. M Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	194.494	33.641	19.578	247.713	2.588	2.563	14.207	19.358
1.14. N Administrat. i pomoćne uslužne djelatnosti	36.838	6.786	2.363	45.987	402	570	1.691	2.663
1.15. O Javna uprava i odbrana; obav. soc. osiguranje	290.453	12.255	0	302.708	2.651	562	0	3.213
1.16. P Obrazovanje	6.626	1.256	1.540	9.422	73	122	445	640
1.17. Q Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	54.517	6.257	1.382	62.156	501	517	915	1.933
1.18. R Umjetnost, zabava i rekreacija	29.431	3.326	351	33.108	188	309	305	802
1.19. S Ostale uslužne djelatnosti	49.980	1.300	2.273	53.553	413	82	2.195	2.690
1.20. T Djelatnosti kućanstva kao poslodavca; djelatnosti kućanstva koja proizvode različita dobra i obavljaju različite usluge za vlastite potrebe	0	0	0	0	0	0	0	0
1.21. U Djelatnosti izvanteritorijal. organizacija i tijela	7	0	0	7	0	0	0	0
2. Ukupno stanovništvo (2.1 + 2.2 + 2.3)	7.044.253	607.597	370.524	8.022.374	77.844	70.735	311.823	460.402
2.1. Opća potrošnja	5.454.214	539.903	342.053	6.336.170	64.788	64.817	289.478	419.083
2.2. Stambena izgradnja	1.508.756	60.143	23.212	1.592.111	11.848	5.293	17.907	35.048
2.3. Obavljanje djelatnosti (obrtnici)	81.283	7.551	5.259	94.093	1.208	625	4.438	6.271
3. Ukupni krediti (1. + 2.)	14.214.032	1.500.118	798.857	16.513.007	154.835	173.305	667.145	995.285

Prilog 6 - Bilans uspjeha banaka u FBiH po šemi FBA - 31.12.2022.

- 000 KM -

R. br.	Opis	01.01. - 31.12.2021.	%	01.01. - 31.12.2022.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
1.	PRIHODI I RASHODI PO KAMATAMA					
a)	Prihodi od kamata i slični prihodi					
1)	Kamatonosni računi depozita kod depozitnih institucija	796	0,1	7.079	0,6	889
2)	Plasmani drugim bankama	2.969	0,3	5.189	0,4	175
3)	Kreditni i poslovi lizinga	611.388	55,6	592.182	49,8	97
4)	Vrijednosni papiri koji se drže do dospelja	4.950	0,5	5.252	0,4	106
5)	Vlasnički vrijednosni papiri	0	0,0	0	0,0	-
6)	Potraživanja po plaćenim vanbilansnim obavezama	3	0,0	5	0,0	167
7)	Ostali prihodi od kamata i slični prihodi	68.353	6,2	63.821	5,4	93
8)	UKUPNI PRIHODI OD KAMATA I SLIČNI PRIHODI	688.459	62,7	673.528	56,6	98
b)	Rashodi po kamatama i slični rashodi					
1)	Depoziti	75.580	6,9	52.226	4,4	69
2)	Uzete pozajmice od drugih banaka	0	0,0	0	0,0	-
3)	Uzete pozajmice - dospjele obaveze	0	0,0	0	0,0	-
4)	Obaveze po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama	6.782	0,6	5.709	0,5	84
5)	Subordinisani dugovi i subordinisane obveznice	6.866	0,6	7.048	0,6	103
6)	Ostali rashodi po kamatama i slični rashodi	30.970	2,9	27.903	23,4	90
7)	UKUPNI RASHODI PO KAMATAMA I SLIČNI RASHODI	120.198	11,0	92.886	7,8	77
c)	NETO KAMATA I SLIČNI PRIHODI	568.261	51,7	580.642	48,8	102
2.	OPERATIVNI PRIHODI					
a)	Prihodi iz poslovanja sa devizama	70.514	6,4	91.598	7,7	130
b)	Naknade po kreditima	11.001	1,0	10.572	0,9	96
c)	Naknade po vanbilansnim poslovima	23.184	2,1	23.109	1,9	100
d)	Naknade za izvršene usluge	354.135	32,2	397.530	33,4	112
e)	Prihod iz poslova trgovanja	903	0,1	170	0,0	19
f)	Ostali operativni prihodi	70.651	6,5	86.400	7,3	122
g)	UKUPNI OPERATIVNI PRIHODI a) do f)	530.388	48,3	609.379	51,2	115
	UKUPAN PRIHOD (1c + 2g)	1.098.649	100	1.190.021	100	108
3.	NEKAMATNI RASHODI					
a)	Poslovni i direktni rashodi					
1)	Trošk. ispr. vrijed. riz. aktive, rezerviranja za potenc. obaveze i ost. vrijed. usklađenja	75.703	6,9	79.112	6,6	105
2)	Ostali poslovni i direktni troškovi	155.890	14,2	170.082	14,3	109
3)	UKUPNI POSLOVNI I DIREKTNI RASHODI 1) + 2)	231.593	21,1	249.194	20,9	108
b)	Operativni rashodi					
1)	Troškovi plata i doprinosa	259.673	23,6	262.807	22,1	101
2)	Troškovi poslovnog prostora, ostale fiksne aktive i režija	173.442	15,8	162.529	13,7	94
3)	Ostali operativni troškovi	106.864	9,7	119.684	10,0	112
4)	UKUPNI OPERATIVNI RASHODI 1) do 3)	539.979	49,1	545.020	45,8	101
c)	UKUPNI NEKAMATNI RASHODI	771.572	70,2	794.214	66,7	103
	UKUPAN RASHOD (1b7+3c)	891.770		887.100		99
4.	DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA	327.077	29,8	395.807	33,3	121
5.	GUBITAK	0	0,0	0	0,0	-
6.	POREZI	33.180	3,0	37.919	3,2	114
7.	DOBIT PO OSNOVU POVEĆANJA ODLOŽENIH PORESKIH SREDSTAVA I SMANJENJE ODLOŽENIH PORESKIH OBAVEZA	1.686	0,1	5.081	0,4	301
8.	GUBITAK PO OSNOVU SMANJENJA ODLOŽENIH PORESKIH SREDSTAVA I POVEĆANJE ODLOŽENIH PORESKIH OBAVEZA	2.023	0,2	1.588	0,1	78
9.	NETO-DOBIT	293.560	26,7	361.381	30,4	123
10.	NETO-GUBITAK	0	0,0	0	0,0	-
11.	FINANSIJSKI REZULTAT (9.-10.)	293.560		361.381		123

Prilog 7 - Prosječne ponderisane NKS i EKS na kredite i depozite po periodima

Prosječne ponderisane NKS i EKS na kredite po periodima

- % -

R. br.	Opis	31.12.2018.		31.12.2019.		31.12.2020.		31.12.2021.		31.12.2022.	
		NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Pon. kamatne stope na kratkoročne kredite	2,67	2,97	2,32	2,67	2,25	2,53	2,12	2,45	2,01	2,30
1.1.	Privredi	2,61	2,84	2,27	2,55	2,20	2,41	2,08	2,33	1,96	2,18
1.2.	Stanovništvu	7,53	14,66	7,48	14,02	8,35	15,27	8,56	14,73	7,68	13,41
1.3.	Ostalo	3,04	3,30	2,41	2,95	2,34	3,34	1,87	2,79	2,74	4,01
2.	Pon. kamatne stope na dugoročne kredite	4,66	5,62	4,58	5,49	4,47	5,31	4,36	5,18	4,14	4,94
2.1.	Privredi	3,61	3,91	3,41	3,67	3,54	3,79	3,38	3,63	3,33	3,54
2.2.	Stanovništvu	5,55	7,06	5,38	6,74	5,45	6,88	5,12	6,38	4,79	6,07
2.3.	Ostalo	3,55	3,71	3,44	3,62	3,20	3,37	3,14	3,31	3,17	3,28
3.	Ukupno pon. kamatne stope	3,56	4,15	3,27	3,86	3,16	3,67	3,21	3,78	3,05	3,59
3.1.	Privredi	2,88	3,13	2,53	2,81	2,54	2,76	2,45	2,71	2,35	2,57
3.2.	Stanovništvu	5,59	7,22	5,42	6,89	5,50	7,04	5,17	6,50	4,82	6,16
3.3.	Ostalo	3,20	3,43	2,67	3,12	2,72	3,35	2,31	2,97	2,96	3,63

Napomena: u pozicije 1.3., 2.3. i 3.3. - Ostalo, uključeni su krediti vladi i vladinim institucijama, krediti bankama i drugim finansijskim institucijama i ostali krediti.

Prosječne ponderisane NKS i EKS na depozite po periodima

- % -

R. br.	Opis	31.12.2018.		31.12.2019.		31.12.2020.		31.12.2021.		31.12.2022.	
		NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Pon. kamatne stope na kratkoročne depozite	0,38	0,36	0,34	0,33	0,35	0,34	0,21	0,21	0,41	0,41
1.1.	Privredi	0,55	0,55	0,63	0,61	0,49	0,49	0,45	0,45	0,35	0,35
1.2.	Stanovništvu	0,22	0,23	0,38	0,38	0,40	0,40	0,17	0,17	0,12	0,12
1.3.	Ostalo	0,38	0,36	0,29	0,29	0,31	0,30	0,17	0,17	0,49	0,49
2.	Pon. kamatne stope na dugoročne depozite	1,15	1,16	1,24	1,19	1,04	1,05	0,74	0,75	0,61	0,62
2.1.	Privredi	1,39	1,39	1,33	1,33	1,19	1,20	0,94	0,94	0,72	0,72
2.2.	Stanovništvu	1,14	1,15	1,25	1,17	1,00	1,01	0,69	0,70	0,63	0,63
2.3.	Ostalo	0,97	0,99	1,05	1,06	1,01	1,03	0,64	0,68	0,41	0,42
3.	Ukupno pon. kamatne stope	0,66	0,65	0,78	0,75	0,70	0,70	0,48	0,48	0,50	0,51
3.1.	Privredi	1,01	1,01	1,13	1,13	0,90	0,90	0,75	0,75	0,56	0,56
3.2.	Stanovništvu	0,97	0,98	1,10	1,04	0,89	0,90	0,59	0,59	0,50	0,51
3.3.	Ostalo	0,44	0,42	0,43	0,42	0,43	0,44	0,25	0,26	0,47	0,48

Napomena: u pozicije 1.3., 2.3. i 3.3. - Ostalo, uključeni su depoziti vlade i vladinih institucija, depoziti banaka i drugih finansijskih institucija i ostali depoziti.

PRILOZI ZA MIKROKREDITNI SEKTOR

Prilog 8 - Osnovni podaci o MKO u FBiH - 31.12.2022.

R. br.	Naziv MKO	Internet adresa	Direktor	Broj zaposlenih
1.	Mikrokreditno društvo CREDO CENTAR društvo sa ograničenom odgovornošću Mostar	www.credo-centar.ba	Bernard Stojanović	13
2.	Mikrokreditno društvo EKI d.o.o. Sarajevo	www.eki.ba	Almir Sultanović	193
3.	Mikrokreditna fondacija "EKI"	www.eki.ba	Esad Uzunić	177
4.	Mikrokreditno društvo IuteCredit BH d.o.o. Sarajevo	www.iutecredit.ba	Melika Hadžijamaković - Salihović	35
5.	Mikrokreditna fondacija "LIDER"	www.lider.ba	Džavid Sejfović	68
6.	Mikrokreditna fondacija "LOK" Sarajevo	www.lok.ba	Elma Čardaklija – Bašić	53
7.	Mikrokreditna fondacija "MELAHA" Sarajevo	www.melaha.ba	Jakob Finci	4
8.	Mikrokreditna fondacija "MI-BOSPO" Tuzla	www.mi-bospo.org	Safet Husić	202
9.	Mikrokreditna fondacija "MIKRA"	www.mikra.ba	Sanin Čampara	166
10.	Mikrokreditna fondacija "MIKRO ALDI"	www.mikroaldi.org	Omar Softić	34
11.	„PARTNER MIKROKREDITNA FONDACIJA“	www.partner.ba	Senad Sinanović	288
12.	"PRVA ISLAMSKA MIKROKREDITNA FONDACIJA"	www.mfi.ba	Edina Hadžimurtezić	9
13.	Mikrokreditna fondacija "SUNRISE"	www.microsunrise.ba	Samir Bajrović	170
UKUPNO				1.412

Prilog 9 - Zbirni bilans stanja MKF - 31.12.2022.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2021.	%	31.12.2022.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
AKTIVA						
1.	Novčana sredstva (1a+1b)	45.096	8,9	43.803	8,0	97
1a)	Gotov novac i nekamatonosni računi depozita	27.865	5,5	33.342	6,1	120
1b)	Kamatonosni računi depozita	17.231	3,4	10.461	1,9	61
2.	Plasmani bankama	1.660	0,3	182	0,0	11
3.	Kreditni	402.924	79,1	440.182	79,9	109
3a)	Rezerve za kreditne gubitke	3.631	0,7	2.954	0,5	81
3b)	Neto krediti (3-3a)	399.293	78,4	437.228	79,4	110
4.	Materijalna i nematerijalna imovina, neto	25.577	5,0	24.706	4,5	97
5.	Dugoročne investicije	33.888	6,7	34.388	6,2	101
6.	Ostala aktiva	3.652	0,7	10.250	1,9	281
7.	Minus: rezerv. na ost. stavke aktive, osim kredita	10	0,0	0	0,0	0
8.	UKUPNO AKTIVA	509.156	100	550.557	100	108
PASIVA						
9a)	Obaveze po uzetim kratkoročnim kreditima	16.141	3,2	12.292	2,2	76
9b)	Obaveze po uzetim dugoročnim kreditima	184.670	36,3	215.159	39,1	117
9c)	Obaveze po dospjelim kamatama	1.115	0,2	1.212	0,2	109
10.	Ostale obaveze	25.488	5,0	26.719	4,9	105
11.	UKUPNO OBAVEZE	227.414	44,7	255.382	46,4	112
12.	Donirani kapital	48.098	9,4	48.098	8,7	100
13.	Osnovni kapital	3.696	0,7	3.696	0,6	100
14.	Višak prihoda nad rashodima	283.956	55,8	297.890	54,1	105
14a)	za prethodne godine	270.562	53,2	283.948	51,6	105
14b)	za tekuću godinu	13.394	2,6	13.942	2,5	104
15.	Manjak prihoda nad rashodima	55.078	10,8	55.474	10,1	101
15a)	za prethodne godine	54.954	10,8	55.078	10,0	100
15b)	za tekuću godinu	124	0,0	396	0,1	319
16.	Ostale rezerve	1.070	0,2	965	0,2	90
17.	UKUPNO KAPITAL	281.742	55,3	295.175	53,6	105
18.	UKUPNO PASIVA	509.156	100	550.557	100	108
VANBILANSNA EVIDENCIJA						
19.	Otpisani krediti	138.239		135.466		98
20.	Odobrena nepovučena kreditna sredstva od strane povjerilaca	9.270		9.970		108
21.	Komisioni poslovi	213		209		98
22.	Sudske tužbe, rješenja nadležnih organa koja su potencijalna obaveza MKO, a koja još nisu evidentirana u bilansnim evidencijama i sl.	400		400		100
23.	Ostalo (sve ostale vanbilansne stavke koje nisu obuhvaćene naprijed navedenim)	30.848		35.603		115

Prilog 10 - Zbirni bilans stanja MKD - 31.12.2022.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2021.	%	31.12.2022.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
AKTIVA						
1.	Novčana sredstva (1a+1b)	19.829	10,7	10.602	5,9	53
1a)	Gotov novac i nekamatonosni računi depozita	19.579	10,6	10.352	5,8	53
1b)	Kamatonosni računi depozita	250	0,1	250	0,1	100
2.	Plasmani bankama	0	0,0	0	0,0	-
3.	Kredit	160.441	87,0	165.440	92,8	103
3a)	Rezerve za kreditne gubitke	2.888	1,5	4.213	2,4	146
3b)	Neto krediti (3-3a)	157.553	85,5	161.227	90,4	102
4.	Materijalna i nematerijalna imovina	5.151	2,8	5.026	2,8	98
5.	Dugoročne investicije	0	0,0	0	0,0	-
6.	Ostala aktiva	1.789	1,0	1.498	0,9	84
7.	Minus: rezervir. na ost. stavke aktive, osim kredita	0	0,0	0	0,0	-
8.	UKUPNO AKTIVA	184.322	100	178.353	100	97
PASIVA						
9a)	Obaveze po uzetim kratkoročnim kreditima	1.500	0,8	7.856	4,4	524
9b)	Obaveze po uzetim dugoročnim kreditima	121.238	65,8	100.616	56,4	83
9c)	Obaveze po dospjelim kamatama	1.285	0,7	1.130	0,6	88
10.	Ostale obaveze	8.201	4,4	10.805	6,1	132
11.	UKUPNO OBAVEZE	132.224	71,7	120.407	67,5	91
12.	Donirani kapital	0	0,0	0	0,0	-
13.	Osnovni kapital	34.177	18,6	34.177	19,2	100
14.	Emisiona ažia	0	0,0	0	0,0	-
15.	Neraspoređena dobit (15a+15b)	7.566	4,1	10.191	5,7	135
15a)	prethodnih godina	6.614	3,6	10.348	5,8	156
15b)	tekuće godine	952	0,5	-157	-0,1	-16
16.	Zakonske rezerve	4.214	2,3	5.569	3,1	132
17.	Ostale rezerve	6.141	3,3	8.009	4,5	130
18.	UKUPNO KAPITAL	52.098	28,3	57.946	32,5	111
19.	UKUPNO PASIVA	184.322	100	178.353	100	97
VANBILANSNA EVIDENCIJA						
20.	Otpisani krediti	11.232		13.282		118
21.	Odobrena nepovučena kreditna sredstva od strane povjerilaca	9.333		7.367		79
22.	Komisioni poslovi	0		0		-
23.	Sudske tužbe, rješenja nadležnih organa koja su potencijalna obaveza MKO, a koja još nisu evidentirana u bilansnim evidencijama i sl.	0		0		-
24.	Ostalo (sve ostale vanbilansne stavke koje nisu obuhvaćene naprijed navedenim)	11.383		15.490		136

Prilog 11 - Pregled osnovnih pokazatelja MKO u FBiH - 31.12.2022.

- 000 KM -

R. br.	Naziv MKO	Iznos aktive	Iznos bruto portfolija umanjen za odgođeni prihod po naknadama	Finansijski rezultat	Plasmani
1.	Mikrokreditno društvo CREDO CENTAR društvo sa ograničenom odgovornošću Mostar	4.049	3.926	266	4.341
2.	Mikrokreditno društvo EKI d.o.o. Sarajevo	164.190	149.749	5.087	107.550
3.	Mikrokreditna fondacija "EKI"	114.962	65.400	2.019	72.973
4.	Mikrokreditno društvo luteCredit BH d.o.o. Sarajevo	10.114	9.915	-5.510	13.682
5.	Mikrokreditna fondacija "LIDER"	28.290	27.392	503	25.552
6.	Mikrokreditna fondacija "LOK" Sarajevo	6.188	4.826	10	4.854
7.	Mikrokreditna fondacija "MELAHA" Sarajevo	463	269	-225	94
8.	Mikrokreditna fondacija "MI-BOSPO" Tuzla	88.465	79.967	2.498	80.184
9.	Mikrokreditna fondacija "MIKRA"	65.661	53.939	942	56.506
10.	Mikrokreditna fondacija "MIKRO ALDI"	8.598	7.900	148	7.280
11.	„PARTNER MIKROKREDITNA FONDACIJA“	171.841	147.455	6.125	117.199
12.	"PRVA ISLAMSKA MIKROKREDITNA FONDACIJA"	2.320	1.960	-171	2.738
13.	Mikrokreditna fondacija "SUNRISE"	63.769	49.495	1.576	59.938
UKUPNO		728.910	602.193	13.268	552.891

Prilog 12 - Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za MKO - 31.12.2022.

R. br.	Opis	MKO sa sjedištem u FBiH za period 01.01. - 31.12.2022.			
		Broj zaključenih ugovora	Isplate mikrokredita (u 000 KM)	NKS %	EKS %
1	2	3		4	5
1.	Kratkoročni mikrokrediti za:	43.657	57.497	20,22	28,90
1.1.	Uslužne djelatnosti	932	2.299	18,76	26,44
1.2.	Trgovinu	229	951	16,78	23,20
1.3.	Poljoprivredu	7.543	11.051	20,76	26,25
1.4.	Proizvodnju	117	349	16,55	23,00
1.5.	Stambene potrebe	3.685	7.069	19,46	24,21
1.6.	Nenamjenski - osnovne potrebe	19.888	23.444	21,23	32,81
1.7.	Ostalo	11.263	12.334	18,82	27,47
2.	Dugoročni mikrokrediti za:	104.033	495.394	18,83	22,65
2.1.	Uslužne djelatnosti	5.031	24.427	17,80	21,42
2.2.	Trgovinu	1.000	6.011	16,48	19,73
2.3.	Poljoprivredu	26.565	139.601	17,89	20,25
2.4.	Proizvodnju	637	4.060	16,71	19,78
2.5.	Stambene potrebe	23.769	148.772	18,45	21,08
2.6.	Nenamjenski - osnovne potrebe	20.692	79.360	21,10	25,70
2.7.	Ostalo	26.339	93.163	19,42	26,76
3.	Ukupni mikrokrediti	147.690	552.891	18,98	23,30

Prilog 12a - Usporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za MKO

- % -

NKS na:	01.01.-31.12.2018.	01.01.-31.12.2019.	01.01.-31.12.2020.	01.01.-31.12.2021.	01.01.-31.12.2022.
Kratkoročne mikrokredite	21,40	20,80	20,29	20,18	20,22
Dugoročne mikrokredite	19,63	19,28	18,91	19,22	18,83
Ukupne mikrokredite	19,89	19,50	19,10	19,34	18,98
EKS na:	01.01.-31.12.2018.	01.01.-31.12.2019.	01.01.-31.12.2020.	01.01.-31.12.2021.	01.01.-31.12.2022.
Kratkoročne mikrokredite	29,11	31,85	30,69	29,22	28,90
Dugoročne mikrokredite	23,27	23,09	22,90	23,26	22,65
Ukupne mikrokredite	24,13	24,38	23,98	24,00	23,30

Prilog 13 - Zbirni bilans uspjeha MKF - 31.12.2022.

- 000 KM -

R. br.	Opis	Za period 01.01. - 31.12.2021.	%	Za period 01.01. - 31.12.2022.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
	PRIHODI I RASHODI PO KAMATAMA					
1.	Prihodi od kamata i slični prihodi	78.631	89,9	84.245	90,7	107
2.	Rashodi po kamatama i slični rashodi	7.578	10,2	7.742	9,8	102
3.	Neto prihodi od kamata i sličnih prihoda (1. - 2.)	71.053		76.503		108
	OPERATIVNI PRIHODI I RASHODI					
4.	Operativni prihodi	7.306	8,3	7.141	7,7	98
5.	Operativni rashodi	60.138	81,0	65.868	82,9	110
	OSTALI POSLOVNI PRIHODI I RASHODI					
6.	Ostali poslovni prihodi	1.564	1,8	1.472	1,6	94
7.	Ostali poslovni rashodi	731	1,0	733	0,9	100
8.	Troškovi rezerviranja za kreditne i druge gubitke	4.180	5,6	3.844	4,8	92
9.	Višak/manjak prihoda nad rashodima prije oporezivanja (3.+4.-5.+6.-7.-8.)	14.874		14.671		99
10.	Porez na višak prihoda nad rashodima	1.645	2,2	1.246	1,6	76
11.	Neto višak/manjak prihoda nad rashodima (9.-10.)	13.229		13.425		101

Prilog 14 - Zbirni bilans uspjeha MKD - 31.12.2022.

- 000 KM -

R. br.	Opis	Za period 01.01. - 31.12.2021.	%	Za period 01.01. - 31.12.2022.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
	PRIHODI I RASHODI PO KAMATAMA					
1.	Prihodi od kamata i slični prihodi	31.213	97,4	31.892	96,2	102
2.	Rashodi po kamatama i slični rashodi	7.165	23,0	7.007	21,0	98
3.	Neto prihodi od kamata i sličnih prihoda (1. - 2.)	24.048		24.885		103
	OPERATIVNI PRIHODI I RASHODI					
4.	Operativni prihodi	603	1,9	995	3,0	165
5.	Operativni rashodi	18.944	60,9	19.633	59,0	104
	OSTALI POSLOVNI PRIHODI I RASHODI					
6.	Ostali poslovni prihodi	234	0,7	257	0,8	110
7.	Ostali poslovni rashodi	201	0,7	243	0,7	121
8.	Troškovi rezerviranja za kreditne i druge gubitke	4.415	14,2	5.824	17,5	132
9.	Dobit/gubitak prije oporezivanja (3.+4.-5.+6.-7.-8.)	1.325		437		33
10.	Porez na dobit	373	1,2	594	1,8	159
11.	Neto dobit/gubitak (9.-10.)	952		-157		-16

PRILOZI ZA LIZING SEKTOR

Prilog 15 - Osnovni podaci o lizing društvima u FBiH - 31.12.2022.

R. br.	Naziv lizing društva	Internet adresa	Direktor	Broj zaposlenih
1.	PORSCHE LEASING d.o.o. Sarajevo	www.porscheleasing.ba	Dejan Stupar	25
2.	RAIFFEISEN LEASING d.o.o. Sarajevo	www.rlbh.ba	Nedim Milišić	45
3.	„SCANIA LEASING BH“ društvo sa ograničenom odgovornošću	www.scania.com/ba	Damir Slipičević	7
4.	SPARKASSE LEASING d.o.o. Sarajevo	www.s-leasing.ba	Elma Hošo	23
UKUPNO				100

Prilog 16 - Zbirni bilans stanja lizing društava - 31.12.2022.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2021.	%	31.12.2022.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
	AKTIVA					
1.	Novac i novčani ekvivalenti	4.391	1,2	4.384	1,0	100
2.	Plasmani bankama	8.240	2,2	6.167	1,4	75
3.	Potraživanja po finansijskom lizingu, neto (3a-3b-3c-3d)	290.647	77,8	342.550	78,4	118
3a)	Potraživanja po finansijskom lizingu, bruto	318.640	85,3	383.834	87,8	120
3b)	Rezerve za gubitke	5.681	1,5	4.837	1,1	85
3c)	Odgođeni prihodi po osnovu kamata	21.996	5,9	36.075	8,2	164
3d)	Odgođeni prihodi po osnovu naknada	316	0,1	372	0,1	118
4.	Potraživanja od supsidijarnih lica	0	0,0	0	0,0	-
5.	Materijalna i nematerijalna imovina, neto (5a+5b-5c-5d)	64.259	17,2	76.012	17,4	118
5a)	Materijalna i nematerijalna imovina - vlastita sredstva	3.869	1,0	3.660	0,8	95
5b)	Materijalna i nematerijalna imovina - operativnog lizinga	86.199	23,1	102.437	23,4	119
5c)	Ispravka vrijednosti - vlastita sredstva	2.312	0,6	2.438	0,5	105
5d)	Ispravka vrijednosti - operativni lizing	23.497	6,3	27.647	6,3	118
6.	Dugoročne investicije	368	0,1	408	0,1	111
7.	Ostala aktiva (7a+7b+7c)	5.831	1,5	7.519	1,7	129
7a)	Zajmovi, neto (7a1-7a2)	0	0,0	0	0,0	-
7a1)	Zajmovi (dospjela potraž.+ nedospjela glavnica)	0	0,0	0	0,0	-
7a2)	Rezerve za zajmove	0	0,0	0	0,0	-
7b)	Zalihe	828	0,2	1.554	0,3	188
7c)	Ostala aktiva	5.003	1,3	5.965	1,4	119
	UKUPNA AKTIVA	373.736	100	437.040	100	117
	PASIVA					
8.	Obaveze po uzetim kreditima, neto (8a+8b-8c)	336.293	90,0	390.310	89,3	116
8a)	Obaveze po kratkoročnim kreditima	11.679	3,1	11.035	2,5	94
8b)	Obaveze po dugoročnim kreditima	324.767	86,9	379.548	86,8	117
8c)	Unaprijed plaćeni troškovi i naknada	153	0,0	273	0,0	178
9.	Ostale obaveze	7.957	2,1	10.158	2,3	128
	UKUPNO OBAVEZE	344.250	92,1	400.468	91,6	116
10.	Osnovni kapital	16.827	4,5	15.916	3,7	95
11.	Rezerve	7.818	2,1	11.776	2,7	151
12.	Akumulirana dobit/gubitak	4.841	1,3	8.880	2,0	183
	UKUPNO KAPITAL	29.486	7,9	36.572	8,4	124
	UKUPNO PASIVA	373.736	100	437.040	100	117
	Otpisana potraživanja (početno stanje)	21.020		4.621		22
	Novi otpis (+)	589		386		66
	Naplata (-)	559		425		76
	Trajni otpis (-)	14.093		469		3
	Otpisana potraživanja (krajnje stanje)	6.957		4.113		59
	Ostala vanbilansna evidencija	99.593		56.871		57

Prilog 17 - Pregled osnovnih pokazatelja lizing društava u FBiH - 31.12.2022.

- 000 KM -

R. br.	Naziv lizing društva	Bilansna suma	Potraživanja po finansijskom lizingu	Neto stanje sredstava datih u operativni lizing	Finansijski rezultat	Plasmani
1.	PORSCHE LEASING d.o.o. Sarajevo	179.015	114.183	59.170	4.412	99.764
2.	RAIFFEISEN LEASING d.o.o. Sarajevo	121.435	103.337	8.526	2.885	66.992
3.	„SCANIA LEASING BH“ društvo sa ograničenom odgovornošću	10.511	9.466	57	-461	9.539
4.	SPARKASSE LEASING d.o.o. Sarajevo	126.079	115.564	7.037	2.044	73.411
UKUPNO		437.040	342.550	74.790	8.880	249.706

Prilog 18 - Zbirni bilans uspjeha lizing društava - 31.12.2022.

- 000 KM -

R. br.	Opis	01.01. - 31.12.2021.	%	01.01. - 31.12.2022.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
	Finansijski prihodi i rashodi					
1.	Prihodi od kamata	13.850	37,5	16.067	35,2	116
1a)	Kamate na plasmane bankama	73	0,2	136	0,3	186
1b)	Kamate po finansijskom lizingu	11.772	31,9	13.631	29,8	116
1c)	Naknade (za obradu lizing zahtjeva itd.)	926	2,5	1.069	2,4	115
1d)	Ostali prihodi po kamatama	1.079	2,9	1.231	2,7	114
2.	Rashodi po kamatama	4.335	13,5	6.463	17,5	149
2a)	Kamate na pozajmljena sredstva	4.244	13,2	6.331	17,2	149
2b)	Naknade za obradu kredita	88	0,3	128	0,3	145
2c)	Ostali rashodi po kamatama	3	0,0	4	0,0	133
3.	Neto prihodi od kamata	9.515	25,8	9.604	21,0	101
	Operativni prihodi i rashodi					
4.	Operativni prihodi	23.076	62,5	29.636	64,8	128
4a)	Naknade za izvršene usluge	1	0,0	1	0,0	100
4b)	Naknada za operativni najam	19.498	52,8	23.149	50,6	119
4c)	Prihod od prodaje lizing objekta	0	0,0	86	0,2	0
4d)	Ostali operativni prihodi	3.577	9,7	6.400	14,0	179
4d)1	Prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja	709	1,9	445	1,0	63
4d)2	Prihodi od opomena	19	0,1	20	0,0	105
4d)3	Ostalo	2.849	7,7	5.935	13,0	208
5.	Operativni rashodi	25.706	80,1	30.003	81,5	117
5a)	Troškovi plata i doprinosa	4.736	14,7	4.978	13,5	105
5b)	Troškovi poslovnog prostora	12.823	40,0	14.826	40,3	116
5c)	Ostali troškovi	8.147	25,4	10.199	27,7	125
6.	Troškovi rezervi za gubitke	1.444	4,5	-362	-1,0	-25
7.	Dobit prije poreza	5.441		9.599		176
8.	Porez na dobit	601	1,9	719	2,0	120
9.	Neto dobit/gubitak	4.840		8.880		183

Prilog 19 - Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu -
31.12.2022.

R. br.	Opis	Za period 01.01. - 31.12.2022.			
		Broj ugovora	Iznos finansiranja (000 KM)	NKS %	EKS %
1	2	3	4	5	6
1.	Kratkoročni lizing ugovor prema predmetu lizinga:	14	715	3,89	8,37
a.	Putnička vozila	8	469	4,14	9,69
b.	Vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička)	6	246	3,41	5,84
c.	Mašine i oprema	0	0	0,00	0,00
d.	Nekretnine	0	0	0,00	0,00
e.	Ostalo	0	0	0,00	0,00
1.1.	Kratkoročni lizing ugovor prema korisniku lizinga:	14	715	3,89	8,37
a.	Pravna lica	13	616	3,80	6,30
b.	Preduzetnici	0	0	0,00	0,00
c.	Fizička lica	1	99	4,50	21,22
2.	Dugoročni lizing ugovor prema predmetu lizinga:	3.796	221.672	4,03	6,78
a.	Putnička vozila	2.482	117.486	3,99	7,22
b.	Vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička)	1.059	75.748	4,06	6,40
c.	Mašine i oprema	246	28.268	4,14	5,98
d.	Nekretnine	2	96	4,50	7,93
e.	Ostalo	7	74	5,35	16,16
2.1.	Dugoročni lizing ugovor prema korisniku lizinga:	3.796	221.672	4,03	6,78
a.	Pravna lica	3.346	202.804	4,00	6,10
b.	Preduzetnici	155	6.395	4,06	6,65
c.	Fizička lica	295	12.473	4,55	18,03
	Ukupno (1+2)	3.810	222.387	4,03	6,79

Prilog 19a - Usporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu

- % -

R. br.	Opis	31.12.2018.		31.12.2019.		31.12.2020.		31.12.2021.		31.12.2022.	
		NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Kratkoročni lizing ugovori:	5,96	12,30	6,12	12,36	3,74	6,94	4,24	7,09	3,89	8,37
1.1.	Pravna lica	4,12	7,34	3,26	6,27	3,74	6,94	3,60	6,31	3,80	6,30
1.2.	Preduzetnici	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.3.	Fizička lica	17,56	43,62	33,04	69,75	0,00	0,00	36,00	45,89	4,50	21,22
2.	Dugoročni lizing ugovori:	4,30	6,81	5,52	8,86	3,96	7,07	3,81	6,81	4,03	6,78
2.1.	Pravna lica	4,06	5,94	4,04	6,08	3,87	6,17	3,74	5,99	4,00	6,10
2.2.	Preduzetnici	5,07	7,23	5,04	7,57	4,74	7,46	3,79	6,53	4,06	6,65
2.3.	Fizička lica	8,12	21,82	19,69	35,50	4,68	18,18	4,77	18,49	4,55	18,03
	Ukupno	4,31	6,85	5,52	8,88	3,96	7,06	3,81	6,81	4,03	6,79

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

IZDAVAČ

**AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

**Zmaja od Bosne 47b
71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina
Tel. +387 33 72 14 00
Faks +387 33 66 88 11
Internet stranica: www.fba.ba
e-mail: agencija@fba.ba**